ÆSOPI PHRYGIS FABVLÆ.

IAM RECENTER EX COLLATIONE OPTIMORVM exemplarium emendatius excusæ, cum nonnullis eiusdem & Poggij Fabulis adiectis.

Et Indice correctiori adiuncto.

LONDINI,
Excusæ pro Societate Stationariorum.
1629.

*60-150

Typographus Lectori benevolo.

ÆGrè ferre nonnullos allatum est, hasce Æsopi Phrygis Fabulas toties excusas, amanuensium typographi incuria erratis vndequaque, seu vulneribus sub prælo, tanquam è prælio irrepsisse: visum est deinde iisdem castigationem, & chirurgicam quasi manum adhibere, quò emendatiores prodeant. Si quis in hac editione quid præstitum sit præ cæteris percontatus fuerit: Nonnihil certè, respondetur; quod in hoc genere emendandi laborissimum esse, omnes qui bene nouerint, ingenuè fatentur. Quamplurimas ex probatissimis exemplaribus fabulas selectas adiecimus, & grauissima errata, quibus vbique scatebant, fideli manu emendauimus. Quocirca, si primitias laborum in æquam consulere partem dignatus fueris, in posterum alijs religendis officium libentiùs perficere non grauabor. Vale.

ÆSOPI VITA, BREVISSIME EX Maximo Planude selecta.

RErum humanarum naturam persecuti sunt & alij, & posteris tradiderunt. Æsopus verò videtur non absque diuino afflatu cùm moralem disciplinam attigisset, magno interuallo multos eorum superâsse. Genus quidem traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ cognomento Magnæ, sed fortuna fuit seruus. Verum seruitus non potuit animum eius liberum corrumpere. Fuit autem non solum seruus, sed & deformissimus omnium suæ ætatis hominum. Nam acuto capite fuit; pressis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger, vnde & nomen adeptus est, ventrosus, valgus & incuruus, & quod erat omnium pessimum, tardiloquentia, & voce obscura, simul & inarticulata, quæ omnia seruitutem ei parâsse videri possunt. Sed cum tali esset tamque deformi corpore, animo tamen fuit natura solertissimo & ad omne cõmentum fæliciſſimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero suo emittitur: quo digressus alacriter operi incumbebat. Cumque eius domino ficus agricola quidã dono dedisset, eius dominus seruo cuidam Agathopo domũ ferendas commisit. Qui Agathopus consilium iniit cum seruo vt ipsas ficus illicitè deuorarent, causarenturque postea Æsopum furto ablatas edisse: vt hero domum redeunte accusaretur. Æsopo parantur flagra. Procumbit ad heri pedes miser, dilationem petit: qua impetrata, aquam calidam affert, cuius partem ebibit, reliquam propinat conseruis. Æsopus præter aquam nihil euomit: serui vna cum humore, & ficus in terram eiciunt. Nudi nebulones flagro miserè conciduntur, laudato mirificè ingenio Æsopi. Cum sacerdotes Dianæ conuenissent Æsopum, rogassentque vt viam illis monstraret, quæ in vrbem ducebat: is prius frugali cœna refocillatos in viam dux ipse ducit: ob quam hospitalitatem, sacerdotes precibus orant Dianam, vt ipsa gratiam referat homini tam bene de ipsis merito. Quo facto reuersus Æsopus, in somnium que lapsus, visus est videre fortunam astare sibi, soluentem eius linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirificè lætatus Æsopus expergiscitur, beneficiumque in hospitalitatis obseruationem reycit.

Non enim amplius loquendo tardus erat, sed lingua soluta expeditè loquebatur. Quod cùm Zenas quidam agri præfectus intellexisset, timens ne quando iniquitatis apud dominum ab Æsopo accusaretur, hominem præuenit, atque grauissima accusatione in odium domini induxit, adeo vt eidem præfecto ab hero Æsopus traderetur: cumque in potestate Zenæ foret Æsopus, contigit Zenam mercatorem quempiam, rogans num iumentum aliquod velit diuendere? respondit Zenas, iumentorum se potestatem non habere: verum Æsopum monstrat, si hunc velit, adesse quidem: quem cùm vidisset mercator, Vnde hæc tibi olla inquit, anne truncus est vel homo? Ni vocem emitteret, vtrò in statuam arbitrarer, atque indignatus abijt. Æsopus ipsum sequens, Mane, inquit. Ille verò conuersus, Abi, inquit, sordidissime canu. At Æsopus ait, Eme me, mercator, non inutile tibi fum futurus mancipium. Nam tibi domi sunt mali pueri & in otio flentes, his me præfice pedagogum, omnino eis ero pro larua. Ridens igitur mercator, ad Zenam dicit, Quantius hoc malum vendis? Ille tribus ait obolis. Mercator tres obolos exponens, Nihil emi (inquit) nihil exposui. Mercator ille cum Ephesi reliqua vendidisset mancipia, tres reuanserant illi, grammaticus, cantor & Æsopus. Quos cum ille nequiret diuendere, Samum petijt, atque ibi expositis his tribus, grammatico, & cantore, egregiè ornatis. Æsopo verò in medio sordidissimo stante, venit Philosophus Xanthus; atque hos tres probè contuens, mercatoris commentum miratus est, cur nam inter duos bellissimos iuuenes tam sordidum statuisset homuncionem. Xanthus igitur percontatur cantorem, cuias sint? Respondit, Cappadox sum. Quid sciret? Respondit, Omnia. Quo dicto, risit Æsopus. Quæsiuit & à grammatico Xanthus cuias esset? Dixit se Lydium esse. Quid facere sciret? rogante Xantho, Omnia, inquit, grammaticus, atque iterum risit Æsopus. Discedente Xantho rogant discipuli, vt Æsopum emat. Nam reliquos nimis magno pretio æstimarat mercator. Veniens ad Æsopum Xanthus, rogat vnde sit? negrum se esse respondit. Ille verò, non hoc volebam, ait, sed vnde natus sis? Ait Æsopus, Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, inquit Xanthus, sed in quo loco natus sis? Æsopus ait, Matrem non renunciásse sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus quid facere sciret, percontatur: & ille, nihil. Quomodo dixit Xanthus? Quoniam hi duo se omnia professi sunt nosse, mihi verò nihil reliquerunt. Laudatus est multis modis Æsopus à scholasticis ob hoc responsum,

ſponſum, quoniam nullus ſit vſpiam inter mortales, cui cognita exploratáque ſunt omnia. Xanthus empturus Æſopus dixit, Si emero te, anne es fugiturus? Cui Æſopus reſpondebat, Hoc ſi facere voluero haudquaquam te vterer conſultore. Quæ cum maximè placuiſſent Xantho, ſubintulit, Sed deformis es. Atque ille reſpondit: O Philoſophe, non faciem ſed mentem oportet inſpicere. Xanthus ſoluto à ſcholaſticis pretio, Æſopum accipit. Inter deambulandum igitur, cum ſol eſſet ardentiſſimus, Xanthus meiebat, nihilominus iter peragens. Id animaduertens Æſopus, dixit ſe confeſtim fugiturum. Xantho curnam id facere vellet, exquirente: Quoniam, inquit, ſi tu cum herus ſis, naturæ non potes morem gerere, quid ſeruo mihi faciendum? Nam ſi ad miniſterium aliquod mitterer, num inter volandum cacare deberem? Poſt hæc accidit, Xanthum die quodam amicos ad conuiuium inuitâſſe, quibus rem gratam facturus, Æſopo mandat, vt lentem coquat. Commodè parata & cocta, Xanthus eam iubet offerri. Æſopus iuſſa exequitur. Xanthus lente accepta, probaturus anne cocta foret ſatis, digitis eam attriuit, & multas adhuc ſupereſſe putans, quas iubens Æſopum afferre, præter aquam is nihil adportauit. Xantho grauiter indignante, cur non lentes apponeret menſæ: reſpondit, ſe veluti iuſſiſſet, non lentes, ſed lentem coxiſſe. Referuntur ſententiæ aliquot Æſopi elegantiſſimæ, hę videlicet; Deum ante omnia cole: Regem honora: Bene agentibus ne inuide: Linguæ continens eſto: Mulieri nunquam credas ſecreta: Né pudeat te ſemper diſcere meliora: Fac quę te non mœſtificent: Bonum eſſe non te pœniteat. Æſopus, cum apud Samios ageret, libertate donatus eſt: miſſuſque Cræſo regi bellum cum Samijs agenti, is ſua cum prudentia, tum vrbanitate effecit, vt Samijs placatus rex reconciliaretur. Samij multis honoribus redeuntem Æſopum exceperunt: qui deſcedens ex inſula orbem peragrauit: cui maximam familiaritatem fuiſſe memorant cum Licero rege, à quo ſtatua aurea Æſopi iuſſa eſt erigi. Deinde peragrata Gracia, Delphos peruenit, à quibus nullo affectus honore eſt, ſed ab ipſis poſt ſalutaria præcepta, rupe præceps deuolutus, mortuus eſt: cuius mors graui peſtilentia vlta, iniuſtè occiſi Æſopi indicium Delphis exhibuit.

MARTINVS DORPIVS, IOhanni Leupi, Iacobo Papæ, & Iohanni Nimuitæ, eruditissimis in Flandria Ludimagistris S.

EQuidem in ea & sum, & fui semper sententia, viri ornatissimi, quam mutare nullus queat, sed nec velim, vt imprudio plus nutantibus literis consultum putem, ab eruditis aliquot nostra memoria viris, qui classicos Auctores castigatè ediderunt, quàm à quibusdam gloriæ aucupibus (nam alios tacco) qui commentariorum latifundijs omnia occupárunt. Ecquis enim non eo nomine Alanum Romanum suspicit, amat, prædicat? Hæc mecum identidem reputans, cuius sum & ipse quiddam minus, penè dixerim minimum, nempe fabulas Æsopicas rursus emittere, non carmine quidem illas subrusticè conscriptas, sed prosa oratione mirum quàm lepidè concinnatas, vtpote à Gulielmo Gaudano tanto viro, vt ab Erasmo meo literatorum quasi Phœnice, seriò sit laudatus. Eam opellam vobis ingeniosæ Flandrorum iuuentutis præceptoribus nuncupatam dedico, eò vtiq; spectans, vt scholastici vestri hoc leuigatorio omnem tenellarum linguarum stribiliginem prius abradant, quàm Lilianum nostrum vetus atque adeo primum apud Louanienses politioris literaturæ domicilium profecti, Philosophiæ initientur. Adieci paucula ex Gellio, Politiano, Petro Crinito, sed selecta. Quod si genio quopiam aspirante leuis hæc alea feliciter ecciderit, plusculum aliquando & quædam meæ fœturæ, quæ interim parturio, pariam: dialogos, carmina, prologos in actiones Plautinas complimentum Aulularie, atque id genus alia. Cur enim, quæso, non ausim? quoniam absterreor. Auxilio videlicet fretus Thesti, quondam vestri, nunc & mei Nicolai Ruscoducensis, (viri quod tacente me, ipsi probè nostis) exquisitè docti, siue philosophicas fabulas requiratis, siue venustioris dictionis lautitias; & amici, candidi, sinceri, humani, qui curam huius editiunculæ in se omnem deriuauit: In reliquis idem (quæ est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis amusis sinistra Minerua natis, hoc verò mihi palmarium, quando sui similes, & omnes, & solos in cœlum ferre destinauerunt. Valete. Louanij, ex nominatissimo Lilianorum Gymnasio, ad 10. Kalend. Decemb.

Ex

EX PHILOSTRATI

Imaginibus.

FAbulæ se ad Æsopum, sua in eum beneuolentia conferunt, quod satagat sui. Fabula quippe & Homero, & Hesiodo necnon & Archilocho in Lycambem curæ fuit: sed ab Æsopo humana omnia ad fab. redacta sunt, sermone brutis non temerè impertito. Nam & cupiditatem tollit & libidinem insectatur & fraudem. Atque hæc ei leo quispiam agit & vulpes, & per Iouem nec equus, nec testudo muta, ex quibus pueri discant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in precio fabulæ propter Æsopum: Accedunt ad ianuam docti huius, vittis eum deuincturæ, coronáque oleagina coronaturæ. Hic vt (puto) fabulam aliquam texit: Risus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præ se ferunt. Pictorem fabularum curas remissiore animo indigere, non latuit. Philosophatur autem pictura & fabularum corpora. Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Æsopum statuit ex illius scena confictum. Chori dux vulpes depicta est. Vtitur enim ea Æsopus ministra argumentûm plurimorum, seu Dauo Comœdia.

INDEX

INDEX FABVLARVM OMNIVM, quæ in hoc libro continentur, secundum *ordinem Alphabeti.*

De

A Biete & dumis 37
Accipitre columbam insequente 62
Accipitribus inter se inimicis quos columbę pacauerunt 87
Adolescente & Cato 19
Adolescente ex coitu infirmo & lupo 84
Adolescente in funere matris canente 93
Adolescente quodam & hirundine 131
Adolescente & Coquo 96, 117
Ægroto & medico 27. 98. 131
Ægyptio hort. ad fidem 201
Æthiope 148
Agno & lupo 19. 131
Agricola 150
Agricola & filijs 20. 19
Agricola & canibus 22. 64
Agricola & gruibus 24
Agricola quodam & poëta 68
Agricola & pelargo 115
Agricola militiam & mercaturam affectante 66
Agricola filios suos docente 94
Alcedine 150
Alite & pulliseius 37
Amicis parum fidendum 27
Amne suum fontem conuicijs lacessente 67
Anguilla conquerente, quod magis quam serpens, &c. 62
Anserе & grue 40. 136
Anseribus 29. 168
Anu & ancillis 28
Anu Dæmonem accusante 58
Ape errante 134
Apiario 143
Apologus, ex Petro Crinito 50
Apologus ex Mantuano 6
Apro & asino 3
Apro & rustico 40
Aquila 156
Aquila & cornicula 4
Aquila & coruo 15. 99
Aquila & homine 105
Aquila & pica 58
Aquila & scarabeo 90
Aquila & vulpe 98
Aq. filios cuniculi rapiente 76
Aranea & hirundine 58
Aranea & podagra 14
Arboribus pulchris & deform. 60
Ariete cum tauro pug. 75
Arione & delphino 52
Artubus humanis & ventre 57
Arundine & olea 91
Asino 28. 33. 44
Asino ægrotante & lupis visitantibus 70
Asino & equo 26. 129

Asino

Asino & ranis 152
Asino syluestri 151
Asinis 132
Asino & vulpe 153
Asino & coruo 152
Asino & Ioue 125
Asino & lupo 95. 129
Asino & scurra 67
Asino & viatoribus 44
Asino & vitulo 59
Asino laborum finem non inueniente 71
Asino qui hero ingrato seruiebat 72
Asino & leone 139
Asino & talpa 53
Asino tubicine, & lepore tabellario 82
Auaro 139
Auaro & inuido 37
Aucupe 117
Aucupe & frigilla 60
Aucupe & merula 94
Aucupe & palumbo 21
Aucupe & vipera 93
Auibus 25
Auibus & noctua 55
Auibus & quadrupidibus 13
Auibus plures reges eligere volentibus 68
Auib. Scarabeos timentibus 60
Auiculæ cassitæ nido 36
Auriga & rota currus stridente 78

B

BOue & iuuenco 42
Bubulca 155
Buccinatore 51
Butali 142

C

CAlamo & oliua 162
Camelo 33
Caluo crines externos gerente pro natiuis 48
Cancro & vulpe 147
Cancris matre & filio 32
Cane ad cœnā vocato 103. 144
Cane carnes portante 119
Cane & asino 5
Cane & gallo 133
Cane & hero 59
Cane & lanio 18. 94
Cane & leone 42
Cane & lupo 119
Cane & oue 39. 119
Cane & vmbra 2
Cane inuidō et boue 25
Cane mordaci 32
Cane oues domini sui occidente 75
Cane venatico qui ab hero contemnitur 9
Canibus vrbanis villaticum insequentibus 57
Canibus 144
Cana et oliua 110
Cantilena Tabellarijs placita 144
Caponibus pinguibus, et macro 60
Carbonario et fullone 21. 87
Carbonario et lotore 103
Carduele et puero 62
Castore 115

Castore virilia sibi amputante 62
Cassita 138
Cato & Gallo 99
Cata in fœminam mutata 100
Cera duritiem appetente 65
Ceruo 14. 138
Ceruo & bobus 16
Ceruo & Leone 119. 139
Ceruo & oue 10
Ceruo & vite 139
Cicada & formica 41
Citharœdo 147
Cochleis 141
Cochlea petente à Ioue, vt suam domum secum ferre posset 73
Columba 152
Columbis & miluo 8
Columba & pica 60
Columba & cornice 152
Coriario emente pellem vrsi à venatore nondum capti 64
Cornice & oue 25
Cornice & vrna 38
Cornice & coruo 147
Coruo et cane ibid.
Coruo et serpente 148
Coruo et ægroto 119
Coruo et lupis 51
Coruo et vulpecula 4
Coruo et vulpe 118
Cuculo et accipitre 59
Cucurbita ad spinam sata 28
Culice cibum et hospitium ab ape petente 82
Culice et Leone 155
Cygno 140
Cygno in morte canente prehenso à cyconia 61

D

DE eo qui vxorem in flumine peremptam quærebat 189. 257
Derisio hominis porcum occidere volentis 159. 190
Diuite 153
Diuite quodam & seruo 57
Duabus ollis 34
Duobus adolescentibus 18
Duobus amicis & vrso 34. 90
Duobus amicis & vrsa 111
Duobus gallis inter se certantibus 123
Duobus inimicis. 111

E

EQuite caluo 34
Equo & asino 13
Equo & caluo 13. 88
Equo & ceruo 17
Equo & leone 11
Equo inculto, sed veloci, & cæteris eum irridentibus 78
Eremita & milite 88
Eremita & viro ægrotante 78
Erinaceo viperam hospitem ejiciente 72
Ægroto & medico 106. 168

F

FAbi ex lamia Politani 49
Fabro & cane 115
Facetum hominis dictum asinum erudire promittentis 86

Fele in fæminam mutata 89
Filio cuiusdam senis 69
Florentino qui equum emeret 106
Formica 27. 149
Formica & cicada 31. 133
Formica & columba 121
Fure & cane 8
Furibus 146

G

Gallina & vulpe 128
Gallina & perdice 89. 102
Gallina Auripara 155
Gallina & hirundine 151
Gallo & Cato 24
Gallo & vulpe 156
Gallo gallinaceo 1
Gliribus quercum eruere volentibus 56
Graculo 11

H

Heremita ægrotante 56
Heremita & milite 56
Herinaceo viperam hospitem ejiciente 72
Hirundine & alijs auiculis 7
Hirundine & cornice 45
Hœdo & lupo 9. 28. 146
Homine qui in somnis aurum reperiebat 159
Homine à cane morsso 19. 13
Homine & ligneo deo 107
Hinnulo 113

I

Ioue 321
Ioue & coruo 11
Ioue & simia 30
Iudæo nonnullorũ suasu Christiano facto 160
Iuuene senis cuiuitatem irridente 54
Impossibilia promittente 134

L

Læna & vulpe 120
Legato auaro, tubicines decipiente 54
Leone, asino & vulpe 119
Leone cuiusdam rustici filiam amante 120
Lone & alijs 28
Leone & capella 38
Leone & capra 29
Leone & homine 128
Leone & lupo 140
Leone & mure 6. 65
Leone & quibusdam alijs 2
Leone & rana 27. 117
Leone & tauro 31. 119
Leone & venatore 39
Leone & vulpecula 16
Leone porcum sibi in socium eligente 81
Leone & sene 119
Leone senectute confecto 5
Leone & vrso 135
Leporibus 148
Lepore calliditatem, & vulpe celeritatem à Ioue petentibus 79
Lepore & testudine 129
Lepore sese vulpi præferente ob pedum velocitatem 74 100
Leporibus & ranis 9. 111

Ligna-

Lignatore quodam 124
Lupo & oue 150
Lupo & vetula 156
Lupo & fecula 8
Lupis & agnis 14
Lupo & agno 120
Lupo & cane 22
Lupo & capite picto 11
Lupo & grue 2.121
Lupo & vulpe 33
Lupo ouis pelle induto, qui gregem deuorabat 73
Lupo pisce fluuij, maris regnum affectante 76
Lupo suadente Histrici vt tela deponeret 91
Luscinia cantum accipitri pro vita pollicente 179

M

MArito & vxore 146
Medico quodam 117
Medico qui insanos curabat 171
Membris & ventre 15. 82
Mercurio 149
Mercurio & Tiresia 146
Mercurio & statuario 144
Milite & duobus equis 61
Milite qui vxorem habuit litigiosam 159
Milno ægroto 6
Monedula 148
Mula quadam 114
Muliere 140
Muliere amatoris discessum flente 62
Muliere & ancilla 141
Muliere obstinata quæ virum pediculosum vocauit 158
Muliere & medico 109
Muliere ignē in mariti domum ferente 82
Muliere, quę pro viro mori vellē dicebat 68
Muliere virum morientem flente 61
Muliere & gallina 91.10.128
Muliere venefica 141
Mulo & æquo 63
Mure in cista nato 57
Muliere liberante miluum 73
Mure qui cum fele amicitiam contrahere volebat 71
Mure vrbano & rustico 3
Muribus & cato 111
Mure & rana 1
Musca 122
Musca & formica 11
Musca quæ quadrigis insidens puluerem se exit, &c. 62
Muscis 143
Mustela senicula & mure 62

N

NAutis sanctorum auxiliū implorantibus 33
Nuci, asino & mulieri profunt verbera 70
Nutrice & Lupo 31

O

OLitore & cane 136
Opilione & agricolis 24
Oue pastori conuitiante 77

P

PArdo & vulpecula 2

Partu

Partu montium 8
Partu terræ 51
Paſtore artem nauticam exercente 97
Paſtore & ouibus 153
Paſtore & mari 131
Paſtore & lupo 140
Patre, & filijs 58
Patre filium ad virtutes fruſtra hortante 75
Pauone & grue 30
Pauone & luſcinia 25
Pauone & pica 27
Pauone & monedula 138
Philomela & accipitre 100
Pigritia adoleſcentis 158
Piſcatore 141
Piſcatore & piſciculo 31. 37
Piſcatore & ſmaride piſce 88
105
Piſcatore quodam 107
Piſcatoribus 44
Piſcatoribus quibuſdam 106
Piſcibus 42
Piſcibus è ſartagine in prunas deſilientibus 53
Porco & equo 64
Prætore repetundarum damnato 82
Puero & fortuna 112
Puero & fure 39
Puero & matre 98
Puero & Scorpione 130
Puero oues paſcente 117
Puero & quodam fure 118
Pulice 134
Pulice & homine ibid.
Punica & malo arbore 13

Q

Quadrupedibus ſocietatem aduerſus aues, &c. 53
Quercu & arundine 30

R

Rana & boue 12
Rana & vulpe 33. 128
Ranis 136
Ranis duabus 142
Ranis & earum rege 7
Ranis regem petentibus 108
Rege & ſimijs 43
Ridenda de paucitate amicorum Dei reſponſio 224
Ruſtico amnem tranſituro 59
Ruſtico & angui 10
Ruſtico & colubro 3
Ruſtico & equo 20
Ruſtico & fortuna 35
Ruſtico & Hercule 40
Ruſtico & iuuenco 39
Ruſtico & mure 57
Ruſtico impetrante vt triticum abſque ariſtis naſceretur 58
Ruſtico per vocem hædi ad iuriſconſultum admiſſo 79

S

Sacerdote & pyris 63
Sacerdote qui caniculum ſepeliuit 159
Sacerdote Epiphania an vir eſſet vel fœmina ignor. 130
Salice & ſecuri ibid.
Sancto Antonio fratre, & laico & lupo ibid.
Satyro & ruſtico 145

Satyro & viatore 39
Scarabeo & aquila 44
Scurra & Episcopo 61
Sene Iunenem poma sibi surripientem saxis deijciente 118
Sene mortem defere vol. 100
Sene mortem vocante 118
Sene ob impotentiam libidinem carnis relinquente 74
Sene qui asinum portauit super se 159
Sene puellam in vxorem 8. 55
Serpente & puero 151
Serpente & agricola 128
Serpente & cancro 140
Simia 132
Simia & duobus eius natis 41
Simia & eius prole 35
Simia & vulpe 112
Simia & vulpecula 16
Simijs & Delphis 143
Sole & aquilone 32
Sue & Cane 91. 140
Sylua & rustico 16
Singulari & vulpe 138

T

TAlpa & matre 131
Tauro & capra 35
Tauro & mure 39
Tauris & leone 36
Testudine & aquila 32. 138
Testudine & ranis 58
Tigride & vulpe 36
Trabe boum pigritiam increpante 61
Trabe & bobus eam trahentibus. 60
Tubicine 92. 1
Turdo amicitiam cum hirundine ineunte
Thinno et delphino 93. 1

V

VAte quodam 1
Vaticinatore
Venatore et perdice 1
Verme et vulpe 1
Vespis, perdicibus, & agricol 1
Vespertilione et mustela 14
Vespertil. tubo et mergo 134
Viatore 127
Viatore et pera inuenta 95
Viatoribus 131
Vidua et asino viridi 76
Vidua virum petente 57
Vipera et lima 14
Viro agricola 104
Viro amicos experiri volēte 77
Viro Apollinem tentante 87
Viro auaro saccul um nummorum alloquente 83
Viro clysteria recusante 69
Viro et Satyro 88
Viro et vxore bigamis 65
Viro et vxoribus 113
Viro iactabundo 86
Viro inope et infirmo 106
Viro maligno et dæmone 67
Viro cardinali nuper creato gratulaturo 54
Viro zelotypo, qui vxorem deberat custodiendam 68
Vitulo et boue 121
Vitulo et cerūo. 122

Vlmo & ſilere 55
Vpupa indignè coronata 62
Vrſo & apibus 60
Vulpecula & ciconia 10
Vulpecula & muſtela 17
Vulpecula & pardale 43
Vulpe carnem leporis lau. 78
Vulpe & aquila 23
Vulpe & fele 43
Vulpe eſuriente 104
Vulpe & capite reperto 87
Vulpe & capro 85
Vulpe & crocodilo 102
Vulpe & larua 103
Vulpe & leone 23. 86. 100
Vulpe & mulieribus gallinas edentibus 60
Vulpe & pardo 89. 107
Vulpe & rubo 102
Vulpe & trago 100
Vulpe & venatoribus 103
Vulpe quadam 129
Vulpe ſine cauda 101
Vulpe à ruſtico in palea abſcondita 166
Vulture aliiſque auibus 29

Finis Tabula.

INTERPRETES.

Gulielmus Gaudanus.
Adrianus Barlandus.
Eraſmus Roterodamus.
Aulus Gellius.
Laurentius Valla.
Angelus Politianus.
Petrus Crinitus.
Ioannes Antonius Campanus.
Plinius ſecundus Nouocomenſis.
Anianus.
Gulielmus Hermanus.
Nocolaus Gerbellius Phorcenſis.
Laurentius Abſtemius.
Rimicius.

PETRI

PETRI ÆGIDII ANTVERPIANI HENDECASYLLABON *ad Lectorem.*

QVisquis noſcere fabulas iocoſas
Æſopi cupis, hunc nouum libellum,
Limatum, nitidum, eruditulúmque,
Exili tibi compara moneta,
Quo nec terſior eſt, venuſtiórque,
Nec iucundior eſt, facetiórue:
Seu purum inſpicias ſtilum Latinum,
Seu tu beſtiolas legas loquentes.
Quin & ſenſiculis ſcatent amœnis,
Vt vita inſtituenda cuique monſtrat.
Hunc nec barbarus ore Zoilæo
Pinſet, deprimet, atque lancinabit.
Hunc vel religioſuli probabunt,
Qui tecti piceo caput cucullo,
Ipſis ſunt Cynicis ſeueriores.
Nullos quippe docet feros amores,
Vel, quæ lædere teſtulam iuuentæ
Poſſent, illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? libellus iſte
Prorſus nobilis, elegans, Latinus;
Horarum eſt ſimul omnium libellus.

Æſopi

ÆSOPI FABVLÆ.

De Gallo Gallinaceo. 1

GAllus gallinaceus, dum vertit ſtercorarium, offendit gemmam: Quid inquiens, rem ſic nitidam reperio? Si gemmarius reperiſſet, nihil eſſet eo latius, vt qui pretium ſciret. Mihi quidem nulli eſt vſui, nec magni æſtimo: imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

Mor. Per gemmam, artem ſapientiámque intellige. Per gallum, hominem ſtolidum, & voluptuarium. Nec ſtolidi artes liberales amant, cum vſum earum neſciant: nec voluptuarius, quippe cui vnà placeat voluptas.

De Lupo, & Agno. 2

LVpus ad caput fontis bibens, videt Agnum procul infrà bibentem. Accurrit, Agnum increpat, quòd turbârit fontem. Trepidare agnus, ſupplicare, vt parcat innocenti. Se quando longè infrà biberit, potum lupi ne potuiſſe quidem turbare, nedum voluiſſe. Lupus contrà intonat: Nihil agis ſacrilege: ſemper obes: pater, mater, omne tuum inuiſum genus ſedulò mihi aduerſatur. Tu mihi dabis hodiè pœnas.

Mor. Vetus dictum eſt: vt canem cædas, facilè inueniri baculum. Potens, ſi libet nocere, facilè capit nocendi cauſam. Satis prouidit, qui reſiſtere non potuit.

De Mure, & Rana. 3

BEllum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens & anceps. Mus callidus, ſub herbis latitans, ex inſidijs ranam adoritur. Rana viribus melior, pectore, & inſultu valens, aperto Marte hoſtem laceſſit. Haſta vtrique erat iuncea. Quo certamine procul viſo, miluus adproperat: dumque præſtudio pugnæ neuter ſibi cauet, vtrumque bellatorum miluus rapit, ac laniat.

Mor. Itidem euenire ſolet factioſis ciuibus, qui accenſi libidine dominandi, dum inter ſe certant fieri magiſtratus, opes ſuas, plerumque etiam vitam in periculo ponunt.

De Cane & Vmbrâ. 4

CAnis, tranans fluuium, rictu vehebat carnem: ſplendente ſole, ita vt ſit, vmbra carnis lucebat in aquis: quam ille viſam auidè captans, quod in faucibus erat perdidit. Itaq; tum rei, tum ſpei iacturâ perculſus, primùm ſtupuit, deinde animum recipiens, ſic elatrauit: Miſer, deerat cupiditati tuæ modus. Satis ſuperque erat, ni deſipuiſſes: iam per tuam ſtultitiam minus nihilo tibi eſt.

Mor. Monemur hac fabellâ modeſtiæ, monemur prudentiæ, vt cupiditati ſit modus, ne certa pro incertis amittamus. Aſtutè certè Terentianus ille Sannio: Ego, inquit, ſpem pretio non emam.

De Leone, & quibuſdam aliis. 5

CVm oue quibuſdam q; aliis pepigerat leo venationem fore communem. Itur venatum: capitur cernus: partiuntur. Singulas ſingulis partes tollere, vt conuenerat, incipientibus, leo irrugijt; Vna, inquiens, pars mea eſt, quia ſum digniſſimus. Altera item mea eſt, quia viribus præſtantiſſimus. Porrò, quia in capiendo cerno plus ſudauerim, vendico tertiam. Quartam deniq; partem ni conceſſeritis, actum eſt de amicitiâ. Socij (hoc audito) diſcedunt vacui, & taciti, non auſi mutire contra leonem.

Mor. Rara ſemper fuit fides, apud hoc ſæculum rarior eſt, apud potentes & eſt & fuit ſemper rariſſima. Quocirca ſatius eſt, vt viuas cum pari. Qui enim cum potentiore viuit, neceſſe habet ſæpe de ſuo iure concedere. Cum æquali æquale tibi ius erit.

De Lupo, & Grue. 6

LVpo voranti euem fortè oſſa hæſere in gula. Ambit, orat opem, opitulatur nemo. Omnes dictitant tuliſſe eum pretium voracitatis. Tandem blanditijs multis, pluribuſq; promiſſis, gruem inducit, vt collo longiſſimo in gulã inſerto, os infixum eximeret. Petenti autem præmium illuſit:

lusit: inepta, inquit, abi: non sat habes, quòd viuis? vitã debes mihi: si lubuisset, licuit præmordere collum tuum.

Mor. Tritum est, perire quod facis ingrato.

De Rustico & Colubro. 7

RVsticus repertum in niue colubrum frigore propè enectum, domum tulit, adiecit ad focum. Coluber ab igni vim virú que recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium sibilando infecit. Accurrit rusticus, correptâ fude, verbis verberibúsque cum eo iniuriam expostulat; Num hanc referat gratiam? Num vitam ereptturus sit illi, qui vitam ipsi dederit?

Mor. Fit interdum, vt obsint tibi, quibus tu profueris, & malè de te mereantur ij, de quibus tu bene fis meritus.

De Apro & Asino. 8

DVm iners asinus irrideret aprum, ille indignans, frendebat: Malum quidem (ignauissime) fueras meritus: sed etiamsi tu pœnâ fueras dignus, tamen ego indignus, qui à te pœnas sumam. Irride tutus, impunè tibi licet. Tutus enim es ob inertiam.

Mor. Demus operam, vt cùm indigna nobis audiamus, aut patiamur, ne indigna nobis dicamus, aut faciamus. Mali enim & perditi plerumque gaudent, si quispiam bonorum eis resistat, magni pendunt haberi se dignos vltione. Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes caniculos cum contemptu prætereunt.

De mure vrbano, & mure rustico. 9

LIbitum est vrbano muri deambulare rus. Vidit hunc mus rusticus, inuitat, apparatur, itur cœnatum. Depromit rusticus quicquid posuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, vt tanti hospitis expleat lautitiam. Vrbanus tamen frontem corrugans, ruris damnat inopiam, vrbis subinde laudat copiam. Remeans ducit secum in vrbem rusticum, vt quæ verbis iactitârat, re comprobaret. Ineunt conuiuium quod vrbanus splendidè comparârat.

Inter epulandum auditur in ſerâ murmur clauis. Trepidare illi, & fugitare fugitando. Ruſticus, & inſuetus, & loci ignarus, ægrè ſe tueri. Diſcedente famulo redit vrbanus ad menſam, vocat ruſticum. Ille vix tandem metu depoſito, prorepit. Inuitantem ad pocula vrbanum percontatur, num hoc periculum crebrum ſit. Reſpondit ille, quotidianum eſſe, contemni oportere. Tum ruſticus, quotidianum inquit? Mehercule, tuæ dapes plus fellis quàm mellis ſapiunt. Equidem malo cum ſecuritate meam inopiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

Mor. Diuitiæ per ſe ferunt quidem voluptatem, ſed ſi introſpicias, habent pericula & amaritudinem. Eutrapelus quidam fuit, qui cum inimicis quàm maximè nocere vellet, diuites eos faciebat, dicitans ita ſe eos vlciſci, quippe accepturos cum diuitijs ingentem ſarcinam curarum.

De Aquilâ & Corniculâ. 10

Aquila nacta cochleam, non vi, aut arte quiuit eruere piſcem. Accedens cornicula dat conſilium. Suadet ſubuolare, & è ſublimi cochleam in ſaxa præcipitare, ſic enim fore vt concha frangatur. Humi manet cornicula vt præſtoletur caſum: præcipitat aquila, frangitur teſta, ſubripitur piſcis à corniculâ, dolet eluſa aquila.

Mor. Noli quibuſuis habere fidem: & conſilium, quod ab alijs acceperis, fac inſpicias. Multi enim conſulti, non ſuis conſultoribus, ſed ſibi conſulunt.

De Coruo & Vulpeculâ. 11

Prædam nactus ſtrepitat in ramis coruus. Videt vulpecula geſtientem, accurrit. Coruum, inquit, plurimâ ſalute impertit vulpes. Sæpenumero audieram famam eſſe mendacem, iam re ipsâ experior. Nam vt hâc fortè iam prætereo ſuſpiciens te in arbore, aduolo, culpans famam. Fama enim eſt, te nigriorem pice eſſe, & video candidiorem niue. Meo ſanè iudicio cygnos vincis, & hederâ formoſior albâ es. Quòd ſi vt plumis, ita & voce excellas,

las, omnium auium equidem te dixerim reginam. Hac assentatiuncula illectus coruus, ad canendum apparat: Apparanti verò è rostro excidit caseus: quo correpto, vulpecula cachinnũ tollit. Tum demũ miserum coruum pudet pigétque sui, & iacturæ rei mixto pudore dolet.

Mor. Nonnulli sic auidi laudis sunt, vt cum suo probro & damno ament assentatorem: eiusmodi homunciones prædæ sunt parasitis. Quod si vitaueris iactantiam, facile assentatorum pestiferum genus vitaueris. Si tu voles esse Thraso, nusquam deerit tibi Gnatho.

De Leone senectute confecto. 12

LEo, qui iuuentute complures sua ferocitate fecerat inimicos, in senectute exoluit pœnas. Reddunt talionem bestiæ: dente aper, cornu petit taurus. Inprimis asellus vetus ignauiæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus strenuè insultat. Tum gemebundus leo: Hi quibus olim nocui, iam vicissim nocent, & meritò. Sed hi quibus aliquando profui, iam vicissim non prosunt, imò etiam immeritò obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos; stultior, qui falsis amicis confisus fuerim.

Mor. In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nam si vultum mutârit fortuna, vlciscentur, quos læsisti. Et inter amicos fac habeas discrimen. Sunt enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ; quæ quidem fortuna simulac mutata erit, & illi mutabuntur: bene tecum actum erit, si non inimici fuerint. Meritò queritur Ouidius:

En ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flauit velis aura secunda meis:
Vt fera nimboso tumuerunt æquora vento,
In medijs lacerâ puppe relinquor aquis.

De Cane & Asino.

DUm blanderetur canis hero, & familiæ, herus & familia canem demulcent. Asellus id videns, altius gemit. Cœpit eum pigere sortis: iniquè putat comparatum, canem gratum esse cunctis, pascique de mensâ herili, idque otio, ludóque consequi: sese contrà portare clitellas, cædi flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis tamen odio-

ſum. Si hæc fiunt blanditijs, eam artem quæ tam vtilis ſit, ſtatuit ſectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus procurrit obuiam, ſubſilit, pulſat vnguibus. Exclamãte hero, accurrêre ſerui, & ineptus aſellus, qui ſe vrbanum credidit, fuſte vapulat.

Mor. Non omnia poſſumus omnes, vt ait Virgilius in Bucol Nec omnes omnia decent. Id quiſque velit, id tentet, quod poſſit. Nam ſcimus id quod Græcè ſignificantiùs dicitur, ὄν & λύρας, id eſt, aſinus lyrarum, vel lyræ. Sic autem Boëtius aſinus ad lyram poſitus. Repugnante naturâ, irritus eſt labor. Tu nihil inuita facies dicéſue Minerua, reſte Horatio.

De Leone & Mure. 14

LEo æſtu, curſúque defeſſus, in vmbrâ, fronde ſuper viridi quieſcebat: Murum autem grege tergum eius percurrente, experrectus, vnum è multis comprehendit. Supplicat captiuus, indignum ſe eſſe cui leo iraſcitur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ beſtiolæ nihil eſſe laudis, captiuum dimittit. Nec verò ita multò poſt, leo fortè dum per ſaltum currit, incidit in plagas, rugire licet, exire non licet. Rugientem miſerabiliter leonem mus audit, vocem agnoſcit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæſitos inuenit, inuentos corrodit, Leo è plagis euadit.

Mor. Hæc fabula ſuadet potentibus clementiam. Etenim vt ſunt res humanæ inſtabiles, egent interdum ipſi potentes ope humilimorum. Quare vir prudens, etſi poteſt, timebit vel vili homini nocere; qui autem non timet nocere alteri, valdè deſipit. Quid ita? Quia etſi iam potentiâ ſretus, neminem metuit, forſan olim erit vt metuat. Conſtat enim euenſſe claris, magnisque regibus, vt vilium homuncionum vel gratiâ indiguerint, vel iram metuerint.

De Miluo ægroto. 15

LEcto decumbebat Miluus, iam fermè moriens, Matrem orat precatum ire deos. Mater reſpondit: Nil opis ſperandum à dijs, quorum ſacra & aras, ſuis rapinis toties violâſſet.

Mor. Decet venerari ſuperos. Illi enim pios iuuant, impijs aduerſantur.

tur. In fœlicitate neglecti, in miseriâ non exaudiunt. Quare in secundis rebus, sis eorum memor, vt in aduersis rebus præsentes sint vocati.

De Hirundine & aliis auiculis. 16

CVm primùm cœptum esset seri linum, hirundo suadet auiculis impedire sementem, dictitans sibi fieri insidias. Irrident illæ, stultam vatem hirundinem vocant. Surgente iam lino, & virescente, rursum monet euellere sata. Iterum irrident. Maturescit linum, hortatur populari segetem. Cùm ne tunc quidem consulentem audirent, hirundo, animum cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam, init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cateris è lino auibus fiunt retia & laquei.

Moral. Multi nec ipsi consulere sibi norunt, nec rectè consulentem audiunt. Sed cùm in periculis sunt & damnis, tunc demum sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Iam tat supérque consilij est, hoc, inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse Prometheum, quam Epimetheum. Fêre hi fratres. Nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem: quod declarat interpretatio nominum.

De Ranis & earum rege. 17

GEnt ranarum cùm esset libera, Ioui supplicabat dari sibi regem. Ridere Iupiter vota ranarum: illæ tamen iterum atque iterum instare, donec ipsum perpellerent. Deiecit ille trabem. Ea moles ingenti fragore quassat fluuium. Territæ silent ranæ: regem venerantur. Accedunt pedetentim propius: tandem abiecto metu, insultant, & desultant. Iners rex lusui est, & contemptui. Lacessunt rursum Iouem, orant regem dari, qui strenuus sit: dat Iupiter ciconiam. Is perstrenuè perambulans paludem, quicquid ranarum obuiam sit, vorat. De huius igitur sæuitia ranæ frustrà questæ sunt, Iupiter non audit. Nam & hodiè adhuc queruntur. Vesperi enim ciconiâ cubitum eunte, ex antris egressæ rauco vlulatu murmurant, sed surdo canunt. Vult enim Iupiter, vt quæ regem

clementem ſint deprecatæ, iam ferant inclementem.

Mor. Perinde atque ranis, euenire ſolet plebi: quæ ſi regem paulo manſuetiorem habet, ignauum & inertem eſſe cauſatur, optat aliquando, contingere ſibi virum. Contrà, ſi quando nacta eſt regem ſtrenuum, huius ſæuitiam damnat, prioris laudat clementiam: ſiue quod ſemper præſentium nos pœnitet, ſiue quòd verum eſt verbum, noua veteribus eſſe potiora.

De columbis & Miluo. 18

COlumbæ olim bellum geſſêre cum miluo: quem vt expugnarent, delegerunt regem ſibi accipitrem. Ille rex factus, hoſtem agit non regem. Non ſegniùs ac miluus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, ſatius fuiſſe putantes, pati bella milui quàm tyrannidem accipitris.

Mor. Neminem ſuæ ſortis nimium pigeat. Nihil eſt (teſte Flacco) ab omni parte beatum. Equidem meam ſortem, modo tolerabilis ſit, mutare non optem. Multi noua ſorte quæſitâ, veterem rurſus optârunt. Ita plerique ingenio ſumus omnes, vt noſmet noſtri pœniteat.

De Fure & Cane. 19

FVri aliquando panem (vt ſileat) porrigenti, reſpondit canis, Inſidias tuas noui: panem das, quò deſinam latrare, ſed ego tuum munus odi: quippe ſi ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.

Mor. Caue parui commodi causâ amittas magnum. Caue cuiuis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benignè dicunt, ſed & benignè faciunt.

De Lupo & Suculâ. 20

PArturiebat Sucula. Pollicetur lupus ſe cuſtodem fore fœtus. Reſpondit puerpera, lupi obſequio ſe non egere: ſi velit pius haberi, ſi cupiat gratum facere, longiùs abeat.

Mor. Non ſunt cuncta credenda cunctis. Multi ſuam operam pollicentur non tui amore, ſed ſui: ſuum quærentes commodum, non tuum.

De partu montium. 21

OLim rumor erat parturire montes: homines accurrunt, circumſiſtunt monſtri quippiam non ſine pauore expectantes. Parturiunt tandem montes, exit mus. Tum omnes riſu emori.

Mor.

Mor. Hanc fabellam tangit Horatius. Parturiunt montes, inquit, nascetur ridiculus mus. Notat etiam iactantiã. Iactabũdi enim cùm magna profitentur & ostentant, vix parua faciunt. Quapropter Thrasones illi iure sunt materia ioci & scommatum. Verat item hæc fabula inanes timores. Plerunque enim grauior periculo est periculi metus, imò ridiculum est quod metuimus.

De Cane venatico qui ab hero contemnitur. 22

CAnem venaticum, qui iam senuerat, instigat herus, frustra hortatur, tardi sunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis respondit, debere sibi iure ignosci; iam senuisse, at iuuenem fuisse strenuum. Sed vt video, inquit, nil placet sine fructu, iuuenem amâsti, senem odisti. Amâsti prædabundum, odisti tardum, edentulum. Sed si gratus esses, quem olim iuuenem frugis causâ dilexisti, senem fructuosæ iuuentutis gratiâ diligeres.

Mor. Rectè canis. Nam (teste Nasone) nihil, nisi quod prodest, charum est. Ex detrahe menti spem fructus auidæ, nemo petendus erit. Præteriti commodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis commodi summa. Turpe quidem dictu, sed si modò vera fatemur, Vulgus amicitias vtilitate probet.

De Leporibus & Ranis. 23

SYluâ insolitâ mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientibus cum obsisteret palus, stetere anxij, vtrinq; comprehensi periculis. Quodq; maioris esset incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tunc ex leporibus vnus prudentior cæteris, ac disertior: Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est. Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

Mor. Omni in re opus est animo. Iacet virtus sine confidentiâ. Confidentia enim dux & Regina virtutis est.

De Hœdo & Lupo. 24

CApra, quum esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini dum redeat ipsa. Lupus

pus, qui id procul audierat, post matris discessum pulsat fores, voce caprisat, iubens recludi. Hœdus dolum præsentiens, non aperio, inquit: nam etsi vox caprisat, tamen equidem per rimulas lupum video.

Mor. Obedire parenti filios, ipsis est vtile, & iuuenem seni decet auscultare.

De Ceruo & Oue. 25

CErnus coram lupo ouem reamfacit, modium tritici debere clamitans. Ouis debiti quidem erat inscia: tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam. Dicitur solutioni dies, adest, monet ceruus ouem. Illa ait inficias. Quod enim promiserat, excusat factum id metu, & præsentiâ lupi: votum extortum non esse seruandum.

Mor. Sententia iuris est: Vim vi repellere licet.

Ex hac fabellâ noua quædam nascitur: Fraudem fraude refellere licet.

De Rustico & Angui. 26

RVsticus quidã nutrierat anguem. Iratus aliquando, bestiam petit securi. Euadit ille non sine vulnere. Posteà rusticus deueniens ad paupertatem, ratus est id infortunij propter anguis iniuriam sibi accidere: Igitur supplicat angui vt redeat. Ille ait, ignoscere se, sed redire nolle: neque fore securum cum rustico, cui tanta sit domi securis: liuorem vulneris desisse, superesse tamen memoriam.

Mor. Ei qui semel fidem soluit, iterum habere fidem vix est tutum. Iniuriam quidem condonare, id sanè misericordiæ est: cauere autem sibi & decet & prudentiæ est.

De Vulpeculâ & Ciconiâ. 27

VVlpecula vocauit Ciconiam ad cœnam. Opsonium in mensam effundit: quod cùm liquidum esset, Ciconia frustrà rostro tentante, vulpecula lingit. Abit elusa auis, pudetq; pigetq; iniuriæ. Post plusculum dierum redit, inuitat vulpeculam. Vitreum vas situm erat

plenum

plenum obſonij, quod quidem vas, cùm eſſet arcti guttu-ris, vulpeculæ opſonium licuit videre & eſurire, guſtare non licuit. Ciconia roſtro facilè exhauſit.

Mor. Riſus riſum, Iocus iocum, Dolus dolum, Fraus meretur fraudem.

De Lupo & capite picto. 28

LVpus in officinâ ſculptoris caput humanum repertum, verſat, miratur, ſentiens, id quod erat, nihil habere ſenſus. O pulchrum, inquit, caput! Eſt in te artis multum, ſed ſenſus nihil.

Mor. Externa pulchritudo, ſi adſit interna, grata eſt. Sin alterutrâ carendum eſt, præſtat externâ quàm internâ careas. Illa enim ſine hac interdum incurrit odium, vt ſtolidus eò ſit odioſior, quò formoſior.

De Graculo. 29

GRaculus ornauit ſe plumis pauonis. Deinde pulchellus ſibi viſus: faſtidito genere ſuo, contulit ſe ad pauonum genus. Illi tandem intellectâ fraude, ſtolidam auem coloribus nudârunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epiſtolarum libro narrat de corniculâ. Ait olim adornatam collectis, quæ auibus exciderant, plumis, poſtquam vnaquæque auium ſuam plumam decerpſit, ridiculam fuiſſe.

Ne ſi fortè ſuas repetitum venerit olim
Grex auium plumas, moueat cornicula riſum,
Furtiuis nudata coloribus.

Mor. Notat hæc fabula eos qui ſe gerunt æquo ſublimius: qui cum his viuunt, qui & ditiores ſunt & magis nobiles: quare ſæpe inopes fiunt, & ſunt ludibrio. Probè Iuuenalis monet, Sacculus è cœlo deſcendit, γνῶθι σεαυτὸν, hoc eſt, noſce teipſum

De Muſcâ & Formicâ. 30

MVſca altercabatur cum formicâ, ſe nobilem, illam ignobilem: ſe volitare, illam repere: ſe verſari in tectis regum, illam cauernis latêre, ſegetem rodere, aquam bibere: ſe ſplendidè epulari iactabat, & hæc tamen

men otio nanciſci. E regione, formica ſe non ignobilem eſſe, ſed ſuis natalibus contentam: muſcam vagam eſſe, ſe ſtabilem, ſapere formica grana & fluenta, quod muſcæ paſtilli & vina, atq; hæc ſe non ſegni otio, at ſtrenuâ operâ nanciſci: porrò formicam lætam eſſe & tutam, charam omnibus, exemplar denique laboris. Muſcam anxiam, cum periculo eſſe: cunctis infeſtam, cunctis inuiſam, exemplar denique ſegnitiei. Formicam hyemis memorem, alimenta reponere; muſcam in diem viuere, hyeme aut eſurituram, aut certè morituram.

Mor. Qui pergit quæ vult dicere, quæ non vult audiet. Muſca ſi bene dixiſſet, bene audiſſet. Aſſentior autem formicę. Videtur enim optabilior vita obſcura cum ſecuritate, quàm cum periculo ſplendida.

De Rana & Boue. 31

RAna cupidâ æquandi bouem, ſe diſtendebat. Filius hortabatur matrem cœpto deſiſtere: Nihil enim eſſe ranam ad bouem. Illa ſecundùm intumuit. Clamitat natus, Crepes licet mater, bouem nunquam vinces. Tertiùm autem quum intumuiſſet, crepuit.

Mor. Cuique ſua dos eſt. Hic formâ, ille viribus, hic opibus, ille pollet amicis, vnumquemque ſuo decet eſſe contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quiſque ſemet conſulat: nec inuideat ſuperiori, quod miſerum eſt; nec, quod ſtultitiæ eſt, certare optet.

De Equo & Leone. 32

VEnit ad equum comedendum Leo: Carens autem præ ſenectâ viribus, meditari cœpit artem, medicum ſe profitetur, verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit ſe nuper in loco ſpinoſo pupugiſſe pedem, orat vt inſpiciens ſentem medicus educat. Paret leo. At equus quantâ potuit vi, calcem Leoni impingit, & ſe continùo conijcit in pedes. Leo vix tandem ad ſe rediens, (ictu enim propè exanimatus fuerat) pretium, inquit, fero ob ſtultitiam:

&

& is iure effugit: Dolum enim dolo vltus eſt.

Mor. Odio digna eſt ſimulatio & ſimulatione capienda. Non eſt timendus hoſtis, qui hoſtem præ ſe fert. Sed qui quum hoſtis ſit, beneuolentiam ſimulat, is demum timendus eſt & odio digniſſimus.

De Equo & Aſino. 33

EQuus phaleris ſellâque exornatus, cum ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onuſtus aſellus fortè obſtabat: Equus irâ fremebundus, & frena ferox ſpumantia mandens: Quid, inquit, tarde, ignaue, obſiſtis equo? Cede, inquam, aut proculco te pedibus. Aſellus contrà rudere non auſus, cedit tacitus. Equo autem prouolanti & curſum intendenti, crepat inguem. Tum curſui & oſtentui inutilis ornamentis ſpoliatur, deinde carrario venditur. Poſtea cum carro venientem videt aſellus & affatur: Heus bone vir, quid iſtuc ornati eſt? vbi aurea fella, bullata cingula? Vbi nitidum frenum? ſic amice neceſſe fuit euenire ſuperbienti.

Mor. Plerique in ſecundis rebus elati ſunt, nec ſui memores, nec modeſtiæ. Sed quia proſperitate inſoleſcunt, aduerſitatem incurrunt. Eos qui videntur fœlices monuerim eſſe cautos: etenim ſi rota fortunæ circumacta fuerit, ſentient miſerrimum genus infortunij eſſe, fuiſſe fœlices. Accedit ad cumulum infœlicitatis id quoque mali, contemnentur ab ijs quos ipſi contempſere, & illudent eis ij, quos ipſi riſere.

De Auibus & Quadrupedibus. 34

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Vtrinque ſpes, vtrinque metus, vtrinque erat periculum. Veſpertilio autem, relictis ſocijs, deficit ad hoſtes: vincunt aues, duce & auſpice aquilâ: Transfugam verò veſpertilionem damnant, vti ne ad aues vnquam ſit reditio, vti ne luci vnquam ſit volatus. Hæc cauſa veſpertilioni eſt, vt non niſi noctu volet.

Mor. Qui cum ſocijs aduerſitatis & periculi particeps eſſe tenuit, proſperitatis & ſalutis expers erit.

De Lupo & Vulpe. 35

Lupus

LVpus cùm præda satis esset, in otia degebat. Accedit vulpecula, scisciatur otij causam. Sensit lupus insidias fieri suis epulis, simulat morbum esse causam, orat vulpeculam deprecatum ire deos. Illa dolens dolum non succedere, adit pastorem, monet patere latebras Lupi, hostem enim securum posse inopinatò opprimi. Adoritur pastor lupum, mactat. Illa potitur antro, & præda. Sed fuit illi breue sceleris sui gaudium. Nam, [illi]ta multò post idem pastor & ipsam capit.

Mor. Fœdare inuidia est, & ipsi interdum auctori eius que pernicioſa. Flaccus Epistolarum lib. 1.

Inuidus alterius rebus macrescit opimis.
Inuidiâ Siculi non inuenêre tyranni
Maius tormentum.

De Ceruo. 36

CErnus, in perspicuo fonte se conspicatus, probet procera frontis & ramosa cornua, sed tibiarum exilitatem damnat. Fortè dum contemplatur, dum iudicat, interuenit venator: fugit ceruus ocyor pilis & agente nymbos ocyor Euro. Insectantur fugientem canes. Sed cùm intrâsset condensam syluam, implicita sunt ramis cornua: tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecêre vt præda esset canibus.

Mor. Fugienda petimus, petenda fugimus. Placent quæ officiunt: quæ conferunt, displicent. Beatitudinem cupimus, priusquam vbi sit intelligamus. Opum excellentiam & honorum celsitudinem quærimus: in his beatitudinem sitam opinamur, in quibus tamen multùm laboris est & doloris. Pulchrè id significat Lyricus ille noster:

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celsæ grauiore casu
Decidunt turres, feriúntque summos
Fulgura montes.

De Vipera & Limâ. 37

IN fabricâ offendens limam vipera, cœpit rodere. Subrisit lima, Quid, inquiens, inepta? Quid agis? Tu tibi antè

antè contrueris dentes quàm me atteras, qua duritiem eris præmordere soleo.

Mor. Etiam atque etiam vide, quicum tibi res sit. Si in fortiorem dentes acuis non illi, sed tibi nocueris.

De Lupis & Agnis. 38

LVpis & Agnis, quibus naturâ discordia est, fœdus aliquando fuit, datis vtrinq; obsidibus. Lupi suos catulos, oues canum cohortem dedêre. Quietis ouibus ac pascentibus, lupuli matrum desiderio vlulatus edunt. Tum lupi, irruentes fidem fœdúsque solutum clamitant, oues q; canum præsidio destitutas laniant.

Mor. Iniscitia est, si in fœdere tua præsidia hosti tradas. Nàm qui hostis fuit, hostis forsan nondum esse desiit, fortassis & caulam ceperit, cur te nudatum præsidij adoriatur.

De Syluâ & Rustico. 39

QVo tempore etiam arboribus suus sermo erat, venit rusticus in syluam, rogans, vt ad securim suam tollere liceat capulum. Annuit sylua. Rusticus optatâ securi, cœpit arbores succídere. Tũ, & quidem serò pœnituit syluam suæ facilitatis. Doluit se ipsam esse causam sui exitij.

Mor. De quo bene mereris, vide. Multi fuere, qui accepto beneficio, in authoris abusi sunt perniciem.

De Membris, & Ventre. 40

PEs & manus ventrem olim incusârunt, quòd ab otioso eo lucra ipsorum vorarentur. Iubent vt laboret, aut ali ne petat. Supplicat ille semel, & iterum: negant tamen manus alimentum. Exhausto inediâ ventre, vbi cœpêre omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officiosa esse: verùm id serò. Nam venter desuetudine debilis, cibum repulit: ita cuncti artus dum ventri inuident, cum ventre pereunte pereunt.

Mor. Perinde atque in membrorum societate est, ita se habet societas humana. Membrum eget membro, amicus eget amico. Quare mutuis officijs, mutuis operibus vtendum est; neque diuitiæ neque dignitatum

tum apices hominem ſatis tuentur. Vnicum, & ſummum præſidium, complu rium amicitia eſt.

De Simiâ, & Vulpeculâ. 41

Simia Vulpeculam orat, vt partem caudæ ſibi donet, a tegendas nates. Illi enim eſſe oneri, quod ſibi foret & honori. Reſpondet illa, nihil nimis eſſe, & ſe malle humum caudâ ſuâ verri, quàm ſimiæ nates tegi.

Mor. Sunt qui egent, ſunt quibus ſupereſt: Nulli tamen diuitum id mori eſt, vt re ſuperfluâ beet egenos.

De Ceruo & Bobus. 42

Ceruus, venatorem fugiens, coniecit ſe in ſtabulum boues orat, vt in præſepe latitare liceat. Boues tu tum eſſe negant: Mox enim & Dominum, & famulum affaturos: ille ſecurum ſe eſſe ait, modò ne ipſi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non videt, exit. Geſtire ceruus & nihil iam timere. Tum vnus è bobus & æuo, & conſilio grauis, Facile (inquit) erat, hunc, qui talpa eſt, fallere, ſed vt herum (qui Argus eſt) lateas, hoc opus, hic labor eſt. Mox deinde introgreditur herus: qui vi ſerui negligentiam corrigat, cuncta luſtrans oculis, & præſepe manu tentans, cerui deprehendit ſub fœno cornua: inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

Mor. In aduerſis rebus & periculis, latebræ difficiles ſunt inuentu: ar quia miſeros, vt cœpit, fortuna exagitat: aut quia ipſi metu impediti, & inopes conſilij, lemet, imprudentia produnt.

De Leone & Vulpeculâ. 43

Leo ægrotabat, viſebant animalia, vnâ officium differente vulpecula. Ad hunc legatum mittit Leo cum epiſtolâ, qua venire admoneat. Gratiſſimam rem ægroto fore eius vnius præſentiam; nec quicquam periculi fore, cur vulpecula metuat: Leonem enim primùm quidem amiciſſimum eſſe vulpeculæ, ideóque percupere eius colloquium

quium. Deinde ægrotum esse, & decumbere, vt etiamsi id quod non erat, velit, noscere tamen non queat. Rescribit vulpecula, optare se vt leo conualescat, idque orauram superos; cæterum minimè visuram: terreri enim se vestigijs. Quæ quidem vestigia cum omnia sunt antro leonis aduersa. & nulla auersa, eam rem indicium esse, multum quidem animalium introisse, sed exisse nullum. Horat.

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam; Quia me vestigia terrent,
Omnia te aduersum spectantia, nulla retorsum.

Mor. Caue fidē habeas verbis. Ni caueris, sæpè tibi dabuntur verba. Cauenda est coniectura, tū ex verbis, tūex factis,& ex illis alia sunt iudicanda.

De Vulpecula, & Mustelâ. 44

VVlpecula longâ inediâ tenuis, fortè per angustiorem rimam ad cumeram frumenti repsit: In quâ cùm probè pasta fuit, deinde rursus tentantem egredi distentus impedit venter, Mustela luctantem procul contemplata tandem monet, si exire cupiat ad canum macram redeat, quò macra intrauerat.

Mor. Videas complures, in mediocritate lętas esse atque alacres, vacuos curis, expertes animi molestijs. Sin hi diuites facti fuerint, videbis eos mœstos incedere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi molestijs obrutos.

Hanc fabellam sic Horatius canit, lib. 1. Epist. 7.
Fortè per angustam tenuis vulpecula rimam,
Repserat in cumeram frumenti, pastáque rursus
Ire foràs pleno tendebat corpore frustrà:
Cui mustela procul, si vis ait, effugere istinc,
Macra cauum repetas arctum, quem macra subîlit.

De Equo, & Cerno. 45

EQuus gerebat bellum cum cerno. Pulsus tandem è pascuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine, descendit in campum: victus antea iam fit victor. Sed tamen hoste victo, & sub iugum misso, ipse victor necesse

eſt ſeruiat homini. Equidem fert dorſo, & frænum ore.

Mor. Dimicant multi contra paupertatem: quâ per fortunam, & induſtriam victâ, ſæpè victoris interit libertas. Domini quippe, & victores, paupertatis, ſeruire incipiunt diuitijs, anguntur auaritiæ flagris, parſimonię cohibentur frænis, nec quærendi tenent modum, nec (iuſto quidem auaritiæ ſupplicio) partis rebus audent vti. De hac re Horatius lib. 1. Epiſtolarum 10. Epiſt.

Ceruus equum pugnâ melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Implorauit opes hominis, frænúmque recepit:
Sed poſtquam victor violens diceſſit ab hoſte,
Non equitem dorſo, non frænum depulit ore:
Sic, qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Seruiet æternum, quia paruo neſciat vti.

ÆSOPI FABULÆ, ADRIANO Barlando interprete.

De duobus Adoleſcentibus. 1

Adoleſcentes duo opſonium apud coquum ſeſe empturos ſimulant. Coquo alias res agente, carnem alter è caniſtro ſurripit, dat ſocio, vt ſub veſte occulat. Coquus ſubreptam ſibi carnis partem vt vidit, furti vtrumque cœpit inſimulare. Qui abſtulerat, per Iouem nihil habere: is verò qui habuit, nil ſe abſtuliſſe identidem peierat. Ad quos, me quidem, inquit coquus, fur nunc latet: ſed is inſpexit, is ſcit quem iurâſtis.

Mor. Si quid peccauimus, id ſtatim non ſciunt homines: at Deus omnia videt, qui ſedet ſuper cœlos, & intuetur abyſſos. Quod ſi cogitent homines, ſuppreſſiùs prudentiúſque peccabitur.

De Cane, & Lanio. 2

Canis in macello cùm lanio carnem abſtuliſſet, in pedes ſeſe continuò quantum potuit coniecit. Lanius iactura rei perculſus, primùm tacuit, deinde animum recipiens,

cipiens, ſic procul acclamauit, O furacisſime, curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem. Poſthac autem cautius mihi obſeruaberis.

Mor. Hæc fabula ſignificat, pleròſque omnes tum demum fieri cautiores, vbi damnum acceperint.

De Cane, & Oue. 3

CAnis ouem in ius vocat, panem ex mutuo debere clamitans: illa it inficias. Miluus, lupus, vultur accerſuntur, rem affirmant, damnatur ouis, damnatam canis rapit, ac deglubit.

Mor. Falſis teſtimonijs opprimi quàmplurimos, cum nemo neſcit, tum hæc quàm optimè docet fabellula.

De Agno & Lupo. 4

AGno comitanti caprum, lupus ſit obuiam, rogitat cur relictâ matre olidum potius ſequatur hircum: ſuadétque vt ad diſtenta lacte matris vbera redeat: ſperans ita fore, abductum vt laniet. Ille verò, mater me, ô lupe, inquit, huic commiſit: huic ſumma cura ſeruandi data eſt. Parenti potius, quàm tibi obſequendum, qui me ſeducere iſtis dictis poſtulas, ſubductum mox diſcerpere.

Mor. Noli omnibus fidem habere. Multi enim dum alijs videntur velle prodeſſe, ſibi interim conſulunt.

De Adoleſcente, & Cato. 5

CVm adoleſcens quidam in delitijs, amoribúſque vſurpâſſet catum. Venerem precibus fatigauit, vt catum in fœminam transfiguraret. Commiſereſcit, & audit orantem Venus: fit metamorphôſis, quæ adoleſcenti miſerè amanti perplacuit; nempe tota ſucci plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec verò ita multò poſt percupiens experiri dea, nunquid catus cum corpore mutâſſet & mores, per impluuium immittit muſculum. Ibi riſu pror-

ſus, atque ludores digna accidit. Conſpectam illicò beſtiolam inſequitur muliercula. Venus indignans, fœmina vultus iterum in catum mutauit.

Cum pedibúſque manus cum paruis brachia mutat
Cruribus: & cauda eſt mutatis addita membris.

Mor. Cœlum non animum mutant, qui trans mare currunt.
Nimiſque difficile eſt aſſueta relinquere:
HORATIVS: Naturam expellas furcâ licèt, vſque recurret.

De Agricola, & filijs. 6

COmplures habebat agricola filios adoleſcentulos, ijque inter ſe diſcordes fuêre: quos pater, elaborans trahere ad mutuum amorem, appoſito faſcicule iubet ſingulos breui circumdatum funiculo effringere. Imbecilla nequicquam conatur ætatula. Soluit partes reddítque ſingulis virgulam, quam cùm pro ſuis quiſque viriculis facile frangeret: O, inquit, filioli, ſic concordes vos vincere poterit nemo. Sed ſi mutuis volüeritis ſæuire vulneribus, atque inteſtinum agitare bellum, eritis tandem præda hoſtibus.

Mor. Docet hic apologus, concordiâ paruas res creſcere, diſcordia magnas dilabi.

De Ruſtico, & Equo. 7

RVſticus equum vacuum, aſinúmq; ſarcinulis egregiè onuſtum producit ad viam. Deſeſſus aſellus equum ſibi onera vt adiuuet, orat, ſi ſaluum velit. Negat facturum equus. Aſellus tandem ſarcina pondere grauatus procumbit, moritur. Herus omne onus, mortui quoque aſelli corium, in equi dorſum reclinat. Quibus cùm ille deprimeretur, me miſerum, inquit, merito meo ſic nunc excrucior, qui dudum laboranti aſino opitulari nolui.

Mor. Monemur hac fabulâ, vt oppreſſis ſubueniamus amicis. Ortus noſtri (inquit Plato) partem ſibi patria vendicat, partem amici.

De

De Carbonario, & Fullone. 8

FVllonem inuitabat carbonarius, vt ſecum in vnis ædibus habitaret: Fullo, non eſt, inquit, mi homo, iſtud mihi vel cordi, vel vtile: vereor enim magnopere, ne quæ ego eluam, tu reddas tam atra, quàm carbo eſt.

Moral. Monemur hoc apologo cum inculpatis ambulare: monemur ſceleratorum hominum conſortia, velut peſtem quandam, deuitare. Trahunt, inquit Campanus, hominem ſodalitia: commertia etiam in mores penetrant, & perinde quiſque euadit, vt quibuſcum verſatur.

De Aucupe, & Palumbo. 9

IT venatum auceps, videt nidulantem procul in altiſſimâ arbore palumbum: adproperat, denique inſidias molitur, premit fortè calcibus anguem. Hic mordere: ille improuiſo exanimatus malo, me miſerum, inquit, dum alteri inſidior, ipſe diſpereo.

Moral. Significat hæc fabula, nonnunquam eos ſuis artibus circumueniri, qui res nouas moliuntur.

De Buccinatore. 10

BVccinator quidam ab hoſtibus capitur, abducitur: trepidare ille, ſupplicare, vt parcant innoxio. Se, quando nihil armorum vnquam præter vnam buccinam geſtauerit, hominem ne potuiſſe quidem occídere, nedum voluiſſe. Illi contra murmure tum ſæuo tum verberibus intonant; Nihil agis ſcelus, maximè noces, atque nunc hîc trucidabere, quòd cum ipſe, vt fateris, ſis rei militaris imperitus, cornu iſto tuo aliorum excitas euibráſque animos.

Mor. Grauiſſimè peccant nonnulli, qui ad mala alioqui ſatis pronis principibus, vt iniquè agant, conſulunt, atque huiuſmodi quædam ad illorum aures occinunt: Quid etiam dubitas? An te principem eſſe oblitus es? An non tibi, quod lubeat, licet? Tu legibus maior, in te legirupæ nomen cadere haud poteſt, qui ipſis etiam dominaris legibus. Tui nihil poſſident, quod tuum non ſit. Tu potes & ſeruare, & perdere. Tibi fas eſt opibus, dignitatéque augere quem viſum ſit. Fas eſt vbi libuerit adimere. Alios alia vel damnant vel commendant. Tibi nihil non honeſtiſſimum futurum.

De Lupo, & Cane. 11

LVpus cani ante lucem in ſyluâ fortè fortuna ſit obuiàm, ſalutat, aduentum gratulatur, denique rogat, quo pacto tam ſit nitidus. Cui ille, herilis cura hoc efficit. Herus me blandientem ſibi demulcet, de mensâ paſcor herili nitidiſſimâ, nunquam ſub die dormito, tum vniuerſæ familiæ non dici poteſt quàm ſim gratus. Ne tu (inquit lupus) multò es fœliciſſimus, ô canis, cui tam benigno, & comis contigit herus, quocum ô vtinam commorari & mihi liceat, nullum me animantium eſſet vſpiam fortunatius. Canis, noui ſtatus cupidiſſimum videns lupum, effecturum ſe pollicetur, vt hereat in parte aliquâ apud herum, modó de priſtinâ ferociâ aliquid remittere, & ſeruitutem ſeruire velit. Stat ſententia: lupo libitum eſt deambulare ad villam: ſermones edunt in itinere prorſus iucundiſſimos. Poſtea verò quàm illuxit, contritum canis collum videns lupus: Quid ſibi vult, inquit, ô canis, tua iſtæc prorſus depilata ceruix? Solebam, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmorderéque nonnunquam: id ægrè ferens herus, crebris me tundebat verberibus, prohibens etiam ne quem præter furem lupumque adorire. Ego, ſic vapulando victus ſum, & mitior factus, hócque genealis ſæuitiæ ſeruaui ſignum. Lupus, hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tantinon emo. Vale igitur, ô canis, cum tuâ iſtâc ſeruitute: mihi mea potior eſt libertas.

Mor. Optabilius eſt humili casâ dominum eſſe, & panem atrum vorare, quàm in ampliſſimâ regiâ opiparis menſis frui, obnoxium trepidúmque degere. Nam libertas ſublimi exulat aulâ. Vbi accipienda venit & muſſitanda injuria eſt.

De Agricola, & Canibus. 12

Agricola

AGricola, cum ruri plusculos hyemâsset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuriâ laborare. Interfecit oues, mox & capellas, postremò boues quoque mactat, vt haberet, quo inediâ penè exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fugâ quærere constituunt. Sese enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciendo vtebatur operâ, pepercit herus.

Mor In quam domum mercedis gratiâ te tradas, vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eò dementiæ prolabuntur, vt vel seruos, infortunio malo & damno libenter mactent.

De Vulpe, & Leone. 13

VVlpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atque iterum id fortè animal contemplata, trepidare, & fugitare. Cum iam tertiò obtulisset sese obuiam leo, tantùm adfuit, vt metuerit quicquam vulpes, vt confidenter illum adierit, salutauerítque.

Mor. Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos, quos antea aspicere vix ausi fuimus.

De Vulpe, & Aquila. 14

VVlpecula proles fores excurrerat, ab aquilâ comprehensa, matris fidem implorat. Accurrit illa, vt captiuam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila nacta prædam ad pullos subuolat. Vulpes correptâ face, quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Cum iam arborem conscendisset, & ipsa nunc te, inquit, tuòsque si potes tuere. Trepidans aquila incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi parníque liberis: tuum, quicquid habeo, reddidero.

Moral. Per aquilam, potentis, atque audacis animi homines intellige: per vulpem pauperculos, quos calumnijs premere contumeliísque afficere, diuitibus æquè studium est. Verúm quando est sua & formicis ira, impotentes ij acceptam interdum probè vlciscuntur iniuriam.

De Agricolâ, & Ciconiâ. 15

GRuibus, anseribúsque sata depascentibus, laqueum prætendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem sese clamitans, & nec gruem, nec anserem esse, sed auium omnium optimam. quippe quæ parenti sedulo semper inseruire, eundemque senio confectum alere consueuerit. Agricola horum, inquit, nihil me fugit: verùm cum nocentibus postquam te cepimus cum his quoque morieris.

Moral. Qui flagitium committit, & is qui impuris se adiungit socium, pari pœna plectuntur.

De Gallo & Cato. 16

VEnit ad gallum comedendum Catus. non satis autem habens ad nocendum causæ, gallum criminari occipit, obstreperam esse auem dictitans, vt pote quæ voce tam acutà noctu dormientes homines expergefacit. Ille se innocentem ait, cum sic excitet in opera mortales. Catus interea intonat; Nihil agis scelesté. Cùm matre rem habes, nec sorore abstines. Id gallus quoque cum expurgare niteretur: nec hoc, inquit, perseuerantius sæuiens catus, quicquam facis, tu mihi hodiè discerpêris.

Mor. Vetus dictum esse ait Guliel. Gaudamus, vt canem cędas facilè inueniri baculum. Malus, si libitum fuerit, quo iure, quaque iniuria te pręcipitem dabit.

De Opilione, & Agricolis. 17

PVer editiore pratulo oues pascebat, atque per iocum térque quaterque lupum adesse clamitans, agricolas vndique exciebat. Illi sæpius illusi, seriò auxilium imploranti dum non subueniunt, fiunt oues prædæ lupo.

Mor. Si mentire ensueuerit quispiam, huic si quando verum narrare occœperit, haud facilè habebitur fides. Superiori apologo finitimus est ille apud Horat. lib 1. Epist. 17 de Plano, scurra iocus.

Nec semel irrisus, triuijs attollere curat:
Fracto crure Planum: licet illi plurima manet

Lachryma,

Lachryma, per ſanctum iuratus dicat Oſirim,
Credite: non ludo, crudeles tollite claudum:
Quære peregrinum: vicinia rauca reclamat.

De Aquilâ, & Corui. 18

RVpe editiſſimâ in agni tergum deuolat aquila. Videns id coruus, imitari, velut ſimia, geſtit aquilam: in arietis vellus ſe dimittit, dimiſſus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehenſus proijcitur pueris.

Mor. Non aliorum, ſed ſuâ ſe quiſque virtute çſtimet. Tuo te pede metire, inquit Horatius. Id velis, id tentes quod poſſis.

De Cane inuido, & Boue. 19

PRæſepio fœni pleno decũbebat canis, venit bos, vt comedat. Ille ſeſe ſurrigens prohibere, Bos dij te, cum tuâ iſtac inuidiâ perdant, inquit, qui nec fœno veſceris, nec me veſci ſinis.

Mor. Eo ſunt ingenio plerique, vt alijs inuideant, quod ipſi mentis inopia aſſequi nequeunt.

De Cornice & Oue. 20

STrepitat in ouiculæ dorſo cornicula. Ouis, cani, inquit, ſi ſic obſtreperes, ferres infortunium, At cornix, ſcio (inquit) quibus inſultem, placidis moleſta, ſanis amica.

Mor. Innocenti, & ſincero perpetua eſt cum malis parata certatio. Illiditur ſolo innocentiſſimus quiſque: nocentis verò, ac prçferocis hominis animus obſtrepit nemo.

De Pauone, & Luſcinia. 21

PAuo, apud ſummi Iouis ſororem, & coniugem Iunonem queritur, luſciniam ſuaue cantillare: ſe obraucam ranim ab omnibus irrideri. Cui Iuno: Dos ſua à dijs cuique: Luſcinia cantu, tu plumis longè ſuperas: vnumquemquam ſuâ ſorte decet eſſe contentum.

Mor. Quæ dij largiuntur, grato ſumamus animo, neque maiora quæſiêrimus. Superi temerè agunt nihil.

De

De Muſtelâ ſeniculâ, & Muribus. 22

MVſtela, præ ſenio viribus carens, mures iam, ita vt ſolet inſequi non valebat, meditari cœpit dolum, in farinulæ ſe colliculum illatebrat, ſic ſperans, fore vt citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam eſitare dum cupiunt, ad vnum omnes à muſtelâ vorantur.

Mor. Vbi viribus quiſpiam deſtitutus fuerit, ingenio opus eſt. Lyſander Lacedæmonius ſubinde dicere ſolebat, quò non perueniret Leonina pellis, vulpinam aſſuendam eſſe. Quod ſi luciduùs dixeris: Vbi virtus non ſatis poteſt, adhibenda eſt aſtutia.

Apologus ex Mantuano traductus. 23

RVſticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, ſapidiſſima quotannis legebat poma. Hero lecta donabat vrbano: qui, illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem adſeſe tranſtulit. Ea veterrima repentè exaruit, atque ibi poma pariter & malus periêre. Quod cùm patriſamilias nunciaretur: Heu difficile eſt, inquit, annoſam tranſplantare arborem. Satis ſupérque fuerat, (ſi frænos meæ nouiſſem imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam ſic Mantuanus cecinit:

Ruſticus ex malo dulciſſima poma legebat,
Vnde dare vrbano dona ſolebat hero.
Aſt herus, illectus frugum dulcedine, malum
Tranſtulit in laribus proxima rura ſuis.
At quia malus erat ſenior, tranſlata repentè
Arüit, & proles cum genitrice perit.
Heu malè transfertur, ſenio cum indurüit arbor,
Inquit herus: fuerat carpere poma ſatis.

Mor. Qui nimium ſapiunt, atque inconceſſa ſequuntur,
Deſipiunt: cohibet qui ſuâ votâ, ſapit.

FABV-

FABVLÆ M. PETRO SCOTO, viro ornatiſſimo, eidémque humaniſſ. ſcriptæ à Barlando.

De Leone, & Ranâ. 1

AVdire vocem viſus leo, proſilìit, ſubſtitit non ſine trepidatione, magni quippiam expectans: egreditur tandem aquis rannla. Leo, depoſito metu, adproperans, beſtiolam proculcat pedibus.

Mor. Vetat hic Apologus inanes timores, vt illa à Guliel. Gaudino verſa fabula de partu montium.

De Formicâ. 2

SItiens venit ad fontem, vt biberet formica, incidit forte in puteum: opitulatur eminùs, ex arbore dicto ramo, columba. Ramum conſcendens formica ſeruatur. Adeſt, columbam vt capiat, auceps: non ſinit formica, aucupis pedem arripit mordicus: auolat columba.

Mor. Docet hæc fabula præclarè, meritis referendam eſſe gratiam.

De Pauone, & Pica. 3

GEns auium, cum liberè vagaretur, optabat, ſibi dari regem: Pauo ſe imprimis dignum, qui eligeretur putabat, quia eſſet formoſiſſimus. Hoc in regem accepto, pica, ô rex, inquit, ſi te imperante, aquila nos perſtrenuè, vt ſolet, inſequi cœperit, quo illam modo abiges? Quos nos pacto ſeruabis?

Mor. In principe non tam forma, quàm corporis fortitudo ſpectanda, opus eſt Prudentiâ.

De Ægroto, & Medico. 4

MEdicus curabat ægrotum: ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus: Hic, inquit, intemperantiâ perîit.

Mor. Ebacitatem, & libidinem, niſi quis maturè reliquerit, aut nunquam perueniet ad ſenectutem, aut petbrenem eſt habiturus ſenectutem.

De

De Leone, & alijs. 5

LEo, asinus, vulpes eunt venatum: capitur ampla venatio, capta partiri iussa. Asino singulis singulas parteis ponente, irrugit Leo: asinum rapit, ac laniat. Postea vulpecula id dat negotij: quæ astutior cùm leoni longè optimâ propositâ parte, sibi vix minimam particulam reseruâsset, rogat leo à quo sic docta sit. Cui illa; Huius me, inquit, calamitas docuit, mortuum asinum ostendens.

Mor. Fœlix quem faciunt aliena pericula cautum.

De Hœdo & Lupo. 6

E Fenestrâ prospectans hœdus, prætereuntem lupum conuitijs incessere audebat: cui lupus, non tu, ait, sceleste, mihi conuitiaris, sed locus.

Mor. Et tempus & locus semper audaciam addunt homini.

De Asino. 7

A Sinu de hortulani sæuitiâ querens, Iouì supplicat alium dari herum. Exaudire Iupiter vota asini, dat tegularium, apud quem cum tegulas, grauioráque tergo vectaret onera, accessit rursum ad Iouem, orat dari qui mitior sit: Ridere Iupiter. Ille tamen non desistit instare, orare, vsque adèo donec perpelleret. Dat illi coriarium, quem vbi pernouit asellus: me miserum, inquit! qui dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidem meo, quantum auguror, parcet.

Mor. Semper damnamus quæ præsentia sunt, & noua appetimus, quæ (vt dici solet) veteribus non sunt potiora.

De Anu, & Ancillis. 8

A Nus quadam domi habebat ancillas complures, quas quotidie antequam lucesceret, ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum, excitabat ad opus. Ancilla, quotidiani tandem negotij commotæ tædio, gallum

lum obtruncant, ſperantes iam nocato illo, in medios ſeſe dies dormituras: ſed hac ſpes miſeras fruſtrata eſt: Hera enim, vt interemptum gallum reſciuit, intempeſtà deinceps nocte ſurgere iubet.

Mor. Non pauci, grauius malum dum ſtudent euitare, in alterum diuetſum incidunt. Peruulgatum eſt:

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

De Aſino, & Equo. 9

A Sinus beatum putabat equum, quòd pinguis eſt, & inotio degeret: ſe verò infœlicem dicebat, quòd macilentus eſſet, ac ſtrigoſus, quotidiéque ferendis oneribus ab imuiti hero exerceretur. Haud multò poſt ad arma conclamatum eſt; Tum aquus non equitem dorſo, non frenum roppulit ore, nec telum corpore. Hoc viſo, aſinus magnas dijs gratias agebat, quòd non equum ſe, ſed aſinum feciſſent.

Mor. Miſeri ſunt, quos vulgus beatos indicat; & non pauci beati, qui ſe miſerrimos putant. Sutor crepidarius regem dicet fœlicem, quem rerum omnium compotem videt, non conſiderans in quantas res & ſolicitudines diſtrahatur, dum interim ipſe cum optimâ paupertate cantillat.

De Leone, & Caprâ. 10

E Ditâ rupe ambulantem capram fortè conſpicatus leo, monet, vt potius in viride pratum deſcendat. Capra facerem fortaſſis, inquit, ſi tu abeſſes: qui mihi non iſtud ſuades vt ego inde vllam capiam voluptatem: ſed vt tu habeas, quod veres famelicus.

Mor. Omnibus ne habeas fidem. Quidnam enim non tibi, ſed ſibi conſiluntur.

De Vulture alijſque auibus. 11

A Nnum ſe natalem celebrare adſimulat vultur, aniculas ad cœnam inuitat. Veneunt plerœque omnes, venientes magno plauſu fauoribúſque accipit, acceptas lanias vultur.

Mor. Non ſunt amici omnes, qui blandè dicunt, aut benignè ſe facere velle

velle simulant. Latent sub hoc melle venena.

De Anseribus. 12

ANseres vnà cum gruibus agrum vastabant, quibus auditis, rustici protinus in illos feruntur. Rusticos conspicatæ auolant grues, capiuntur anseres, qui impediti corporis onere subuolare non poterant.

Mor. Expugnatâ ab hostibus vrbe facilè se subducit inops: at diues seruit captus. In bello, diuitiæ magis oneri sunt, quàm vsui.

De Ioue, & Simia. 13

IVpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos, conuocari iubet quicquid vspiam est animantium. Concurrunt ad Iouem vndique, aderat iam alitum pecudúmque genus. Inter quas & simia, deformes catulos brachio gestans, cum aduenisset, à risu nemo temperare potuit: quin etiam Iupiter ipse profusè admodum risit. Ibi continuò simia ipsa; Imò, inquit, nouit & Iupiter, Iudex noster, catulos meos magnopere omnes, quotquot adsunt, præcellere.

Mor. Suum cuique pulchrum, vt est adagium:
Et alibi apud Theocritum in Idyl.
Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABVLÆ, ADRIANO Barlando interprete.

De Quercu, & Arundine. 1

FAstus olim, atque adeò insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est: si nunc, inquiens, pectus animosum est tibi, procede agedum ad pugnam, vt noster duarum euentus ostendat, vtra viribus præstet. Arundo quercus tantam exultationem, fortitudinisq; iactationem vanam, nihil mirata, sic respondit: Certamen nunc abnuo, nec mea sortis me piget. Nam & si in omnem partem mobilis,

bilis, tempestates tamen peruinco sonoras: tu, si semel vasto rex Æolus antro, luctantes emiserit ventos, concides, &, mihi tum rideberis.

Mor. Declarat hæc fabella, non semper eos fortissimos esse, qui (nullâ etiam lacessiti iniuriâ) alijs insultant.

De Piscatore, & Pisciculo. 2

PIscator, iacto in aquam hamo cibis illito, pisciculum eduxit: orat, obsecrátque captiuus, se minutulum vt abire sinat, & adolescere, vt postea maiore potiatur. Piscator, ego, inquit, spem pretio non meo: quippe qui eo fueram ingenio semper, vt quicquid possem, mallem auferre potius in præsentiâ.

Mor. Hæc nos monet fabella, ne certa incertorum spe vnquam amittamus. Quid enim stultius, vt est apud Ciceronem, quàm incerta pro certis habere?

De Formicâ, & Cicadâ. 3

APpetente hyeme, frumentum in aream ad solem trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat granum. Formica, cur, non, inquit, & tu meo exemplo, æstate trahis quodcunque potes, atque addis acerno? Respondet illa, sibi id temporis cantando transigi. Ridens formica: Si, ait, æstate cantare soles, meritò nunc esuris.

Mor. Moremur hac fabellâ, dum adhuc robur corporis adest, quærere ea, quibus imbecilla sustentetur senectus. Per hyemem senecturem intellige, per æstatem adolescentiam, & florem illum ætatis.

De Leone, & Tauro. 4

LEonem fugiebat taurus, in hircum incidit, is cornu & caperatâ minitabatur fronte, ad quem plenus irâ taurus: Non tua, inquit, in rugas contracta frons me territat, sed immanem metuo leonem: quâ nisi tergo hæreret meo, iam scires non ita paruam rem esse pugnare cum tauro, & nostro sequi de vulnere sanguinem.

Mor. Calamitosis non est addenda calamitas. Sat miser est, qui semel est miser.

FA-

FABVLÆ ANIANI, A GVLIelmo Hermano D. Augustini ordinis canonico, interprete, mutatæ.

De Nutrice & Lupo. 1

NVtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, dari lupo. Lupus id fortè audit, spe sibi manet ad fores: puer tandem silescit obrepente somno. Regreditur lupus in sylvas ieiunus & inanis. Lupus vbi sit præda scisciatur. Gemibundus ille, verba, inquit, mihi data sunt: puerum plorantem se abjicere minabatur nutrix: at fefellit.

Mor. Fœminæ non est adhibenda fides.

De Testudine, & Aquilâ. 2

CEperat testudinem tædium reptandi. Si quis eum in cœlum tolleret, policetur baccas maris rubri. Sustulit eum aquila, poscit præmium. Non habentem fodit vnguibus. Ita testudo, quæ concupiit videre astra, in astris vitam reliquit.

Mor. Tuâ sorte sis contentus. Fuere nonnulli, qui si manssissent humiles, poterant esse tutissacti sublimes, incidernat in pericula.

De Cancris, & Matre & filio. 3

CAncrum retrogradũ monet mater, antrorsum vt eat. Filius respondet: Mater inquit, I præ, sequar.

Mor. Nullum reprehendeas virũ, cuius ipse queas reprehendi.

De Sole & Aquilone. 4

SOl & ventus Aquilo certant, vter sit fortior. Conuentum est experiri vires in viatorem, vt palmam ferat; qui excusserit manticam. Boreas horrisono nimbo viatorem aggreditur. At ille non desistit, amictum gradiendo duplicans. Assumit vices sol, qui nimbo paulatim euicto, emolitur radios. Incipit viator æstuare, sudare anhelare. Tandem progredi nequiens, captat frigus opacum: atque sub frondoso nemore, abiectâ manticâ, resedit:

dit: ita ſoli contingit victoria.

Mor. Quicum certes, etiam atque etiam vide. Nam etſi tu fortis es, eſt forſan alius te fortior: aut ſi non fortior, certè callidior, vt conſilio ſuo tuum vincat robur.

De Aſino. 5

ASinus venit in ſyluam, offendit exuuias leonis, quibus indutus, redit in paſcua, greges, armentáq; territat & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat ſuum aſinum. Aſinus viſo vero occurrit, imò cum rugitu ſuo incurrit. At herus prehenſis, quæ extabant, auriculis, Alios licet, inquit, fallas, ego te, aſelle mi, probè noui.

Mor. Quod non es, nec te eſſe ſimules Non doctum, cum ſis indoctus, non diuitem, non nobilem, cum ſis pauper & ignobilis, te iactes. Vero enim comperto, rideberis.

De Ranâ & Vulpe. 6

RAna egreſſa paludem, in ſyluis apud feras medicinam profitetur. Ait ſe nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illuſit vulpes. An hæc inquit medicinæ habebitur perita, cui ſic pallet os? Quin curet ſeipſum. Sic illuſit vulpes: eſt enim ranæ os cæruleo colore.

Mor. Stultitiæ eſt profiteri quod neſcias, & ridiculum.

De Cane mordaci. 7

CAni ſubinde homines mordenti, vt ſibi quiſque caueret, alligauit dominus nolam. Canis, ratus virtuti ſuæ tributum decus, ſuos populares deſpicit. Accedit ad hunc canem aliquis iam ætate, & authoritate grauis, monens enim ne erret. Nam iſta, inquit, nola data eſt tibi in dedecus, non in decus.

Mor. Gloriosus interdum ſibi ducit laudi, quod ipſi eſt vituperio.

De Camelo. 8

CAmelus, ſui pœnitens, querebatur tauros inſignes ire geminis cornibus, ſe inermem obiectum cæteris ani-

malibus. Orat Iouem donare sibi cornua. Ridet Iupiter stultitiam cameli: nec modò votum negat, verùm & auriculas bestiæ decurtat.

Mor. Sit quisque fortunâ contentus suâ. Etenim multi fortunam secuti meliorem, incurrêre peiorem.

De duobus amicis, & Vrso. 9

DVo amici faciunt iter: occurrit in itinere vrsus. Vnus, arbore consensâ, periculum euitat: Alter cum spes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit bellua, contrectat iacentem, os explorat, & aures. Homine spiritum, continente ac motum, vrsus qui mortuis parcit, ratus cadauer esse, innocuus discedit. Percunctante postea socio, quidnam bestia dixisset iacenti in aurem: hoc monuisse, ait: Ne vnquam cum illiusmodi amicis iter facerem.

Mor. Rara auis in terris, nigroque simillima cygno, fides est. Verum amicum res aduersæ, & pericula designant.

De Equite caluo. 10

EQues caluus illigârat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri spirante Boreâ: ac dum malè obseruat capillatum galerum, subitò apparet caluities. Tollit cachinnum corona, nec non & ipse ridet. Quid noui est, inquit, auolare capillos alienos, cum olim defluxerint qui fuerint mei?

Mor. Bellè fecit eques, qui non est indignatus, sed cum eum ridentibus risit. Socrates vero, cum accepisset in foro alapam, hoc modo respondit, Molestum esse nescire homines, quando debeant prodire cum galeâ.

De duabus Ollis. 11

DVæ ollæ stetêre in ripâ, altera erat lutea, altera area, vtramq; tulit vis fluuij. Lutea collisionem metuenti respondet area, ne quid timeat: Sese enim ne collidantur, satis curaturam. Tum altera, Seu me, inquit, tecum, seu te mecum flumen collixerit, cum meo vtrumque fiet periculo. Quare certum est à te separari.

Mor.

Mor. Satius eſt viuere cum ſocio pari quàm cum potentiori. A potentiori enim poteſt eſſe periculum tibi, non illi à te.

De Ruſtico & Fortunâ. 12

RVſticus, cum arârat, offendebat in ſulcis theſaurum: Gratias agit telluri, quæ hunc edidiſſet. Fortuna, videns nihil honoris haberi ſibi, ita eſt ſecum locuta: Theſauro reperto, ſtolidus mihi non eſt gratus: at eo ipſo theſauro poſteà amiſſo, me primam omnium, votis & clamore ſollicitabit.

Mor. Beneficio accepto, grati ſimus benè de nobis merenti. Ingratitudo enim digna eſt, etiam beneficio, quod iam acceperit, priuari.

De Tauro, & Capro. 13

FVgit leonem taurus, venit ad ſpeluncam, quærens latibulum. Intranti occurſat cornibus qui intus erat caper. Tum ijs verbis bos emugit: Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam: verùm ſi abiêrit, quem fugio, quantum à viribus tauri diſtet caper, tum ſenties.

Mor. Qui neſcit miſeris eſſe ſuccurrendum, aut certè non nocendum, caper eſt. Quiſquis enim à miſerorum iniurijs non temperauerit, ſi (vt eſt fortuna mutabilis) miſeris rediêrit fœlicitas, nimirum nociuiſſe miſeris eum pœnitebit.

De Simiâ & eius prole. 14

OMnes animantes ſuo conſpectui Iupiter adeſſe iuſſerat, cuiuſnam ſoboles eſſet pulcherrima, iudicaturus. Properant ferè, aduolant aues, nec non ad id certamen adnatant piſces. Omnium poſtrema feſtinat Simia, trahens ſecum ſuam prolem, cuius quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, ſic inquit, Maneat, cui fauerit Iupiter, victoria: Meo tamen iudicio, hic meus natus eſt bellus, & omnium natis iure præferendus. Hoc dicto ſubriſit & Iupiter.

Mor. Et nos, & noſtra nobis placent. Sed de nobis, & de noſtris factis aliorum fit iudicium, ne ſi ipſi iudicemus, cum ſimiâ rideamur.

De Pauone, & Grue. 15

Pauo & grus vnà cœnant. Pauo se iactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur Pauonem formosis esse pennis: se tamen, dum vix tectis superuolat pauo, animoso volatu penetrare nubes.

Mor. Nemo alterum contempserit. Sua cuique dos, sua cuique est virtus. Qui tuâ virtute caret, forsan habet, qua careas tu.

De Quercu & Arundine. 16

Validiore Noto effracta quercus, in flumen præcipitatur: dumque fluitat, heret fortè ramis suis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet, cedendo, & declinando se esse tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum. Nec mirum esse quòd quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere concupiuit.

Mor. Potentiori ne resistas, sed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchrè docet facundissimus Poetarum Virg.

Nate dea, quo fata trahunt, retrahuntque sequamur:
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De Tigride & Vulpe. 17

Venator iaculis agitabat ferus. Tigris iubet omnes feras absistere, sese vnam ait bellum confecturam: Pergit venator iaculari. Tigris oppidò sauciatur. Fugientem è prælio, telumq; extrahentem percontatur vulpes, quisnam valentem bellnam tam valdè vulnerâsset? Respondet, se autorem vulneris haud nôsse: verùm ex vulneris magnitudine capere se coniecturam, aliquem fuisse virum.

Mor. Fortes plerumque sunt temerarij, & ars vim, ingenium fortitudinem superat.

De Tauris & Leone. 18

Quatuor fuêre tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem & commune periculum. Vidit Leo simul pascentes, etsi esurîst, tamen coniunctos aggredi

di metuit. Primùm dat operam verbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat.

Mor. Concordiâ nihil eſt firmius, diſcordia etiam fortes reddit imbecilles.

De Abiete, & Dumis. 19

FErtur olim abies deſpicere dumos, iactat ſe proceram eſſe, locari in adibus, cum velo ſtare in nauibus; dumos autem humiles, viles, nulli vſui idoneos. Quorum quidem tale fuit reſponſum; Tu ſanè abies tuis gloriare bonis, & noſtris inſultas malis. Verùm nec tua refers mala, & noſtra præteris bona. Cùm tu ſonante detruncares ſecuri, quàm velles tum nobis, qui ſecuri ſumus, eſſe te ſimilem?

Mor. Et ſummæ fortunæ ſua inſunt mala, & humili fortunæ ſua bona. Vt nil aliud nunc dicam, hæc ſecura eſt ac tuta, illa nec extra metum eſt, nec caret periculo. Horat. canit in Lyricis. Celſæ grauiore caſu decidunt turres, feriuntque ſummos fulgura montes.

De Piſcatore, & Piſciculo. 20

SVbductus hamo Piſciculus, orat Piſcatorem, ſe dimitti. Ait modò ſe à matre fuſum, atq; menſam, cum adhuc minutus ſit, non multum iuuare. Si dimittat, poſtea grandem vltrò ad hamum eius rediturum. Piſcator negat ſe dimittere prædam certam, licèt exiguam. Quid habeam, inquit, ſcio: quid ſim habiturus, neſcio. Ego ſpem pretio non emo.

Mor. Certum præſtat incerto, præſens futuro, etſi nonnunquam exile commodum omiſſum, attulit magnum.

De Alite, & Pullis eius. 21

ALes poſitos in ſegete pullos monet, vt dum ipſa abeſt diligenter attendant, ſi fiat ſermo de occaſione. Redeunti à paſtu matri, pulli anxij narrant dominum agri operam illam mandâſſe vicinis. Reſpondet, nihil eſſe periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum eſſe amicos.

micos. Iterum iubet illa, vt ſint ſecuri. Tertiò vt audiuit ipſum dominum cum filio ſtatuiſſe poſtero mane cum falſi meſſem intrare: Iam (inquit) tempus eſt vt fugiamus. Vicinos & amicos non timui, quia non venturos ſciui. Timeo Dominum: Illi enim res cordi eſt.

Mor. Socordes alienis in rebus plerique ſumus, quod ſi quid rectè cuptum uelis, alteri ne mandes, ſed cures ipſe.

De Auaro, & Inuido. 22

Duo homines orabant Ionem, cupidus & inuidus. Mittitur à Ione Apollo, per hunc & eorum votis ſatisfiat: dat hic vtrique optandi liberam facultatem hac conditione, vt quodcunque petîiſſet alter, idipſum alter acciperet duplicatum. Haret diu cupidus, cum nihil putat fore ſatis. Petit tandem non pauca: Et duplum accipit ſocius. Porrò inuidus hoc petit, vt ipſe vno priuetur oculorum, latus ſocium mulctandum eſſe vtroque.

Mor. Auaritiam quid poſſet ſatiare? Inuidiâ verò dementius eſt nihil: quæ dummodo noceat alteri, ſibimet imprecatur malum.

De Leone, Capellâ. 23

Videt leo pendere dumoſâ de rupe capellam. Suadet deſcendere, vt in campo thymum, ſalicéſque carpat. Recuſat capella deſcendere, verba quidem eius haud ſanè mala, ſed mentem eſſe plenam doli reclamans.

Mor. Cogita, quis quid ſuadeat. Multi ſuadent vtilia non tibi, ſed ſibi.

De Cornice, & Vrnâ. 24

Sitibunda cornix reperit vrnam aquæ: ſed erat vrna profundior, quàm vt poſſet à cornice aqua contingi. Conatur effundere vrnã, nec valet. Tũ, lectos ex arenâ ſcrupulos iniectat, hoc modo aqua leuatur & cornix bibit.

Mor. Interdum id, quod non potes efficere vi, efficis prudentia & conſilio.

De Leone & Venatore. 25

Litigat leo cum venatore. Suam præfert fortitudinem hominis fortitudini. Poſt longa iurgia venator ducit

leonem

leonem ad Manſolium, in quo ſculptus erat leo caput deponens in gremium viri. Negat fera id ſatis eſſe indicij. Homines enim ſculpere quod vellent, ait: quòd ſi & leones forent artifices, iam virum ſculptum iri ſub pedibus leonis.

Mor. Quiſque quoad poteſt, & dicit, & facit quod ſuæ parti & cauſæ putat prodeſſe.

De Puero, & Fure. 26

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat cauſam flendi. Puer dicit, Rupto fune incidiſſe, in aquas vrnam auri. Homo exuit ſe, inſilìit in puteum, querit. Vaſe non inuento conſcendit, atque ibi nec puerum nec ſuam inuenit tunicam. Puer quippe ſublatâ tunica fugerat.

Mor. Falluntur interdum, qui fallere ſolent.

De Ruſtico, & Iuuenco. 27

ERat ruſtico iunencus vinculi omniſq; iugi impatiens. Homo aſtutulus beſtiæ reſecat cornua (cornibus enim petebat;) tum iungit non currui, ſed aratro, ne vt ſolet, herum pulſaret calcibus: ſtiuam ipſe tenet, gaudens induſtriâ effeciſſe, vt iam foret tutus, & à cornibus & ab vngulis. Sed quid euenit? Taurus ſubinde reſiſtens, ſpargendo pedibus os capùtque ruſtici opplet arenâ.

Mor. Sunt nonnulli ſic intractabiles, ut nullâ queant arte, nullo conſilio tractari.

De Satyro, & Viatore. 28

SAtyrus, qui Deus nemorum olim eſt habitus, viatorem niue obrutum atque algore enectum, miſeratus, ducit in antrum ſuum, fouet igni. Spirantem autem in manus, percontatur cauſam: qui reſpondens, Vt calefiant, inquit: Poſteà cum accumberent, ſufflat viator in polentam: quod cur faceret interrogatus: Vt frigeſcat, inquit. Tunc continuò Satyrus viatorem eijciens, Nolo, inquit, in meo ſit antro, cui tam diuerſum eſt os.

Mor. Caue sit in tuo conuictu homo duplici ore, quiue in sermone est Proteus.

De Apro, & Rustico. 29

APro vastanti segetes, rusticus præscidit auriculam. Iterum deprehenso præscidit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in vrbem destinatum lautitiæ sui patroni. Sectâ iam in conuiuio belluâ, nusquam apparet cor: excandescente hero, & flagitante coquos, villicus respondet: Patrone, inquit, non est mirum non apparere cor. Non credo stultum aprum vnquam cor habuisse. Nam si cor habuisset, nunquam in pœnam suam ad meas segetes toties redîisset. Sic rusticus. At omnes conuiuæ emori risu, cachinnari de stultitiâ rustici.

Mor. Multorum hominum est adeò excors vita, vt an cor habeant possis ambigere.

De Tauro, & Mure. 30

MVs tauri pedem momorderat fugiens in antrum suum. Taurus vibrat cornua, quærit hostem, nusquam videt, irridet eum mus. Quia, inquit, robustus es, ac vastus, non idcirco quemuis contempseris: Nunc te, & quidem gratis, lasit exiguus mus.

Mor. Tritum est illud verbum, quod significantiùs nostrate linguâ dixerim: *Let no man be too heedlesse of his enemie.* Latinè sic: Nemo suum hostem flocci pendat.

De Rustico, & Hercule. 31

RVstici currus hæret in profundo luto. Mox supinus deum Herculem implorat. Intonat vox è cœlo, Inepte, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Hercules vocatus.

Mor. Nil prosunt otiosa vota, quæ sanè Deus non audit. Iuua temet, inquiunt, ipse tum iuuabit te Deus.

De Anſere. 32

FVit anser qui ponebat ouа aurea, singulis diebus singula.

ſingula. Dominus, vt ſubitò fiat diues, anſerem iugulat, ſperans intus latere gazam. Sed anſere inuento vacuo, ſtupet miſer, anxiéque dehinc ſuſpirat, ac plangit & rem & ſpem periſſe.

Mor. Moderanda ſunt vota, Curandum eſt, ne vel præproperi ſimus vel nimij. Nam & feſtinantia nocet, & qui plura quàm decet quærit, interdum acquirit nihil.

De Cicadâ, & Formica. 33

CVm per æſtatem cicada cantat, formica ſuam exercet meſſem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Saeuiente brumâ, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dictitans ſeſe dum illa cantabat, laborâſſe.

Mor. Qui ſegnis eſt in iuuentâ, egebit in ſenectâ: & qui non parcit, olim mendicabit.

De Simiâ, & duobus eius Natis. 34

SImia, vt ferunt, cùm peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis, atque cùm incidiſſet terror, vitatura periculum, dilectum prehendit vlnis, quem (dum præceps fugitat) collidit petræ, atque enecat: Neglectus autem qui in hirſuto hæſerat tergo fugientis, manſit incolumis.

Mor. Solet euenire, vt ipſi parentes filio, quem tenerè amant, præ nimiâ indulgentiâ ſint mali occaſio & periculi, eo quem minus amant, præſtante ſe ſtrenuum ac probum.

De Boue, & Iuuenco. 35

BOs iam grandis æuo quotidie trahebat aratrum. Iuuencus laboris expers, vicinis exultat in paſcuis, ac tandem inſultat fortunæ ſenioris. Iactat ſe iugi ac vinculi inſcium, ſe liberum, ſe ocioſum: illi attritum eſſe labore collum: Denique ſe glabrum, ac nitidum, illum eſſe hirſutum ac ſqualidum. Senior tum quidem nihil contra; ſed breui poſt tempore videt hunc inſultorem duci

ad

ad aras, ac tum hisce verbis affatur, Quò tua mollis vita peruenit? Securum istud otium rediit ad securim. Iam saltem (vt opinor) potius suades mihi laborem, qui me tuetur, quàm otium, quod nunc te traxit ad necem.

Moral. Ad vitam rectè gerendam, opus est labore & vigilantiâ. Socors autem & voluptati deditus suarum rerum, quem nollet, sortietur exitum.

De Cane, & Leone. 36

Occurrit canis leoni, iocatur: Quid tu miser exhaustus inediâ percurris sylvas, & desia? Me spectas pinguem ac nitidum, atque hæc non labore consequor, sed otio. Tum Leo: Habes tu quidem tuas epulas, sed habes stolide etiam vincula. Tu seruus esto, qui seruire potes: ego quidem sum liber, nec seruire volo.

Moral. Pulchrè respondet leo. Quibuslibet enim rebus potior est libertas.

De Piscibus. 37

Piscis fluuialis vi fluminis correptus est in mare, vbi suam efferens nobilitatem, omne marinum genus vili pendebat. Non tulit hoc Phoca, sed ait, Tunc fore indicium nobilitatis, si cum Phocâ captus portetur ad forum: Se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.

Mor. Multi sic capti sunt libidine gloriæ, vt sese ipsi prædicant & iactent. Sed laus sui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum risu.

De Pardo, & Vulpeculâ. 38

Pardus, cui pictum est tergum, cæteris feris, etiam leonibus despectis, intumescebat. Accedit ad hunc Vulpecula, suadet non superbire, dicens, Illi quidem speciosam esse pellem, sibi verè speciosam esse mentem.

Mor. Discrimen est bonorum ordo. Bona corporis præstant bonis fortunæ, vtrisque illis animi bona præferantur oportet.

APOLOGI EX CHILIADIBVS Adagiorum Erasmi desumpti, ad communem puerorum fructum.

De

De Vulpeculâ, & Pardale. 1

CVm aliquando pardalis vulpem præ ſe contemneret, quòd ipſa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam, reſpondit vulpes, ſibi id decoris in animo eſſe, quod illi eſſet in cute.

Mor. Neque vero paulo ſatius eſt ingenio præditum eſſe vafro, quàm cute verſicolore.

De Vulpe, & Fele. 2

CVm aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, iactaret ſibi varias eſſe technas, adeò vt vel peram haberet dolis refertam: felis autem reſpondit, ſibi vnicam duntaxat artem eſſe cui fideret, ſi quid eſſet diſcriminis. Inter confabulandum repentè canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altiſſimam ſubſilit, cum vulpes interim à canum agmine cincta capitur.

Mor. Innuit fabula, præſtabilius eſſe nonnunquam vnicum conſilium, modo id ſit verum & efficax, quàm plures dolos, conſiliáque frivola.

De Rege, & Simijs. 3

REx quidam Ægyptius aliquot ſimias inſtituit, vt ſaltandi rationem perdiſcerent. Vt enim nullum animal ad figuram hominis proprius accedit: ita nec aliud actus humanos aut melius, aut libentius imitatur. Artem itaque ſaltandi protinus edoctæ, ſaltare cœperunt, inſignibus indutæ purpureis, ac perſonatæ, multóque iam tempore maiorem in modum placebat ſpectaculum; donec è ſpectatoribus facetus quiſpiam nuces, quas clanculum in ſinu geſtabat, in medium abiecit. Ibi ſtatim ſimiæ, ſimultáque nuces vidiſſent, oblitæ choreæ, id eſſe cœperunt, quod antea fuerant: ac repentè è ſaltatricibus in ſimias rediêrunt, contritiſque perſonis, dilaceratíſque veſtibus, pro nucibus, inter ſe pugnabant, non ſine maximo ſpectatorum riſu.

Mor.

Mor. Admonet hęc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.

De Asino, & viatoribus.

DVo quidam cum in desertis locis asinum quempiam fortè fortuna nacti essent, contendere inter se cœperunt, vter eorum, vti suum, domum abduceret. Nam vtrique pariter à fortunâ videbatur obiectus. Hac interim de re illis inuicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.

Mor. Quidnam à præsentibus commodis, quibus ob inscitiam vti nescium excidunt.

De Piscatoribus. 5

PIscatores aliquot, iacto reti, testudines eduxerunt. Eas cum essent inter se partiti, neque sufficerent omnibus comedendis: Mercurium fortè accedentem, inuitârunt ad conuiuium. At is intelligens se neutiquam humanitatis gratiâ vocari, sed vt eos fastidio cibi subleuaret, recusauit, iussitque vt ipsi suas testudines ederent, quas cepissent.

Mor. Nonnulli posteaquam inconsultè quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.

De Asino. 6

APud Cumanos asinus quispiam pertæsus seruitutem, abrupto loro, in syluam aufugerat: illic fortè repertum leonis exuuium corpori applicabat suo, atque ita pro leone se gerebat, homines pariter, ac feras voce caudáque territans: Nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu personatus hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quispiam Cumas profectus, qui sæpenumero viderat & leonem, & asinum, atque ob id non erat difficile dignoscere aurium prominentium iudicio, neque non

aliis

alijs quibuſdam coniecturis, aſinum eſſe deprehendit, ac probè fuſtigatum reduxit, dominóque agnoſcenti reddidit. Interim autem riſum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis aſinus iam agnitus, quos dudum, creditus leo, metu propemodum exanimauerat.

Mor. Haud facilè tegimus vitia, quæ à pueris nobiſcum adoleuerunt.

De Scarabeo & Aquilâ. 7

SCarabeus aliquando, ſpretus ab aquilâ, cœpit de vindictâ quoquo pacto ſumendâ cogitare. Perueſtigauit vbinam aquila nidum collocâſſet, adrepſit ſcarabeus, & oua ſimili dolo deiecit. Aquila, cùm ſæpius domicilium commutâſſet, neque quicquam proficeret; Iouem patronum adijt, exponit calamitatem ſuam: is iubet, vt ſuo in gremio ponat oua, vel iſtic in tuto futura. Et huc per veſtis lacinias, ſinúſq; prorepſit pertinax ſcarabeus, haud quaquam ſentiente Ioue. Deinde vbi videt oua commoueri Iupiter, neque ſatis animadnerterit, territus rei nouitate, excuſſo gremio in terram deiecit.

Mor. Monet hæc fabella, neminem, quantumuis puſillum, contemnendum eſſe.

De Satyro, & Ruſtico Aniani fabula: Eraſmo quoque interprete. 8

SAtyrus quidam cùm vehementer algeret, hyberno gelu ſupra modum ſæuiente, à ruſtico quodam inductus eſt in hoſpitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogauit cur ita faceret: is reſpondit, vt frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde vbi, extructo foco, appoſitâ mensâ in pultem feruidam rurſum inflaret, magis etiam admiratus, ſciſcitatus eſt, quid hoc ſibi vellet. Vti pultem, inquit ille, nimium feruentem halitu refrigerem. Tum Satyrus ſurgens à mensâ: quid

ego

ego audio, inquit? Tunc eodem ex ore pariter & calidum & frigidum efflas? Valebis. Neque enim mihi ratio est cum eiusmodi homine commune habere hospitium.

Mor. Notantur bilingues, qui eundem modo laudant, modo vituperant.

Is qui emendandis ijs fabulis præfectus fuit, sequentes apologos e variis & his optimis authoribus collegit, vt pueris quoque legerentur, quibus nunquam est bene instructa atque copiosa bibliotheca.

EX SECVNDO NOCTIVM ATTICARUM Gellij, Apologus Æsopi Phrygis, memoratu non inutilis.

Æsopus ille Phrygiæ fabulator, haud immeritò sapiens existimatus est, cum quæ vtilia monitu suasuque erant, non seuerè, non imperiosè præcepit, & censuit, vt Philosophis mos est: festiuos, delectabilesque apologos commentus, res salubriter, ac prospicienter animaduersas, in mentes animósque hominum cum audiendi quadam illecebrâ induxit. Velut hæc eius fabella de auiculæ nidulo: lepidè atque iucundè præmonet spem fiduciámque rerum, quas efficere quis possit, haud vnquam in alio, sed semetipso habendam. Auicula inquit, est parua, nomen est cassita, habitat, nidulatúrque in segetibus, id fermè temporis, quo appetit messis, pullis iamiam plumantibus. Ea cassita in sementes fortè conceserat tempestiuiores: propterea frumentis flauescentibus pulli etiam tunc inuolucres erant. Cum igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos, vt si quid ibi noua rei fieret diceretúrue, animaduerterent, idque vti sibi, vbi rediisset, renunciarent. Dominus posteà segetum illarum filium adolescentem vocat, & vidèsne, inquit,

quit, hæc emat rüisse, & manus iam postulare? Idcirco die crastino, vbi primùm diluculabit, fac amicos adeas, & roges vt veniant, operàmque mutuam dent, & messem hanc nobis adiuuent. Hæc vbi dixit, discessit; atque vbi rediit cassita, pulli trepiduli circumstrepere oraérque matrem, vt statim iam properet, atque aliam in locum sese asportet. Nam dominus, inquiunt, misit filium qui amicos rogaret, vt luce oriente veniant, & metant. Mater iubet eos à metu otiosos esse. Si enim dominus, inquit, messem ad amicos reiecit, crastino seges non metetur, neque necesse est hodiè vti vos auferam. Die igitur postero, mater in pabulum volat, dominus quos rogauerat, operitur: Sol feruet & fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursum ad filium; Amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt: quin potius imus, & cognatos, affines, vicinósque nostros oramus, vt adsint cras tempore ad metendum. Itidem hoc pulli paufacti matri nunciant. Mater hortatur, vt tum quoque sine metu, ac sine curâ sint: cognatos affinésque nullos fermè tam esse obsequibiles ait, vt ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant: vos modò, inquit, aduertite, si modò quid denuò dicitur. Aliâ luce ortâ, auis in pastum profecta est, cognati & affines operæ, quam dare rogati sunt, supersedent. Ad postremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis: affer res primâ luce falces duas, vnam egomet mihi, & tu tibi capies alteram, & frumentum nosmetipsi manibus nostris cras metemus. Id vbi ex pullis dixisse dominum mater audiuit: Tempus, inquit, est cedendi, & abeundi. Fiet nunc, dubio procul quod futurum dixit. In ipso enim iam vertitur,

titur, cuia eſt res, non in alio vnde petitur. Atque ita caſſita nido migrauit, & ſeges à domino demeſſa eſt. Hæc quidem eſt Æſopi fabula, de amicorum plerumque, & propinquorum leui & inani fiduciâ. Sed quid aliud ſanctiores libri Philoſophorum monent, quàm vt in nobis tantùm ipſis nitamur? Alia autem omnia, quæ extra nos extráque noſtrum animum ſunt, neque pro noſtris, neque pro nobis ducamus. Hunc Æſopi apologum Ennius in Satyris ſcitè admodum & venuſtè verſibus quadratis compoſuit: quorum duo poſtremi iſti ſunt, quos haberi corde & memoriâ, operæpretium eſſe hercle puto.

Hoc tibi erit argumentum ſemper in promptu ſitum,
Ne quid expectes amicos, quod tu agere poſſis.

Fabula ex Lamia Politiani deſumpta. 1

AVes olim propè vniuerſæ noctuam adiêrunt, roguruntque eam ne poſthac in ædium cauis nidificaret, ſed in arborum potius ramis, atque inter frondes. Ibi enim vernari ſuauius. Quin eidem quercum modò enatam puſillam, tenellámque adhuc oſtendebant, in quâ ſcilicet molliter, vt aiebant, & ſedere ipſa aliquando noctua, & ſuum ſibi conſtruere nidum poſſet. At illa facturam ſe negauit. Quin inuicem conſilium dedit iis, ne arbuſculæ illi ſe crederent. Laturum enim quandoque eſſe viſcum, peſtem videlicet auium. Contempſere illæ, vt ſunt leue genus & volaticum, ſapientis vnius noctuæ conſilium. Iam quercus adoleuerat, iam patula, iam frandoſa erat: Ecce ibi aues illæ omnes gregatim ramis inuolitant, laſciuiunt, ſubſultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea viſcum protulerat, atque id homines animaduerterant: implicitæ ergo repentè ibi omnes pariter miſellæ, ac fruſtrà eas ſera pœnitentia ſubîit, quod ſalubre illud conſilium

lium ſpreuiſſent. Atq; hoc eſſe, aiunt, cur nunc aues omnes vbi noctuam viderint, frequentes eam quaſi ſalutant, deducunt, ſectantur, circumſidunt, circumuolitant. Etenim conſilij illius memores admirantur eam nunc vt ſapientem, ſtupéntq; densâ cateruâ, vt videlicet ab eâ ſapere aliquando diſcant: ſed opinor fruſtrà, imò verò etiam interdum cum magno ipſarum malo. Nam veteres illa noctuâ reuera ſapientes erant. Nunc multæ noctuæ ſunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & roſtrum: ſapientiam verò non habent.

Mor. Bene monentis conſilia ne ſpernas, hæc fabula docet.

Apologus ex ſecundo libro Petri Criniti, de honeſtâ Diſciplinâ, deſumptus. 2

SAta eſt olim cucurbita iuxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita verò cùm multis pluuijs, atque cœli temperamento creuiſſet, laſciuire incipit, & ramulos audacius porrigere. Iam ſerpebat in pinum, iam ſurgere, iam ramos & frondes inuoluere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma & viriſcentia oſtentans. Itaq; tanto faſtu, atq; inſolentiâ intumuit, vt pinum arborem auſa ſit aggredi; & vides, inquit, vt te ſupero, vt amplis foliis, vt virore præſto, & iamiam ad cacumen proſurgo? Tum pinus, quæ ſenili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata eſt cucurbitæ inſolentis audaciam, ſed ita ad eam reſpondit: Ego hîc multas hyemes, calores, æſtus, variáſque calamitates pernici, & adhuc integra conſiſto. Tu ad primos rigores, minus audacia habebis, cùm & folia concident, & viror omnis abierit.

Mor. Secundis rebus non eſt ſuperbiendum.

Fabula de Coruo & Lupis, ex Ioanne Ant. Campano desumpta. 3

COruus Lupos per ardua montium iuga comitatus, partem sibi prædæ fieri postulat, quia eos secutus, nullo tempore destituisset, sociùsque fuisset. Repulsus deinde est à lupis, tanquam non eos sed prædam cibùmq; secutus: nec minus luporum, si occiderentur, quàm caterorum animalium exta fuisset voraturus.

Mor. Non quid agamus semper inspiciendum est, sed quo sumus animo, cum agimus.

Altera de partu terræ, ex eodem. 4

TVrgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, stupent agricolæ, terræ partum inter spem metumq; expectant. Alij Typhoëa illum Centimanum, alij montes erepturos putabant: Aperitur terra, prodit mus: & quod miraculo fore omnibus existimabatur, in risum atque iocum conuerterunt.

Mor. Non semper credendum promissis magnificis.

Apologus de membris, & ventre, ex Plinio desumptus. 5

HVmani artus cùm ventrem otiosum viderent, ab eo discordarunt, & suum illi ministerium negauerunt. Cùm eo pacto & ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra diuidere, & cum eo in gratiam redièrunt.

Mor. Magnæ res discordiâ pereunt, concordiâ valent.

De Arione & Delphino, fabula elegantissima ex libro 16. Gellij. 6

VEtus, & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus, terra atq; insula Lesbius fuit. Eum Arionem rex Corinthi Periander amicum amatumque habuit, artis gratia. Is inde à rege profici-

ficiſcitur, terras inclytas, Siciliam, atq; Italiam viſurus. Vbi eò venit, aureſq; omnium, menteſq; in vtriuſq; terræ vrbibus demulſit, in quæſtibus iſtic & voluptatibus amoribuſque hominum fuit. Is tum poſtea grandi pecunia & re bona multâ copioſus, Corinthum inſtituit redire. Nauem igitur, & nautas vt notiores amicioreſque ſibi Corinthios delegit: ſed eò Corinthios homines accepto, nauiq; in altum prouecta prædæ pecuniæq; cupidos, cepiſſe conſilium de necando Arione. Tum illum ibi pernicie intellecta, pecuniam, cæteraq; ſua vt haberent, dediſſe, vitæ modo ſibi vt parcerent, orauiſſe. Nautas precum eius harum commiſertos eſſe illatenus, vt ei necem adferre per vim ſuis manibus temperarent; ſed imperauiſſe, vt iam ſtatim coram deſiliret præceps in mare. Homo ibi territus, & ſpe omni vitæ perdita, id vnum poſtea orauit, vt prius quàm mortem oppeteret, induere permitterent ſua ſibi indumenta, & fides capere, & canere carmen caſus illius ſui conſolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum audiendi ſubit. Quod orauerat, impetrat. Atq; ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, ſtanſque in ſummæ puppis foro, carmen quod Orithium dicitur, voce ſublatiſſima cantauit. Ad poſtrema cantus, cum fidibus ornatuque omni, ſicut ſtabat cancbatque, iecit ſeſe procul in profundum. Nautæ haudquaquam dubitantes quin periiſſet, curſum quem facere cœperant, tenuerunt. Sed nouum & mirum, & pium factum contigit: Delphinum repente inter vndas adnauiſſe, & dorſo ſuper fluctus edito vectauiſſe, incolumemque eum corpore & ornatu Tænarum in terram Laconicam deuexiſſe. Tum Arionem prorſus ex eo loco Corinthum

petiuiſſe, talémque Periandro regi, qualis Delphino vectus fuerat, ſeſe obtuliſſe, eíq; rem (ſicuti acciderat) narrauiſſe: regem iſtæc parùm credidiſſe; Arionem (quaſi falleret) cuſtodiri iuſſiſſe; nautas requiſitos, abligato Arione, diſſimulanter interrogâſſe, ecquid audîſſent in ijs locis vnde veniſſent, ſuper Arionem: Eos dixiſſe, hominem cum inde irent, in terrâ Italiâ fuiſſe, eúmq; illic benè agitare, & ſtudijs delectationibúſq; vrbium florere, atq; in gratiâ pecuniáq; magnâ fortunatum eſſe. Tum inter hæc eorum verba, Arionem cum fidibus, & indumentis, cum quibus ſe in ſalum eiaculauerat, extitiſſe. Nautas ſtupefactos, conuictóſque ire inficias non quîſſe.

Mor. Documento eſt hæc fabula, plus aliquando inueniri in brutis animalibus clementiæ, quàm in his hominibus, qui præter opes nihil habent penſi, præter figuram nihil humanitatis.

NICOLAI GERBELLII PHORCENſis apologus lepidiſſimus de Araneâ, & Podagrâ.

ARanea paululùm à texendi opere quietior, animi relexandi gratiâ commodùm deambulabat. Huic ſe obuiam præbet prodagra, tametſi paſſibus ambiguis admodum agrè illam aſſequeretur. Eius diei itinere vtcunque emenſo, non longè aberant ab opidulo, cui regionis incolæ Tyche nomen indiderant. Vtrique conſilium fuit conditionis ſuæ hoſpitem perueſtigare. Aranea, non maximopere datâ operâ, in opulenti cuiuſdam ciuis ædes diuertit: Inibi quaquauerſum teias ſuas præpendebat, prætendebátque retia. Aderant illicò, neſcio qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebantur, Momentaneum itaque erat ipſius, quo etiam cunque ſe verteret,

verteret, ædificium. Nuſquam enim ſcopariorum oculatas ſcopas poterat effugere. Miſera planè, quæ in tantâ rerum omniũ affluentiâ, ſola angebatur, perturbabatúrq;. Prodagra verò mendicabuli inſtar, vix tandem egeſtoſi cuiuſpiã tugurioluum impetrârat; id loci cum decubuiſſet, nihil non experiebatur miſeriarum. Apponebatur cœnaturienti panis bibarius, aridis vix faucibus hyanti hydropoterium. Iamq; diurno itinere labaſcẽti, torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, ſed prætenuibus paleis inſternebatur: Atq; dicere, non eſt huius inſtituti, quàm conuenirent malè mẽbris mollibus, cuticulæ (vt ita dixerim) holoſericæ, ſtragula tam dura, tam barbari villi. Oriente igitur vix tandem illo auguſto ſydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, conuenêre rurſum Aranea ſimul & Podagra. Prior Aranea præteritæ noctis moleſtias, tot locorum commutationes denarrat: nunc hero exprobrans mũditiem, nunc nimiam ſcopariorũ obſeruantiam. Prodagra contrà de hoſpitis ſui egeſtate complura commĩniſcitur: Nec otium habet admonſtrare Araneæ liuidas vibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impreſſerant. Conſilium ineunt, araneam deinceps pauperum tugurria, prodagram verò dinitum aulas debere ſubingredi: in hanc aranea pedibus, prodagra animis vadit ſententiam. Verũtamen tenebris iamiam increſcentibus, vrbi cuipiam ſeſe approximant. Podagra inſtituti non immemor, pedetentim ſe in nũmoſi cuiuſdam domũ illatebrauit. Quâ cõmodùm ab hero conſpectâ, dij boni, quâ beneuolentiâ, quâ humanitate, quibus nominib. excipitur! Supponuntur, ſubſternunturq; olorinæ culcitræ, toralia perdicum ſubalaribus plumis referta. Taceo vinum dulce, vinum nigrum,

Lesbium, Tarentinum. Taceo ficedulas, phasianos, atq; eas aniculas, quæ binis superbiunt coloribus. In summâ, nihil delitiarum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea pauperis casam ingressa, telas orditur, quaquaversum parietes interpatent, retia suspendit, orbiculari operi manibus pedibusque incumbit. Reficit abrupta, perficit intercepta: & vt dicam breuiter, vacuâ dominatur in aulâ: Nullas insidias, nullas formidat insultus: Imò vero etiam iam scopis superior omnibus: Non multò post podagra araneam conuenit, delitias suas, fœlicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium suum, ædificandi, texendiq; libertatem. Placuit tandem hæc vtrisq; sententia; Quorsum cumque proficiscerentur, podagram in diuitum domos, araneam in pauperum tuguria debere diuertere.

Mor. Apologus hic tametsi ad vsus varios accommodari queat, id tamen imprimis declarat, alium alio loco fortunatiorem esse. Præterea morborum domicilium esse diuitum aulas. Ad vltimum, nusquam libertatem maiorem, quàm vbi diuitiarum minus.

Fabularum Æsopi finis.

LAVRENTII ABSTEMII VIRI Elegantissimi & amœni ingenij, fabulæ elegantissimæ,

nuper per clariss. Poetam & Philosophum
Gargetium emaculatæ.

Domicius Palladius Gouranus, Pollioni Padio,
Sacerdoti venerando,
S.P.D.

IAmpridem tuo sermoni de Abstemio, frequenti literatorum consessu, Pollio venerande, non inuisus interfui, cum minimè prætextatis, vt ità dicam, laudibus hominem celebrares, adeòque in arcem euasisti, vt nemò sanè (meâ sententiâ) eum cumulatiùs laudare potuerit. Mox inde

ſecedens, hęc omnia animo diu volutabam, vnde tanta conſluerit laudationis abundantia, vnde tanta non vulgaris obſeruatio emanaret, vnde denique amicitia adeò perfecta exoritur. Proculdubiò non aliundè, mecum tandem collegi, quàm ex præclaro eius virtutis nomine proficiſci, cuius quidem vis magna & præpotens eſt. Quamobrem non poſſum profectò non ſuſpicere ingenium tuum amabile, tuúmque animum virtutibus fultum diligentius non admirari, qui neque ambitione, neque inuidiâ, neque aliquo alio liuore deuincitur. Siquidem omne, quas mereatur Abſtemius noſter, laudes non tranſis ſilentio: imò ad illas ipſas cumulandas ob eius incredibilem eloquentiam, ſingularémque doctrinam vltro accedis, idque haud abs re, cum pater omnium elegantiarum, atque idem leporum omnium meritò ſit & habeatur. Et vt hæc clariora luce, non offici gratiâ aut timere dicantur, quotidiè, quodammodo aliqua eius librorum monumenta exiſtere videmus, quæ vndique perfectâ verborum concinnitate, perſpicaciſſimèque ſententijs ſcatent. Nam modò dicam de hoc Apologorum libello, nuper impreſſo, in quo perſpicuè inſignis eius ingenij amœnitas, non abſq; laude maximâ redundare videtur. Quare non vereor vt is remiſſo cuiuſcunq; animo peſſum eat, Abſtemiòq;, (abſit inuidia verbo) omnium quàm iucundiſſimo detrahatur, cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nullâ vnquam in re defuturos eſſe liquidò conſtabit. Vale.

LAVRENTIVS ABSTEMIVS

Octauiano Vbaldino, Comiti Mercatelli, S. P. D.

EDiturus hunc apologorum libellum, quem de numero Fabularum hecatomythium nuncupaui, multum diuque dubitaui, Octauiane princeps inclyte, tuone eum nomini potiſſimum dedicarem. Nam cum tuam in me non ſine plurimis beneficijs perſpicerem beneuolentiam, non aliquid mearum vigiliarum tibi deuonere ingratiſſimi hominis eſſe videbatur. Rurſus, cùm tuorum in me officiorum numerum, diuináſque virtutes tuas mecum ipſe reuoluerem, indignum tantis meritis, tantaque ſapientia munuſculum hoc eſſe cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amouit humanitas & prudentia tua: qua non tam res tibi dono datas, quàm offerentium voluntatem ſoles inſpicere. Addidit quoque mihi animum Guidus Vbaldus clariſſimus dux, & princeps vnus omni laude maior, qui opuſculum meum de nonnullis locis obſcuris ſuperiori anno ei dedicatum vultu ita placido, & ſerena fronte ſuſcepit, vt ſperare meritò poſſem, hoc tibi qualecunque fore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitarunt Georgius Ennius, pro Venetis, hic agens legatus, non ſolum patricia nobilitate, verum etiam bonarum artium ſtudijs clarus, & Carolus Verardus Cæſenas Archidiaconus Cæſenæ, & Alexandri Pontificis Maximi cubicularius, vir omni literarum genere præſtans, nec non Renatus Melioratus, & Robertus Vrſus Ariminenſis, iuriſconſulti clariſſimi, nec minus qui humanitatis vacantur ſtudijs eruditi. Hi enim alijque complures optimi

harum rerum censores, cùm hunc libellum legissent, multis me verbis sunt ad editionem cohortati. Non putaui igitur tam humano Principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis viris ante placuisse cognoueram. Accipe igitur hoc quicquid est libelli ab Abstemio tuo: cuius mentem animúmque si penitus posses inspicere, in hac tenui re magnum munus tibi iudicares oblatum. Ne quis autem inutilem, & inanem hunc meum scribendi laborem existimaret, præfatiunculam quandam proponendam censui, quâ intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebus, huiusmodi fabulis non voluptatis tantùm, verumetiam vtilitatis gratiâ delectatos. Sedulò dedimus operam, vt seria potius quàm iocos saperent, vnde ridiculas multas quæ inter componendum sese mihi offerebant, consultò præterij, quia nimis lasciuæ, & tanti principis grauamine mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agrestis esse volui, quin eas aliquâ vrbanitate aspergerem, maximè ad principem scribens, cum principes curarum mole pressi soleant interdum, recreandi animi gratiâ, iocos appetere.

Eiusdem Abstemij proœmium.

COgitanti mihi varia scriptorum genera, qui, vt humanę vitę prodessent, cogitationes suas literarum mandauere memoriæ: qui apologos scripsere, non postremo loco digni esse videntur. Non enim modò mortalium animos incredibili quadam afficiunt voluptate, verum etiam ad res honestas, vtilesque peragendas, suis fabellis magis, quam Philosophi suis præceptis, alliciunt. Nam ita in legentium animos quadam iucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maximè ad commouendos animos valent, quid vitandum faciendumque sit ostendunt, vt omnes etiam inuiti illis assentire cogantur. Sensus enim audiendi fastidiosissimus, res etiam vtiles, honestásque haud facile admittit, nisi fuerint aliquâ vrbanitate conditæ. Testis quidam orator Athenienſis, qui ad Athenienses verba faciens, cum eos minus attentos videret, rogauit vt saltem fabellam audire dignarentur: Quo impetrato, Ceres, inquit, & hirundo, & anguilla simul iter facientes, ad quendam fluuium peruenerunt. Hirundo [illegible] anguilla autem amnem tranauit: quod cum dixisset, [illegible] rogantibus autem illis quid Ceres egisset: vobis, inquit, [illegible] qui vobis vtilia suadent audire nolentes, [illegible] antes auditis. Quantam vim Apologi habe[illegible] cum multis possem, tribus ero contentus ex[illegible] populi morti addicere volentibus, Æso[illegible] dicens: vulpem quandam fluuium transeuntem, [illegible] inde cum exire non posset, tenaci limo retenta, [illegible] quod Herinaceus conspicatus, miseri cordia [illegible] vellet, vt ab ea muscas abigeret. At illa abnuit, [illegible] sanguine iam plenæ, paruam mihi possunt inferre molestiam, [illegible] abigerem, aliæ famelicæ superuenient, quæ quicquid mihi superest sanguinis exhaurient. Ita, ô viri Samij, vobis eueniet. Si enim hunc rectorem vestrum iam locupletem

tem occideritis, alios eligatis necesse est, qui, dum se opibus volent implere, quicquid hic vobis reliquit, eripient. His verbis moti Samij ab incœpto destitêre. Hac ratione adductus Tyberius Cæsar, diuturnos magistratus dabat: vnde, vt refert Iosephus, sub eo per viginti annorum spatia per duos tantum pręsides, Cratum scilicet & Pilatum, est gubernata Iudęa. Non parcit populis regnum breue, vt inquit Statius. Himerenses Phalaridem Agrigentinorum tyrannum, ducem exercitus sui eligere volentes, Stesichorus Poëta hoc apologo deterruit: Equus, dicens, solus pascebat in prato: adueniente autem ceruo, & pascua corrumpente, consuluit hominem, quâ posset illum arte punire. Cui homo: Si fręnum, inquit, acceperis, & me armatum, dorsum tuum ascendere permiseris. Cum huic consilio esset obsequutus, ceruum quidem hominis auxilio victor abegit. Sed non amplius hominem dorso, non frænum depulit ore. Ita inquit Stesichorus, viri Himerenses, vobis eueniet, si Phalaridem ducem efficietis: hostes quidem vestros punietis, sed huic tyranno perpetuò seruietis. Quibus verbis territi Himerenses, huiusmodi ducis eligendi consilium deposuêre. Cùm populus Romanus ab Senatu secessisset, quòd tributum & militiam non toleraret, nec vllo pacto reduci posset, nonne Agrippa Meneuius cum hoc Apologo reuocauit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus ventrem otiosum & desidem intuentes, ab eo discordârunt, nec amplius illi cibum ministrare decreuerunt. Sed cum ipsi quęque alimenta illi denegando, quę per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam rediêrunt. Eodem (inquit) modo, senatus, & populus, quasi venter & membra, alter alterius auxiliò indigent, & vt discordiâ intereunt, ita concordiâ valent. Quâ fabulâ populus reuocatus, cum senatu in gratiam rediit. Non immeritò igitur non solùm Gręci & Latini Poëtæ, vt Hesiodus & Horatius, huiusmodi fabulas suis operibus inseruêrunt, verum etiam maximi & celeberrimi Philosophi, vt Plato, Aristoteles, Plutarchus, & multi alij eas plurimùm commendârunt, & ad institutionem moralis & ciuilis vitę non minimum facere arbitrati sunt. Quocirca Omnibonus Leonicenus, & Laurentius Valla, viri ætatis nostrę doctissimi, paucos Æsopi Apologos è Gręco in Latinum vertêre, quos sibi laudi, [illegible] verò voluptati, & vtilitati fore non dubitârunt, & iure quidem. [illegible] enim, & in doctissimorum virorum manibus quotidiè versantur. Non [illegible], cur has componendo fabellas, laude fraudari [illegible] ex translatione consequuti sunt, nisi adeò inui[illegible] putemus, quod Gręcis est cum summâ omnium laudè co[illegible]

[illegible] Fab. 1.

MVS in cistâ [illegible] ferè ibi duxerat ætatem, nucibus [illegible], quæ in eâ seruari solebant. Dum autem circa oras cistæ ludens decidisset, quærerétque ascensum, reperit epulas lautissimè paratas:

quas

quas cum gustare cœpisset, Quam stultus, inquit, hactenus fui! qui in toto terrarum orbe nihil melius cistula mea esse credebam. Ecce quàm suauioribus hic vescor cibis!

Hæc fabula indicat, non ita patriam diligendam, si ignobilis sit, vt non adeamus loca, cum alibi beatiores esse possumus.

De rustico impetrante vt triticum absque aristis nasceretur.

IMpetrauerat à Cerere rusticus quidam, vt triticum absque aristis nasceretur, ne metentium triturantiumque manus læderet: quod vbi inarüit, à minutis auibus depastum est. Tum rusticus, Quàm digna, inquit, patior qui paruæ commoditatis causâ, emolumenta quàm maxima perdidi.

Fabula indicat, parua incommoda maiori vtilitate pensanda.

De Accipitre columbam insequente.

CVm accipiter columbam præcipiti insequeretur volatu, villam quandam ingressus, à rustico captus est, quem blandè, vt se dimitteret, obsecrabat. Non enim te læsi, dixit. Cui rusticus, Nec hæc, respondit, te læsurat.

Fabula indicat, merito puniri qui innocentes lædere conantur.

De Aranea, & Hirundine.

ARanea in hirundinem excandescens, quæ muscas, quibus suus est cibus, capiebat, retia in foribus, per quas volitare solebat, vt eam caperet, suspenderat. Hirundo verò aduolans retia, cum textrice per aera portabat. Tum aranea in aera pendens, & se iamiam perituram intelligens, Quàm iustè hæc patior, dicebat, quæ minima volatilia magno labore vix capiens credidi tam magnas aues posse comprehendere.

Hac monemur fabula, ne viribus maiora aggrediamur.

De Rustico amnem transituro.

RVsticus torrentem transiturus qui fortè imbribus excreuerat, quærebat vadum. Et cùm primùm eam flumi-

luminis partem tentasset, quæ quietior placidiorque vide-batur, reperit eam altiorem, quàm animo erat opinatus: rursus vbi breuiorem tutioremque adinuenit, ibi maiori quarum strepitu fluuius decurrebat. Tunc secum, Quàm tutius, inquit, clamosis aquis, quàm quietis & silentibus, vitam nostram credere possumus?

Hæc admonemur fabula, vt minus verbosos & minaces, quàm quietos ti-meamus.

De Columba, & Pica. 6

COlumba interrogata à Pica, quid eam induceret, vt in eodem semper loco nidificaret, cum eius pulli inde sibi semper surriperentur? Simplicitas respondit.

Hæc indicat fabula facilè viros probos sæpe decipi.

De Cuculo, & Accipitre. 7

IRrisus ab accipitre cuculus, quòd cum sibi & corpore par, & colore non absimilis esset (præ angustia animi) potius vermibus terrenis quàm suauibus aliarum auium carnibus vesceretur. Vidit paucis pòst diebus accipitrem à rustico, cuius columbas insectabatur, captum, ad metum ceterorum ex alta turre pendere. Cui cuculus, Quàm melius tibi, inquit, amice, fuisset vermes venari, quàm alienas aues impetere?

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem esse, & magis probandam, qui suis rebus fine periculo sunt contenti, quam illorum, qui aliena appetentes, adeunt magna vitæ discrimina.

De Asino, & Vitulo. 8

ASinus & vitulus in eodem pascentes prato, sonitu campanæ hostilem exercitum aduentare præsenserant. Tum vitulus: Fugiamus hinc, ô sodalis, inquit, ne hostes nos captiuos abducant. Cui asinus, Fuge tu, inquit, quem hostes occidere, & esse consueuerunt; asini, nihil interest cui vbique eadem ferendi oneris est proposita conditio.

Hæc

Hæc fabula seruos admonet, ne dominos magnopere mutari formidem modò prioribus deteriores futuri non sint.

De Vulpe, & Mulieribus gallinas edentibus.

VVlpes iuxta villam quandam transiens, conspex cateruam mulierum plurimas gallinas opiparè a satas, alto silentio comedentem; ad quas conuersa, Q clamores, inquit, & canum latratus contra me essent, ego facerem quod vos facitis? Cui respondens quada anus: Pessima animalinm, inquit: Nos quæ nostra su comedimus: tu verò aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet, ne putemus nobis in aliena licere, quod pro prijs domis licet.

De Caponibus pinguibus & Macro. 10

VIr quidam complures capones in eodem ornithobos cio inclusos largo nutricauerat cibo, qui pingue effecti sunt omnes præter vnum, quem vt macilentum irridebant fratres. Dominus, nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturos conuiuio, imperat coquo, vt ex his interimat coquatq; quos pinguiores inuenerit: Hoc audientes corpulenti, sese afflictabant, dicentes, Quanto præstitisset nos macilentos esse?

Hæc fabula in pauperum solamen conficta est, quorum vita tutior est, quàm diuitum.

De trabe & bobus eam trahentibus. 11

TRabs vlmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alüi, vos me verò nutricem vestram per saxa & luta tribuitis. Cui boues, Gemitus suspiriáque nostra, & stimulus quo pungimur, te docere possunt, quod te trahimus inuiti. Ignouit trabs.

Hæc nos docet fabula, ne in eos excandescamus, qui non suâ sponte nos lædunt.

De arboribus pulchris, & deformi. 12

Arbores

ARbores complures in eodem creuerant loco proceræ, rectæ enodesq; prater vnam humilem, paruam, nodosámque, quam vt deformem, pusillámque cæteræ ludibrio habere solitæ erant. Ædificaturus domum loci dominus, iubet omnes excídi, prater eam, quæ breuitate, & deformitate suâ ædificium indecorum redditura videbatur. Cæteris excísis, deformis hæc secum dicebat, De te nõ amplius quærar (natura) quòd me turpem genueris, cùm formosis tam magna videam imminere discrimina.

Hæc fabula nos admonet, ne doleamus nos natos esse deformes, cùm multis formositas sæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente, reprehenso à Ciconiâ. 13

CYgnus moriens interrogabatur à Ciconiâ, cur in morte, quam cætera animalia adeò exhorrent, multo suauiores, quam in omni vitâ, emitteret sonos, cùm potius mœstus esse deberet? Cui Cygnus: Quia, inquit, neq; cibi quærendi curâ amplius cruciabor, neque aucupum laqueos extimescam.

Hæc Fabula admonet, ne mortem formidemus, quâ omnes vitæ præsentis miseriæ præciduntur.

De muliere virum morientem flente, & parente eam consolante. 14

MVlierem adhuc iuuenem, cuius vir animam agebat, parens consolabatur, dicens: Ne te afflictes, ne tantopere lugeas, filia. Alium enim virum tibi inueni, isto longè formosiorem, qui prioris desiderium facilè mitigabit. At mulier doloris impatiens, vt quæ maritum ardente amore prosequebatur, non modò verba parentis non admittebat, sed intempestiuam alterius mariti mentionem accusabat. At vbi maritum defunctum videt, inter lachrymas & luctus parentem interrogat, an adsit inuenis ille quem sibi in virum dare velle se dixerat.

Fabula

Fabula indicat, quàm cito defunctorum maritorum amor ex vxorum animo excidere soleat.

De Muliere amatoris discessum flente. 15

MVlier impudica amatorem suum abeuntem, quem omnibus fere rebus spoliauerat, multis lachrymis prosequebatur. Interrogante autem eam vicinâ cur tam inconsolabiliter fleret: non discessum eius, inquit, sed pallium quod ei reliqui, fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona à meretricibus amari.

De Musca, quæ quadrigis insidens, puluerem se excitasse dicebat. 16

QVadrigæ in stadio currebant, quibus musca insidebat. Maximo autem puluere, tum equorum pedum pulsu, tum rotarum volutatione exorto, dicebat musca: Quàm magnam vim puluueris excitaui!

Hæc Fabula ad eos spectat, qui cum ignaui sunt, alienam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De Anguilla conquerente, quòd magis quàm serpens infestaretur. 17

ANguilla interrogabat serpentem, quare cum similes essent, atque cognati, homines tamen se potius quàm illum insequerentur. Cui serpens: Quia raro, inquit, me lædunt impunè.

Hæc fabula indicat, minus lædi solere, qui sese vlciscuntur.

De Asino, Simia, & Talpa. 18

COnquerenti asino, quod cornibus careret, simia vero quòd cauda sibi deesset, Tacete, inquit, talpa, cum me oculis captum esse videatis.

Hæc Fabula ad eos pertinet, qui non sunt sua sorte contenti, qui si aliorum infortunia considerarent, æquiore animo tolerarent sua.

De nautis sanctorum auxilium implorantibus. 19

NAuta quidam, in mari subita & atra tempestate deprehensus, cæteris eius socijs diuersorum diuorum auxi-

uxilium implorantibus, Neſciis, inquit, quid petatis. Antè enim quàm ſancti iſti ad deum, pro noſtra liberatione ſe conferant, hac imminenti procella obruemur. Ad um igitur confugiendum cenſeo, qui abſque alterius dminiculo, à tantis malis nos poterit liberare. Innoato igitur Dei omnipotentis auxilio, illico procella ceſauit.

Fabula indicat, vbi potentioris auxilium haberi poteſt, ad imbecilliores on confugiendum.

De Piſcibus è ſartagine in prunas deſilientibus. 20

PIſces adhuc vini in ſartagine feruenti oleo coquebantur, quorum vnus, Fugiamus hinc, fratres, inquit, ne pereamus. Tum omnes pariter è ſartagine exilientes, in rdentes prunas deciderunt. Maiore igitur dolore affecti dàmnabant conſilium, quod ceperant, dicentes: Quanto atrociori nunc morte perimus?

Hæc nos admonet fabula, vt ita præſentia vitemus pericula, ne incidamus in grauiora.

De Quandrupedibus ſocietatem aduerſus aues cum piſcibus ineuentibus. 21

QVadrupedes cum bellum ſibi ab auibus eſſet indictum, cum piſcibus fœdus ineunt, vt eorum auxilio ſe ab auium furore tuerentur. Cum autem optata expectarent auxilia, piſces negant ſe per terram ad eos accedere poſſe.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis ſocios faciamus, qui cum opus ſit, nobis adeſſe non poſſint.

De legato auaro tubicines decipiente. 22

QVidam auarus pro patria legatus, in aliam vrbem profectus erat, cui tubicines præſtò affuerunt, vt illius aures tubarum clangore, loculos autem ſuos pecunia implerent. Quibus ille renunciari iubet, non eſſe nunc locum

locum cantibus, se in summo luctu & mœrore constitutum. Matrem enim suam obiisse. Tubicines autẽ spe frustrati & mœsti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum ad eum visendum, consolandumq; accedit, interrogáq; quamdudum mater eius obiisset. Quadraginta iam anni sunt, inquit. Tunc amicus intellectâ legati strophâ, risum effusus est.

Hæc Fabula ad auaros facit, qui omni arte student conseruare pecuniam.

De viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratiâ accessit. 23

VIr quidam facetus admodum & vrbanus, audiens amicum suum ad Cardinalatus dignitatem assumptum, ad eum gratulandi gratiâ accessit. Qui honoris tumidus amicum veterem agnoscere dissimulans, quisnam esset, interrogabat. Cui ille vt erat ad iocos promptus: Miserescо, inquit, tibi caterisq; qui ad huiusmodi honores perueniunt. Quamprimum enim dignitates eiusmodi estis assecuti, visum auditumq; & cæteros sensus ita amittitis, vt pristinos amicos cumplius non dignoscatis.

Hæc Fabula eos notat, qui in altum sublati veteres, despiciunt amicitias.

De iuuene senis curuitatem irridente. 24

IVuenis quidam conspicatus senem in arcus tensi similitudinem curuum interroganit, an sibi arcum vellet vendere. Cui ille, ecquid est tibi opus pecuniam amittere? Si enim ad meam perueneris ætatem, absq; pecunia arcum tibi natura concedet.

Hæc Fabula indicat, minimè irridenda vitia senilis ætatis, quam nemo vitando effugere potest.

De sene puellam in vxorem accipiente. 25

VIr quidã imprudens exacto septuagesimo vitæ anno, puellam duxerat in vxorem, qui ad id tempus in cœlibatu permansisset. Cui cum debitum soluere non posset, dicere

dicere ſolebat: Quàm malè vitam meam diſpoſui? Iuueni enim mihi vxor deerat: nunc autem ſenex, deſum vxori.

Hæc fabula innuit, omnia ſuo tempore peragenda.

De Aquilâ & Picâ. 26

PIca Aquilam rogabat, vt ſe inter ſuos familiares & domeſticos acciperet: quando id mereretur, cùm corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ volubilitate. Cui aquila, Hoc facerem, reſpondit, ni vererer, ne quæ intra tegulam fiant, tuâ loquacitate cunctâ efferres.

Hæc fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo, amicitiam cum Hirundine ineunte. 27

GLoriabatur turdus, ſe amicitiam contraxiſſe cum hirundine. Cui mater: Stultus es, fili, inquit, ſi credis cum eâ poſſe conuiuere; cùm vterque veſtrùm diuerſa ſoleat appetere loca. Tu enim frigidis, illa tepidis delectatur locis.

Hâc monemur fabulâ, ne eos nobis faciamus amicos, quorum vitâ à noſtrâ diſſentit.

De Ruſtico, & Mure. 28

RVſticus quidam erat admodum pauper, ſed adeò facetus, vt ne calamitatis quidem tempore natiui lepôris obliuiſceretur. Is cùm villam ſuam caſu igne iniecto ita ardentem videret, vt aliquo modo ignem extinguere poſſe diffideret, mœſtus ſpectat incendium. Interim cernit murem quendam, qui villa egreſſus periculum quàm ocyſſimè fugiebat: oblitus damnorum ruſticus accurrit, & murem corripiens, illum in medium iecit incendium, dicens: Ingratum animal, tempore fœlicitatis mecum habitâſti: nunc quia fortuna mutata eſt, villam meam deſeruiſti.

Fabula indicat, eos non eſſe veros amicos, qui arridente fortunâ à latere tuo non diſcedunt: turbatâ autem, præcipiti abeunt curſu.

De Eremita ægrotante. 29

INsitum est à naturâ omni animantium generi, vt ea Venereæ libidine incitentur: à quâ siqui homines, qui coruo albo rariores sunt, se abstinere volunt, sæpe in graues morbos incidere solent. Quidam igitur eremita, ipsâ adolescentiâ, ita titillationes carnis enicerat, vt vsque ad quintum & vigesimum ætatis annum virgo permanserit. Cum autem eâ ætate grauissimè agrotare cœpisset, medici nullum aliud salutis eius remedium se inuenire dicebant, nisi vt cum aliquâ muliere coiret. Diu eremita recusauit, mori se potiùs velle dicens quàm virginitatem, rem tam præclarum & Deo maximè gratam, amittere: Assueti enim virtutibus, ægrè illas à se discedere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupiditate vitæ, qui nihil homini sanæ mentis dulcius est, adducta sibi muliere, infusus gremio, placidum petiuit per membra soporem. Experrectus autem vehementer angebatur, & tantam vim lachrymarum effundebat, vt omnes qui aderant, illius misererentur. Quisque igitur consolari, & vt bono animo esset hortari: quoniam Deus clementissimus pater ei ignosceret, quia non voluptatis, sed recuperandæ sanitatis causâ tale opus perpetrâsset. At ego, inquit, istud non fleo: sed quòd tantam dulcedinem citiùs expertus non sum.

Hæc incitat fabula, humanam naturam adeò peccatorum illecebris delectari, vt vitiorum voluptatem facilè virtutum amaritudini anteponat.

De Diuite quodam, & seruo. 30

VIr erat diues, seruum habens tardi ingenij, quem regem stultorum solebat nuncupare. Ille his verbis sæpius iratus statuit hero par referre. Semel enim in herum conuersus, Vtinam, inquit, rex stultorum essem:

Is

In toto enim terrarum orbe, nullum meo latius eſſet imperium, & tu quoque meo ſubeſſes imperio.

Fabula ſignificat, omnia plena eſſe ſtultorum.

De Viduâ virum petente. 31

VIdua quædam dines à vicinâ petebat, vt maritum ſibi reperiret, quem non coitus gratiâ (qui ingratus admodum ſibi erat) ſed ne bona ſua dilapidarentur, exoptare ſe dicebat. Mulier ſagax, & viduæ verſutias intelligens, ſe inquiſiturum pollicetur. Paucis poſt diebus viduam conueniens, Reperi, inquit, tibi virum ex animi tui ſententiâ. Eſt enim vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non ſunt: Cui vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem, cum iſto marito tuo illepido. Etſi enim coitus appetens non ſum, velo tamen habeat quod nos reconciliet, ſi quando cœperimus eſſe diſcordes.

Hæc fabula indicat, nullum matrimonium fœlix, ſi clauus defuerit qui virum & mulierem arctiſſimè conſtringat.

De Canibus vrbanis, villaticum inſequentibus.. 32

CAnes complures vrbani quendam villaticum præcipiti inſequebantur curſu, quos dum ille fugit, nec repugnare auſus eſt. At vbi ad inſequentes conuerſus ſubſtitit, & dentes ipſe quoq; oſtendere cœpit, omnes pariter ſubſtiterunt, nec aliquis vrbanorum illi appropinquare audebat. Tunc imperator exercitus, qui fortè ibi aderat, ad ſuos conuerſus milites: Commilitones, inquit, hoc ſpectaculum nos admonet, nê fugiamus, cum præſentiora fugientibus, quã repugnantibus videamus imminere pericula.

De Anu Dæmonem accuſante. 33

VOlunt homines vt plurimũ, quando ſuâ culpâ aliquid ſibi acciderit, aduerſi, in fortunam, vel in Dæmonem

culpam conferre, vt ſe crimine exŭant, adeò omnes ſibi indulgent. Hoc dæmon ægrè ferens, cum videret anum quandam, arborem aſcendentem, ex quâ illam ruituram, & in ſe culpam collaturam præuiderat, aſcitis teſtibus dixit: Videte anum illam abſq; meo conſilio arborem aſcendentem, vnde eam caſuram eſſe proſpicio. Eſtote mihi teſtes, me ei non ſuaſiſſe, vt ſoleata illum aſcenderet. Mox anus cecidit: & cùm interrogàrunt, cur ſoleata arborem aſcendiſſet, & Dæmon, inquit, me impulit. Tunc dæmon adductis teſtibus, probauit id ab anu abſq; ſuo factum eſſe conſilio.

Fabula indicat homines minimè veniâ dignos, qui cum liberè peccent, fortunam, vel dæmonem accuſant.

De Teſtudine, & Ranis. 34

TEſtudo conſpicata ranas, quæ in eodem ſtagno paſcebantur, adeò leues, agileſque, vt facilè quolibet praſilirent, & longiſſimè ſaltarent, naturam accuſabat quòd ſe tardum animal, & maximo impeditum onere procreâſſet, vt neq; facilè ſe mouere poſſet, & magnâ aſſiduè mole premeretur. At vbi vidit ranas anguillarum eſcam fieri, & cuiuſcunque vel leuiſſimi ictui obnoxias, aliquantulum recreata dicebat: Quanto melius eſt onus, quo ad omnes ictus munita ſum, ferre, quàm tot mortis ſubire diſcrimina?

Hæc fabula indicat, ne ægrè feramus dona naturæ, quæ maiori nobis commodo ſæpe ſunt, quàm nos intelligere valeamus.

De Gliribus quercum eruere volentibus. 35

GLires quercum arborem glandiferam dentibus eruere deſtinauerunt, quò paratiorem haberent cibum, ne victus gratiâ toties aſcendere, & deſcendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui ætate & vſu rerum ac prudentiâ cæteris longè anteibat, eos abſterruit, dicens: Si nutri-

nutricem noſtram nunc interficiemus, quis futuris annis nobis, ac poſteris noſtris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modò præſentia intueri, verùm etiam futura longè proſpicere.

De Cane, & Hero. 36

CAnem quidam habens, quò magis illi diligeretur, ſemper eum ſuis paſcebat manibus, ligatúmque ſoluebat. Ligari autem, & verberari iubebat à ſeruo: vt beneficia à ſe, maleficia autem à ſeruo in illum viderentur eſſe collata. Ægrè autem ferens canis ſe aſſiduè ligari, verberarique, aufugit; & cùm increparetur à domino vt ingratus & tantorum beneficiorum immemor, qui à ſe fugiſſet, æquo ſemper dilectus paſtúque fuiſſet, ligatus autem verberatúſque nunquam; reſpondit, quod ſeruos tuo iuſſu facit, à te factum puto.

Hæc fabula indicat, eos malefactores habēdos, qui maleficiorū cauſa fuere.

De auibus Scarabeos timentibus. 37

MAgnus timor aues inceſſerat, ne Scarabei arcupilari eas occiderent, à quibus magnum pilarum vim in ſterquiliuio ſummo labore fabricatam audierunt. Tunc paſſer: Nolite, inquit, expaueſcere. Quomodo enim pilas in nos per aëra volantes iacere poterunt: cum eas per terram magno molimine vix trahant?

Hæc fabula nos admoner, ne hoſtium opes extimeſcamus, quibus deeſſe videmus ingenium.

De Vrſo, & Apibus. 38

VRſus ictus ab ape tantâ irâ percitus eſt, vt alueoria in quibus apes melliſicauerunt tota vnguibus diſcerperet. Tunc apes vniuerſæ, cum domos ſuos dirui, cibaria auferri, filios necari viderent, facto impetu, aculeis vrſum inuadentes penè necauere. Qui ex earum manibus vix elapſus ſecum dicebat: Quantò melius erat apis

vnius aculeum tolerare, quàm tot in me hoſtes meâ iracundiâ concitare?

Hæc fabula innuit, longè melius interdum eſſe iniuriam vnius ſuſtinere, quàm dum vnum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe, & Fringillâ. 39

AVceps tetenderat volucribus retia, largámque illis in areâ effuderat eſcam, paſcentes tamen aues non capiebat, quia ſibi videbantur paucæ: quibus paſtis, ac auolantibus, aliæ paſtum aduenerunt, quas quoque propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine ſeruato, ac alijs aduenientibus, alijs abeuntibus, illo ſemper maiorem prædam expectante, tandem adueſperaſcere cœpit. Tunc anceps amiſsâ ſpe multas capiendi, cùm iam tempus eſſet quieſcendi, attrahens retia, vnam tantum fringillam, quæ infelix in areâ remanſerat, cepit.

Hæc fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, ſæpe pauca vix capere poſſe.

De Milite, & duobus equis. 40

MIles, equum habens optimum, emit alium nequaquam illi bonitate parem, quem multo diligentiùs quàm priorem nutriebat: Tunc poſterior priori ſic ait, Cur me dominus quàm te impenſiùs curat? cum tibi neque pulchritudine, neque robore, neque velocitate comparandus ſim? Cui ille, Eſt hæc, inquit, hominum natura, vt ſemper in nouos hoſpites benigniores ſint.

Hæc fabula indicat hominum amentiam, qui noua, etiamſi deteriora ſint, ſolent veteribus anteponere.

De Sue, & Cane. 41

SVs irridebat canem odoriſequum, qui domino murmure, & caudâ adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriúmque vellicationibus fuerat inſtructus. Cui canis, Neſcis, inquit, inſane, neſcis

qua

quæ ex verberibus illis ſum conſecutus. Per ea enim ſuauiſſimis perdiscum, coturnicúmque carnibus veſcor.

Hęc fabula nos monet, ne iniquo feramus ánimo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum cauſſâ conſueuêre eſſe.

De Trabe, boum pigritiam increpante. 42

TRabs quæ curru vehebatur, boues vt lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leue portatis. Cui boues: Irrides nos, reſponderunt, ignara quæ te pœna maneat. Onus hoc nos citò deponemus, tum autem tu quoad rumparis, ſuſtinere co êris. Indoluit trabs, nec amplius boues conuitijs laceſſere auſa eſt.

Hęc fabula quemlibet monet, ne aliorum inſultet calamitatibus, cùm ipſe poſſit maioribus ſubijci.

De carduele, & Puero. 43

CArduelis auis interrogata à puero, à quo in delicijs habita, & ſuauibus & largis cibis nutrita fuerat, cur caueâ egreſſa regredi nollet: Vt meo, inquit, me arbitratu, non tuo paſcere poſſim.

Hæc fabula indicat, vitæ libertatem cunctis delitijs anteponendam.

De Scurrâ, & Epiſcopo. 44

SCurra quidem calendis Ianuarij ad Epiſcopum quendam diuitem quidem, ſed auarum, accedens, numiſma aureum ſtrenæ nomine petijt. Antiſtes inſanire hominem dixit, qui crederet tantam pecuniam ſibi in ſtrenam dari. Tunc ſcurra nummum argenteum efflagitare cœpit. Sed cùm ille hoc quoque nimium ſibi videri diceret, æreum quadrantem, vt ſaltem ſibi traderet, orabat. Sed cùm ne hunc quoque poſſet ab Epiſcopo extorquere: Reuerende, inquit, pater, ſaltem benedictione tuâ me pro ſtrenâ imperti. Tunc Epiſcopus: Flecte, inquit, genua, fili, vt te benedicam. At ego, inquit ſcurra, benedictionem iſtam tuam tam vilem nolo. Si enim nummum

æreum valeret, eam mihi nunquam profectò concederes.

Hęc fabula contra eos Episcopos, & Sacerdotes conficta est, qui diuitias & opes pluris faciunt, quàm cuncta Ecclesię sacra atque mysteria.

De Vpupâ indignè honoratâ. 45

INuitatæ ferè omnes aues ad aquilæ nuptias, indignè ferebant vpupam ceteris præferri, quia coronâ insignis esset, & versicoloribus pennis ornata, cùm semper inter stercora, & sordes solita esset volutare.

Hęc fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis, potius vestium nitorem, præstantiamque formę, quàm virtutes, moresque soleant attendere.

De Sacerdote, & Pyris. 46

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat inuitatus, reperit in itinere pyrorum acceruum: quorum ne vnum quidem attigit, quamuis magnâ affectus fame. Quin potiùs ea ludibrio habens, lotio conspersit: Indignabatur enim huiusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas: Sed cùm itinere torrentem quendam ita imbribus auctum offendisset, vt sine vitæ periculo eum transire non posset, domum redire constituit: Reuertens autem ieiunus, tantâ est oppressus fame, vt nisi pyra illa quæ vrinâ conspersérat, comedisset, cùm aliud non inueniret, extinguretur.

Hęc fabula monet, nihil esse contemnendum, cum nihil sit tam vile & abiectum, quod aliquando vtui esse non possit.

De Mulo & Equo. 47

MVlus conspiciens equum aureo fræno, ephippióque insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur inuidiâ, illum beatum reputans, qui continuè optimis vesceretur cibis, & decoro amiciretur ornatu; se autem præillo infœlicem, qui clitellis malè dolatis oppressus, quotidiè maxima onera ferre cogeretur. At vbi vidit equum è

pugnâ

pugnâ redeuntem, multis affectum vulneribus, præillius calamitate ſe fœlicem appellabat, longè melius eſſe dicens, quotidiano labore durum victum quæritare & turpiter veſtiri, quàm poſt optimos & delicatos cibos, & tantos ornatus mortis adire diſcrimina.

Hæc fabula monet, regibus & principibus minimè inuidendum, quia diuitijs & opibus abundent, quum vitam earum longè pluribus periculis, quàm pauperum videamus eſſe ſubiectam.

De Porco, & Equo. 48

POrcus conſpiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat; Stulte, inquit, quò properas? In pugnâ enim fortaſſe moriêris. Cui equus: Tibi inter lutum ſordéſque impinguato, quum nihil dignum laude geſſeris, cultellus adimet vitam, mortem verò meam comitabitur gloria.

Hæc fabula innuit, honeſtius eſſe rebus præclarè geſtis occumbere, quàm vitam turpiter actam protrahere.

De Coriario emente pellem vrſi à venatore nondum capti. 49

CCoriarius ad venatorem accedens, emit ab eo pellem vrſi, pecuniam q; pro eâ protulit. Ille ſibi in præſentiâ pellem vrſi non eſſe, caterùm poſtridie venatum profecturum; vrſóque interfecto pellem illius ei ſe daturum pollicetur. Coriarius animi gratiâ cum venatore in ſylvam profectus, altiſſimam arborem aſcendit, vt inde vrſi venatoríſque certamen proſpiceret. Venator intrepidus ad antrum vbi vrſus latebat profectus, immiſſis canibus illum exire compulit: qui euitato venatoris ictu, eum proſtrauit humi: Tunc venator ſciens, hanc feram in cadauera non ſeuire, anhelitu retento, ſe mortuum ſimulabat: Vrſus naribus admotis olfaciens, cum illum nec naſo, nec corde ſpirantem deprenderet, abſceſſit: Coriarius cum feram

feram abeſſe perſpiceret, ac nihil amplius adeſſe periculi, ex arbore ſe deducens, & ad venatorem, qui nondum ſurgere audebat, accedens, illum vt ſurgeret, monebat. Interrogauit deinde, quid ad aurem ei vrſus locutus eſſet. Cui venator, Monuit me, inquit, ne deinceps vrſi pellem venderem vellem, niſi eum priùs ceperim.

Hæc fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita, & milite. 50

ERemita quidam, vir ſanctiſſimæ vitæ, militem hortabatur, vt relictâ ſæculari militiâ, quam abſq; Dei offenſa, & animæ diſcrimine pauci exercent, tandem ſe corporis traderet quieti, & animæ conſuleret ſaluti. Cui miles: Faciam, inquit, quod mones, pater. Verum enim eſt: quòd hoc tempore milites neq; ſtipendia exigere valeant, licèt exigua ſint, neque prædari poſſint.

Hæc fabula indicat, multos vitijs renunciare: quia illa ampliùs exercere non poſſunt.

De Viro & Vxore bigamis. 51

VIr quidam, defunctâ vxore, quam valdè dilexerat, duxit alteram, & ipſam viduam, quæ aſſiduè ei prioris mariti virtutes, fortiáq; facinora obijciebat: cui, vt par referret, ipſe quoq; defunctæ vxoris mores probatiſſimos, pudicitiámque inſignem referebat. Quodam autem die; viro irato, pauperi eleemoſynam petenti, partem caponis, quem in cœnam vtriſq; coxerat, dedit, dicens: Do tibi hoc pro animâ prioris viri. Quod audiens maritus accerſito paupere, reliquum caponis dedit, dicens, & ego quoque do tibi hoc pro animâ vxoris meæ defunctæ. Sic illi dum alter alteri nocere cupiunt, quid cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc fabula monet, non eſſe contra eos pugnandum, qui ſe poſſunt optimè vindicare.

De

De Leone, & Mure. 52

LEo laqueo captus in sylua, cum se ita irretitum videret, vt nullis viribus se inde posse explicare confideret, murem rogauit, vt abroso laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficij se non immemorem futurum; quod cùm mus prompte fecisset, leonem rogauit, vt filiam eius sibi traderet in vxorem. Nec abnuit leo, vt benefactori suo rem gratam faceret. Noua autem nupta ad virum veniens, cum eum non videret, casu illum pede pressit, atque contriuit.

Hæc indicat fabula matrimonia, & cætera consortia improbanda, quæ ab impariibus contrahuntur.

De Vlmo, & Silere. 53

VLmus, in ripa fluminis nata, siler sibi proximum ridebat, vt debile & inualidum, quòd ad omnem vel leuissimum vndarum impetum flecteretur; suam autem firmitatem, & robor magnificis extollebat verbis, quòd multos annos, assiduos amnis impetus incõcussa pertulerat. Semel autem maximâ vndarum violentiâ vlmus perfracta trahebatur ab aquis: cui siler ridens, inquit, Cur me deseris, vicina? Vbi est nunc fortitudo tua?

Fabula significat, sapientiores esse, qui potentioribus cedunt, quàm qui resistere volentes, turpiter superantur.

De Cera duritiem appetente. 54

CEra ingemiscebat se mollem, & cuicunque leuissimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem lateres ex luto multo se molliores factos, ni tantam duritiem ignis calore peruenisse, vt multa perdurarent secula, se iecit in ignem, vt eandem duritiem consequeretur. Sed statim, igne liquefacta consumpta est.

Hæc admonet fabula, ne appetamus quod est nobis naturâ denegatum.

De Agricola, Militiam & mercaturam affectante. 55

Agri-

AGricola quidam ægrè ferebat, se assiduè terram vol-uere, nec perpetuis laboribus ad magnas diuitias per-uenire: cum nonnullos videret milites, qui actis prælijs ita rem auxerant, vt bene induti incederent, & lautis e-pulis nutritis beatam agerent vitam. Venditis igitur oui-bus, capris ac bobus, equos emit, & arma, & in mi-litiam profectus est: vbi cum ab imperatore suo mali pugnatum esset, non solùm quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est: Quare damnatâ militiâ, mercaturam exercere statuit, vt in qua maius lucrum & minorem laborem existimabat. Prædijs igitur venditis, cum nauim mercibus impleuisset, nauigare cœperat: sed cum in alto esset, tempestate subitâ coorta, nauis submersa est: & ipse cum cæteris qui in eâ erant, ad vnum omnes perière.

Hæc fabula admonet, quemlibet debere suâ sorte esse contentum, cum v-bique sit parata miseria.

De Asino, & Scurrâ. 56

ASinus indignè ferens scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris ede-bat sonos ad magistratus accessit petens, ne se minus quàm scurram honorari vellent. Et cum magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ita honore dignum duceret; in-quit, quia maiores quàm scurra crepitus ventris emitto, eósque absque fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus leuissimis suas pecunias profundunt.

De Amne suum fontem conuitijs lacessente. 57

AMnis quidam suum fontem conuitijs lacessebat, vt incertum, quod immobilis staret, nec vllos haberet pisces. Se autem plurimùm commendebat, quod optimos crearet pisces, & per valles blando murmure serperet.

Indig-

Indignatus fons in amnem velut ingratum, vndas repressit. Tunc amnis, & piscibus, & dulci sono priuatus euanuit.

Hæc fabula eos notat, qui bona quæ agunt, sibi arrogant, non Deo attribuunt, à quo ceu à largo fonte, nostra bona procedunt.

De Viro maligno, & Dæmone. 58

VIr malignus cum plurima perpetrâsset scelera, & sæpius captus, & carcere conclusus arctissimè pernigili custodiâ teneretur, dæmonis auxilium implorabat, qui sæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberauit. Tandem iterum deprehenso & solitum auxilium imploranti, dæmon magnum calceorum pertusorum fascem super humeros habens apparuit, dicens, Amice, amplius tibi auxilio esse non possum. Tot enim loca pro te liberando hactenus peragraui, vt hos omnes calceos contriuerim: Nulla etiam mihi supereſt pecunia, quâ alios valeam comparare. Quare pereundum est tibi.

Hæc admonet fabula, ne existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De Auibus plures reges eligere volentibus. 59

AVes consultabant de pluribus regibus eligendis, cùm aquila tantos volucrum greges sola regere non posset: fecissentque voto satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitissent. Quæ cum causam rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos: Quia difficilius, inquit, plures, quam vnus saccus, implentur.

Hæc fabula docet; longè melius ab vno, quàm à multis principibus gubernari.

De Muliere, quæ pro Viro mori se velle dicebat. 60

MAtrona quædam admodum pudica, & viri amantissima, ægrè ferebat maritum aduersâ valetudine detineri, lamentabatur, ingemiscebat, & vt summin virum

virum amorem teſtaretur, rogabat mortem, vt ſi maritum ſibi eſſet ereptura, ſe potius quàm illum vellet occidere. Inter hæc verba, mortem cernit horribili aſpectu venientem: cuius timore perterrita, & iam ſui voti pœnitens; Non ſum ego, inquit, quem petis, iacet ibi in lecto quem occiſura veniſti.

Hæc fabula indicat, neminem eſſe adeò amantem amici, qui non malit ſibi bene eſſe, quam alteri.

De Adoleſcente in funere matris canente. 61

VIr quidam defunctam vxorem, quæ ad ſepulchrum efferebatur, lachrymis & fletibus proſequebatur, filius verò eius canebat. Qui cum à patre increparetur, vt amens & inſanus, qui in matris funere cantaret, cum vnà ſecum mœſtus eſſe & flere deberet, inquit, Pater mi, ſi ſacerdotes vt canerent conduxiſti, cur mihi iraſceris gratis concinenti? Cui pater: Non tuum, inquit, & ſacerdotum eſt idem officium.

Hæc fabula indicat, non omnia omnibus eſſe decora.

De viro zelotypo qui vxorem dederat cuſtodiendam. 62

VIr zelotypus vxorem, quam parum pudicè vinere compererat, cuidam amico, cui plurimum fidebat, dederat cuſtodiendam, ingentem pollicitus pecuniam, ſi eam ita diligenter obſeruaret, vt nullo modo coniugalem violaret copulam. At ille, vbi aliquot dies expertus cuſtodiam hanc nimis difficilem, & ingenium ſuum verſutiâ mulieris vinci comperiſſet, ad maritum accedens dixit, ſe amplius nolle hanc tam duram gerere prouinciam: quandoquidem, ne Argus quidem, qui totus oculatus fuit, mulierem inuitam poſſet cuſtodire: addidit præterea, ſi neceſſe ſit, malle ſe anno integro ſaccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, ſolutoque ſacco eos inter herbas

herbas pascere, vesperéque facto, omnes domum reducere, quàm vnâ die impudicam mulierem seruare.

Hæc fabula indicat, nullos custodes ita esse diligentes, qui impudicas mulieres valeant custodire.

De Viro clysteria recusante. 63

Vir quidam natione Germanus, dives admodum, agrotabat: ad quem curandum plures accesserunt medici (ad mel enim cateruatim conuolant musca,) quorum vnus inter cætera dicebat, opus esse clysteribus, si vellet conualescere. Quod cùm vir, huiusmodi insuetus medicinæ, audiret, furore percitus, medicos domo ejici iubet: dicens eos esse insanos qui cũ caput sibi doleret, podici vellent mederi.

Hæc fabula innuit omnia, etiam salutaria, inuetis & inexpertis & aspera & obstutura videri.

De Asino ægrotante, & Lupis visitantibus. 64

Asinus ægrotabat, famáque exierat, eum citò moriturum. Ad eum igitur visendum cum lupi canésq; venissent, peterentque à filio, quomodo pater eius se haberet: ille per ostij rimulam respondit; Melius, quàm velletis.

Hæc indicat fabula, quòd multi fingunt molestè ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quòd Nuci, Asino, & Mulieri prosunt verbera. 65

Mulier quædam interrogabat nucem, secus viam natam, quæ à prætereunte populo saxis impetebatur, quare esset ita amens, vt quòpluribus, maioribúsq; verberibus cæderetur, eò plures præstantioresq; fructus procrearet? Cui iuglans: Esne, inquit, prouerbij immemor, ita dicentis?

Nux, asinus, mulier simili sunt lege legati:
Hæc tria nil rectè faciunt si verbera cessent.

Hæc fabula innuit, sæpe homines proprijs iaculis se solere confodere.

De Asino laborum finem non inueniente. 66

Asinus hyberno tempore plurimum angebatur, quòd

nimio

nimio afficeretur frigore, & durum palearum haberi victum: quare vernam temperiem, & teneras herbas optabat. Sed cùm ver aduenisset, cogeretúrq; à domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignum ad fornacem indeq; lateres, imbrices, tegulas ad diuersa loca deferre: pertæsus veris, in quo tot labores tolerabat, æstatem omnibus votis expectabat, vt dominus messe impeditus, eum quiescere pateretur. Sed tunc quoq; cum messes in aream, & inde domum triticum ferre compelleretur, nec quies sibi locus esset, Autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed vbi ne tunc quoque malorum terminum adesse cernebat, cùm quotidie vinum, poma, ligna, portanda essent, rursus hyemis nives & glaciem eflagitabat, vt tunc saltem aliqua sibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tempora, quæ non perpetuis sint subiecta laboribus.

De Mure, qui cum fele amicitiam contrahere volebat. 67

MVres complures, in cano parietis commorantes contemplabantur felem, quæ in tabulato, capite demisso & tristi vultu recumbebat. Tunc vnus ex eis: Hoc animal, inquit, benignum admodum & mite videtur. Vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert: volo ipsam alloqui, & cum eo indissolubilem nectere amicitiam. Quæ cum dixisset, & propius accessisset, à fele captus, & dilaceratus est. Tunc cæteri hoc videntes, secum dicebant: Non est profectò, non est vultui temerè credendum.

Hæc fabula innuit, non ex vultu, sed ex operibus homines iudicandos, cum sub ouinâ pelle sæpe atroces lupi deliteſcunt.

De Asino, qui hero ingrato seruiebat. 68

ASinus, qui viro cuidam ingrato multos annos inoffenso pede seruiebat, semel, vt fit, dum sarcinâ pressus

sus esset graui, & salebrosa incedens via, sub onere ceciderat. Tum dominus implacabilis, multis verberibus surgere compellebat pigrum animal, & ignauum nuncupans. At ille miser inter verbera hæc secum dicebat: Infœlix ego, quàm ingratum sortitus sum herum? Nam quamuis ei multo tempore sine offensa seruierim, tamen non hoc vnum delictum tot meis pristinis beneficijs compensat.

Hæc fabula in eos conficta est, qui beneficiorum sibi collocatorum immemores, etiam minimam benefactoris sui in se offensam atroci pœna prosequuntur.

De Lupo suadente hystrici vt tela deponeret. 69

LVpus esuriens in hystricem intenderat animum: quem tamen, quia sagittis vndique munitus erat, inuadere non audebat. Excogitata autem cum perdendi æstu à, illi suadere cœpit, ne pacis tempore tantũ telorum onus tergo reportaret: quandoquidẽ non aliquid sagittarũ, nisi cum prælij tempus instaret, portarent. Cui hystrix: Aduersus lupũ, inquit, semper præliandi tempus esse credendum est.

Hæc fabula innuit, virum sapientem oportere, aduersus inimicorum & hostium fraudes, semper esse munitum.

De Mure liberante Miluum. 70

MVs conspicatus miluum laqueo aucupis implicitum, misertus est auis, quamuis sibi inimicæ, abrosisque dente vinculis, euolandi viam fecit. Miluus tanti immemor beneficij, vbi se solutum vidit: murem nil tale suspicantem corripiens, vnguibus & rostro lacerauit.

Fabula indicat, malignos viros huiusmodi gratias suis benefactoribus solere rependere.

De Cochleâ petente à Ioue, vt suam domum secum ferre posset. 71

CVm Iupiter ab exordio mundi singulis animalibus munera, quæ petiissent elargiretur: cochlea ab eo

petiit, vt asinum suam posset circumferre. Interrogata à Ioue, quare tale ab eo munus expoſceret, quod illi graue & moleſtum futurum erat. Malo, inquit, tam graue onus perpetuò ferre, quàm cùm mihi libuerit, malum vicinum non poſſe vitare.

Fabula indicat malorum vicinitatem omni incommodo fugiendam.

De Herinaceo, viperam hoſpitem ejiciente. 71

HErinaceus hyemem aduentare præſentiens, blandè viperam rogauit, vt in propriâ illius cauernâ aduerſus vim frigoris locum ſibi concederet. Quod cùm illa feciſſet, herinaceus huc atque illuc ſe pronoluens, ſpinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Ille malè ſectum actum videns quando herinaceum ſuſcepit hoſpitio, blandis eum verbis, vt exiret, orabat: quandoquidem locus duobus eſſet anguſtus. Cui herinaceus: Exeat, inquit, qui hîc manere non poteſt. Quare vipera, ſentiens ſibi locum ibi non eſſe, illinc ceſſit hoſpitio.

Fabula indicat, eos in conſortia non admittendos, qui nos poſſunt ejicere.

De Lepore ſeſe vulpi præferenti ob pedum velocitatem. 73

LEpus ſeſe dignum reputabat, qui vulpi præferretur, quoniam longè illum pedum pernicitate ſuperabat. Tum vulpes: at ego inquit, ingenium ſum ſortita præſtantius quo ſapius quàm tu pernicitate tuâ canes eludo.

Hæc fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longè ſuperari.

De ſene ob impotentiam, libidinem carnis relinquente. 74

VIr quidam ſanctitate præditus ſingulari, ſenẽ quendam admonebat, vt tandem vitia libidinis dimitteret, cui vehementer inſudaret. Cui ſenex; Obtemperabo, inquit,

inquit, pater sancte, sanctissimis, optimisque admonitionibus tuis. Nam vsum Veneris admodum mihi obesse sentio, & virga mihi amplius: non arrigitur.

Hæc fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, sed timore pœnæ & impotentiâ, consuetis vitiis desistere.

De Agricola quodam, & Poetâ. 75

AGricola quidam ad Poetam accedens, cuius agros colebat, cùm eum inter libros solum offendisset, interroganit eum, quo pacto ita solus vinere posset? Cui ille: Solus, inquit, tantùm esse cœpi, postquàm te huc contuliste.

Hæc indicat fabula, eruditos viros, qui doctissimorum virorum turbâ continè stipantur, tunc solos esse, cùm inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo ouis pelle induto, qui gregem deuorabat. 76

LVpus, ouis pelle indutus, ouium se immiscuit gregi quotidieque aliquam ex eis occidebat: quod cùm pastor animaduertisset, illum in altissimâ arbore suspendit. Interrogantibus autem cæteris pastoribus, cur ouem suspendisset: aiebat, pellis quidem, vt videtis, est ouis; opera autem erant lupi.

Hæc indicat fabula, homines non ex habitu, sed ex operibus iudicandos: quoniam multi sub vestimentis ouium lupina faciunt opera.

De Patre filium ad virtutes frustrâ hortante. 77

PAter quidam filium, vt vitiis deditum, multis hortabatur verbis, vt derelictâ vitiorum viâ, virtutibus insigiliaret, quæ ei laudem & decus erant paritura. Cui filius: Frustrà, inquit, pater ad hæc facienda hortaris. Multos enim prædicatores, vt aiunt, audiui, qui longè te melius ad virtutum hortabantur viam: nunquam tamen eorum admonitionibus obsecutus sum.

Hæc fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitiis velle discedere.

De Cane, oues domini sui occidente, à quo suspensus est. 78

PAstor quidam cani oues suas dederat custodiendas, optimis illum pascens cibis. At ille sæpè aliquam ouem occidebat. Quod cùm pastor animaduertisset, canem capiens, eum volebat occidere. Cui canis: quid me, inquit, perdere cupis? Sum vnus ex domesticis tuis: interfice potiùs lupum qui continuò tuo insidiatur ouili. Imò inquit pastor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palàm se meum hostem profitetur: tu verò sub amicitiæ specie, quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit fabula, longè magis puniendos, qui sub amicitiæ specie nos lædunt, quàm qui apertè se nostros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante. 71

ARies quidam inter lanigeros greges erat, tantâ cornuum & capitis firmitate, vt ceteros arietes statim facilèque superaret: quare cùm nullum amplius arietem inueniret, qui occurrenti sibi auderet obsistere, crebris elatus victoriis, taurum ausus est ad certamen prouocare. Sed primo congressu, cùm in taurinam frontem arietasset, tam atroci ictu repercussus est, vt ferè moriens, hæc diceret: Stultus ego, quid egi? Cur tam potentem aduersarium ausus sum lacessere, cui me imparem creauit natura?

Fabula indicat, cum potentioribus non esse certandum.

De Viduâ, & Asino viridi. 72

VIdua quædam cœlibatum exosa, nubere cupiebat: sed non audebat, verita vulgi irrisiones, qui maledictis eas solet incessere, quæ ad secundas transeunt nuptias: sed commater eius, quàm contemnendæ essent populi voces, hac arte monstrauit. Iussit enim asinum album, quem vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes vrbis vicos circumduci. Quod dum fieret, tanta admi-

ratio

ratio ab initio omnes inuaserat, vt non solùm pueri, verùm etiam senes hac re insolità moti, asinum animi gratiâ comitarentur. Deinde cùm huiusmodi animal quotidiè per vrbem duceretur, desierunt admirari. Itidem inquit ad viduam commater, eueniet tibi. Si enim virum acceperis, per aliquot dies eris fabula vulgi; deinde hic sermo conticescet.

Hæc fabula indicat, nullam rem esse tantâ dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis non desinat esse miraculum.

De Aquilâ filios cuniculi rapiente. 81

AQuila in altissimâ arbore nidulata catulos cuniculi, qui non longè illinc pascebantur, in escam pullorum suorum rapuerat: quam cuniculus blandis orabat verbis, vt suos sibi filios restituere dignaretur. At illa eum vt pusillum, & terrestre animal, & ad sibi nocendum impotens arbitrata, eos in conspectu matris vnguibus dilacerare, & pullis suis epulandos opponere non dubitauit: Tunc cuniculus, filiorum morte commotus, hanc iniuriam minimè impunitam abire permisit: Arborem enim, quæ nidum sustinebat, radicitùs effodit: quæ loui impulsu ventorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & involucres in humum deiecit: qui à feris depasti magnum doloris solatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat fabula, neminem potentiâ suâ fretum, imbecilliores debere despicere, cum aliquando infirmiores potentiorum iniurias vlciscantur.

De Lupo pisce fluuii, maris regnum affectante. 82

LVpus piscis erat in amne quodam, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros eiusdem fluminis pisces excedebat. Vnde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo prosequebantur honore. Quare in superbiam elatus, maiorem principatum cœpit appetere.

Relicto igitur amne, in quo multos annos regnauerat, ingressus est mare, vt eius regnum sibi vendicaret. Sed offendens Delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ita ab illo insectatus est, vt aufugiens non ausus est exire.

Hæc fabula nos admonet, vt rebus nostris contenti, ea non appetamus, quæ nostris viribus sunt longè maiora.

De oue pastori conuiciante. 83

OVis conuiciabatur pastori, quòd non contentus lacte, quod in vsum suum, filiorúmq; ab eâ mulgebat, insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus, filium eius trahebat ad mortem. Ecquid, inquit ouis, peius mihi facere potes? Vt te, inquit pastor, occidam, & lupis canibúsque proijciam deuorandam. Siluit ouis, maiora adhuc mala formidans.

Hæc fabula indicat, non debere homines in Deum excandescere, si diuitias, & filios ipsis permittat auferri; cum etiam maiora & viuentibus, & mortuis possit inferre supplicia.

De Auriga, & Rotâ currus stridente. 84

AVriga interrogabat currum, quare rota, quæ erat deterior, strideret, cùm cætera idem non facerent? Cui currus: Ægroti, inquit, semper morosi, & querulæ esse consueuerunt.

Hæc fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De viro amicos experiri volente. 85

VIr quidam diues admodum, & liberalis, magnam habebat amicorum copiam quos ad cœnam sæpissimè inuitabat: ad quem libentissimè accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter conuocauit, dicens obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat. Quare correptis armis secum irent, vt illatas sibi vlciscerentur iniurias. Tum

omnes,

omnes, præter duos, sese excusare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis, illos tantùm duos in amicorum numero habuit, quos deinde singulari amore prosecutus est.

Hæc fabula indicat, aduersam fortunam, amicitiæ experimentum esse quam optimum.

De Vulpe carnem leporis cani laudante. 86

VVlpes cum fugaretur à cane, & iamiam esset capienda, nec vllam aliam euadendi viam inuenire se posse cognosceret: Quid me, inquit, ô canis, perdere cupis, cuius care tibi vsui esse non potest? Cape potius leporem illum (non procul enim lepus aberat) cuius carnem suauissimã mortales esse commemorant. Canis igitur motus consilio vulpis, omissa vulpe, leporem insecutus est: quem tamen ob incredibilem eius velocitatẽ capere non potuit. Paucis post diebus lepus conueniens vulpem, vehementer eam accusabat (verba enim eius audierat) quòd se cani demonstrâsset. Cui vulpes; Quid me accusas, lepus, quum tantopere te laudaui? Quid diceres, si te vituperâssem?

Hæc fabula indicat, multos mortales sub laudationis specie, alijs perniciem machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem à Ioue petentibus. 87

LEpus & vulpes à Ioue petebant, hæc, vt calliditati suæ pedum celeritatem: ille, vt velocitati suæ calliditatem adiungeret. Quibus Iupiter ità respondit: Ab origine mundi è sinu nostro liberalissimo singulis animantibus sua munera sumus elargiti: Vni autem omnia dedisse, aliorum fuisset iniuria.

Hæc indicat fabula, Deum singulis sua munera ita esse æquali lance largitum, vt quisque esse debet sua sorte contentus.

De Equo inculto, sed veloci, & cæteris eum irridentibus. 88

EQui complures ad Circenses Ludos fuerant adducti, pulcherrimis phaleris ornati; præter vnum quem

cæteri incultum, & ad huiusmodi certamen ineptum irridebant, nec vnquam victorem futurum opinabantur. Sed vbi currendi tempus aduenit, & dato tubæ signo cunctis carceribus exiluere, tum demum innotuit, quanto hic paulo ante irrisus cæteros velocitate superaret. Omnibus enim aliis post se longo interuallo relictis, palmam assecutus est.

Fabula significat, non ex habitu, sed ex virtute, homines iudicandos.

De Rustico, per vocem hœdi, ad iurisconsultum admisso. 89

RVsticus quidam, graui lite implicitus, ad quendam iurisconsultum accesserat, vt eo patrono sese explicaret. At ille aliis negotiis impeditus, renunciari iubet se non posse nunc illi vacare: quare abiret, aliás rediturus: Rusticus, qui huic, vt veteri fidéque amico plurimum fidebat, sæpius rediens, nunquam admissus est. Tandem hœdum adhuc lactantem & pinguem secum deferens, ante ædes iunisperitiabat, & hœdum vellicans, illum balare cogebat. Ianitor, qui ex præcepto heri, dona portantes statim admittere solebat, audit à hœdi voce, ianuam illicò aperiens hominem introire iubet. Tunc rusticus ad hœdum conuersus: Gratias, inquit age, hœdule mi, qui tam facilem mihi has effeciſti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilésque esse, quas munera non aperiant.

De Adolescente ex coitu infirmo, & Lupo. 90

ADolescens quidam vxorem duxerat, & ipsam quoque adolescentulam, formosam admodum, & libidinosam: cuius effrenatæ libidini dum satisfacere cupit, ita lumbos exhausit, vt paucis post diebus macilentus fieret, & mortuo magis, quàm viuo similis videretur: non in-

gredi

gredi, non stare, nec aliquod opus facere poterat: sed, vt senex quidam, apricatione gaudebat. Dum ergo in aprico stans loco, calore solis se calefaceret, accidit, vt venatores qui lupum fuerant insectati, illàc iter haberent: quos cùm adolescens interrogaret, cur lupum non ceperant; ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem, illum assequi non potuimus. Tunc ait adolescens: Vxorem profectò hic lupus habere non debet. Si enim vxori iunctus esset, nunquam tantâ pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat fabula, neminem esse adeò robustum & fortem, quem nimius Veneris vsus non infirmum & debilem reddat.

De sene iuuenem, poma sibi surripientem, laxis deiiciente. 91

SEnex quidam iuuenem sibi poma surripientem blandis orabat verbis, vt ex arbore descenderet, nec vires suas vellet auferre. Sed cùm incassùm verba funderet, iuuene eius ætatem ac verba contemnente, non in verbis tantùm, inquit, verùm etiam in herbis auxilio esse virtutem. Herbas igitur vellere, & in illum iacere cœpit. Quod iuuenis conspicatus, in vehementem risum effusus est, & senem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbis posse depelli: tunc senex omnia experiri cupiens, quando, inquit, verborum & herbarum vires aduersus raptores meorum rerum nullæ sunt, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt esse virtutem: lapidésque quibus gremium impleuerat, in iuuenem iaciens, illum descendere & abire coegit.

Hæc fabula indicat, omnia prius sapienti tentanda, quàm ad armorum confugiatur auxilium.

De Luscinià, cantum accipitri pro vitâ pollicente. 92

LVscinià ab accipitre fauelico comprehensâ, cùm modò se ab eo deuorandum esse intelligeret, blandè eum

rogabat

rogabat vt se dimitteret, pollicita pro tanto beneficio ingentem mercedem sese relaturam. Cùm autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset? Auret, inquit, tuas mellitis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas. Sine tuis enim cantibus viuere; sine cibo non possum.

Hæc fabula innuit, vtilia iucundis anteponenda.

De Leone Porcum sibi socium eligente. 93

LEo cum socios adsciscere sibi vellet, multáq; animalia sese illi adiungere optarent, idque precibus & vatis exposcerent; cæteris spretis cum porco solùm societatem voluit inire. Rogatus autem causam, respondit: quia hoc animal adeò fidum est, vt amicos & socios suos in nullo quantumuis magno discrimine vnquam relinquat.

Hæc fabula docet, eorum amicitiam appetendam, qui aduersitatis tempore à præstando auxilio non referunt pedem.

De Culice, cibum & hospitium ab ape petente. 94

CVlex hyberno tempore, cum fame, & frigore se perituru conijceret, ad apum accessit aluearia, ab eis cibum & hospitium petens. Quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat filios earum se artem musicam edoctu rum. Tunc quædam apis: At ego malo artem meam liberi mei discant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, vt liberos nostros his artibus erudiamus, quæ eos ab inopiâ valent vindicare.

De Asino tubicine, & Lepore tabellario. 95

LEo rex quadrupedum, aduersus volucres pugnaturus, suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab vrso, quid ei asini inertia, aut leporis timiditas ad victoriam conferre possent, quos ibi inter cæteros milites

adesse

adesse cernebat, respondit; Asinus tubæ sue clangore milites ad pugnam concitabit: lepus verò, ob pedum celeritatem, tabellarij fungetur officio.

Fabula significat, neminem adeò contemptibilem, qui aliquâ re nobis prodesse non possit.

De Accipitribus inter se inimicis, quos columbæ composuêre. 96

ACcipitres inuicē inimici quotidiè decertabant, suisque odijs occupati, alias aues minimè infestabant. Columbæ, illorum vicem dolentes, eos missis legatis composuêre. Sed illi vbi inter se amici effecti sunt, cateras aues imbecilliores, & maximè columbas vexare & occidere non desinebant. Tum secum columbæ; Quàm vtilior accipitrum discordia, quam concordia nobis erat?

Hæc admonet fabula, malorum inter se odia ciuium alenda potius quàm extinguenda: vt dum inter se digladiantur, viros bonos quietè viuere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente. 97

VIr quidam prudens vxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi vellet facula illa, quam noua nupta accensam à paternâ domo efferret, rursúsque mariti domum ingressura accendit & introsert: Significat, inquit, me bodie ignem, è foceri mei ædibus ablatum in domum meam inferre.

Fabula significat, sæpenumero mulierem ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De Prætore repetundarum damnato. 98

PRætor, qui pecuniam cui præfuerat, expilauerat, repetundarum damnatus fuerat. Cúmque egrè ablata restitueret, dicebat quidem è prouincialibus; Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus accipientes minâ voluptate afficiuntur: cùm autem eos emittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula

Fabula innuit, aliena non esse surripienda, ne illa deponere coacti mœrore conficiantur.

De Sene mortem differre volente. 99

SEnex quidam mortem, quæ cum è vitâ raptura admonerat, rogabat vt paululùm differret, dum testamentum conderet, & cætera ad tantum iter necessaria præpararet. Cui mors: cur non, inquit, hactenus præparasti toties à me monitus? Et cùm ille eam nunquam à se visam antea diceret: Cum inquit, non æquales tuos modo, quorum nulli ferè iam restant, verùm etiam iuuenes, pueros, infantes quotidie rapiebam, nonne te admonebam mortalitatis tuæ? Cùm oculos hebescere, auditum minui, cæteroſque sensus indies deficere, corpus ingrauescere sentiebas; nonne tibi me propinquam esse dicebam, & te admonitum negas? Quare vlteriùs differendum non est.

Hæc fabula indicat ita viuendum, quasi mortem semper adesse cernamus.

De viro sacculum nummorum alloquente. 100

VIr quidam auarus, qui ingentem aureorum acerum malè partum relicturus moriebatur, interrogabat sacculum nummorum, quem morienti sibi insserat afferri, quibus voluptatem esset allaturus? Cui sacculus: Hæredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tanto sudore quæsitos, in scortis & conuiuiis profundent, & dæmonibus, qui animum tuum æternis supplicijs mancipabunt.

Hæc fabula indicat, stultissimum esse in eis laborare, quæ aliis gaudium, nobis autem sint allatura tormenta.

FINIS.

LAVRENTII VALLENSIS IN 33. Fabulas Æsopi, è Græco in Latinum sermonem versas, ad clarissimum virum Arnoldum Fouellecium, præfatio.

Promi-

PRomiserã nuper, me tibi coturnices, quas ipse venatus essem, missurum. Eas capere, vt homo venandi insuetus, cùm non possem, ad venationem meam, id est, ad literas me conuerti: & fortè ad manus venit libellus Græcus, ex prædâ nauali, 33. Æsopi fabulas continens. Has omnes bidui labore venatus sum. Mitto igitur ad te siue fabulas, siue mauis coturnices, quibus te oblectare possis ac ludere. Etenim si Octauianum, Marcúmq; Antonium, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accipimus; profecto tu vir, literarum amantissimus & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et si quis Octauiano, aut Antonio pugnacem aliquam harum auium dono dedisset, iucundam illis rem gratámque fecisset; ego quoq́ tibi iucundus gratusq́ ero, qui plures triginta eius generis aues dono mitto pugnaces, victrices, & si forte hoc te magis iuuat, etiam pingues. Oblectant enim hæ fabulæ, & alunt, nec minus fructus habent, quàm floris. Sed ne donum suum laudare insolentis sit, finem faciam. Tu si coturnices veras, quàm has fabulas, malis, rescribe. Mittam namque non modo coturnices, sed & perdices. Ex vrbe Caietâ, Calend. Maij, An. 1538.

De Vulpe & Capro.

VVlpes & caper sitibundi in quendam puteum descenderunt, in quo cùm perbibissent, circumspicienti reditum capro vulpes ait: Bono animo esto caper, Excogitaui namq́ quo pacto vtérq; reduces simus. Siquidem tu eriges te rectum, prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuaq́ adducto ad pectus mento reclinabis, & ego per terga cornuaq́ tua transiliens & extra puteum euadens, te istinc postea educam. Cuius consilio fidem habenti capro,

pro, atque vt ille iubebat, obtemperanti, ipsa è puteo prosiliit, ac deinde prægandio in margine putei gestiebat, exultabátque, nihil de hirco curæ habens. Cæterùm cùm ab hirco vt fœdifraga incusaretur, respondit: Enimuero hirce, si tantum tibi esset sensus in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum descendisses quàm de reditu exploratum habuisses.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

VVlpes nullum antea leonem conspicata, cùm illi aliquando ex improuiso obuiásset, ita conspectum eius expauit, vt parùm abfuerit, quin extingueretur. Quòd cùm iterum póstea accidisset, ad conspectum quidem leonis exterrita est, sed non ita vt prius. Tertiò autem cùm leonem euntem in ciuitate esset intuita, non modò non exterrita, sed etiam confidenter adiens, secum collocuta est, & confabulata.

Hæc fabula innuit, quod consuetudo & conuersatio facit, vt quæ maximè horribilia & formidanda sunt, neque horrida, neque formidolosa videantur.

De Gallis, & Perdice.

GAllos quidam domi quæ cùm haberet, mercatus est perdicem, eámque alendam, & in societatem gallorum dedit vnà cum illis saginandam, eáque galli prosequiq; mordebant, abigebántque. Perdix autem apud se afflictabatur: existimans, ideo talia inferri sibi à gallis, quòd suum ab illorum genere alienum esset. Vbi verò non multò post aspexit illos inter se pugnantes, mutuóque percutientes, recreata à mœrore & tristitiâ, inquit: Equidem post hæc non afflictabor amplius, videns eos etiam inter se dimicantes.

Hæc

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt ne à domesticorum quidem iniuriâ abstinere.

De Vulpe, & capite quodam reperto.

VVlpes aliquando in domum citharœdi ingressa, dum omnia instrumenta musica, omnem supellectilem scrutaretur, reperit è marmore caput Lupinum scienter fabrè q; factum: quod cùm in manum sumpsisset, inquit; ô caput cum magno sensu factum, nullum sensum obtinens!

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De Carbonario, & Fullone.

CArbonarius, conductâ in domo habitans, fullonem inuitauit, qui eo loci proximè venisset, vt iisdem in ædibus vnâ habitaret: ad quem fullo; O homo, non est istud factum conducibile. Vereor enim ne quicquid ipse candefacerem, id omne tu carbonariâ aspergine fœdares.

Hæc fabula innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De viro jactabundo.

VIr quidam aliquandiu peregrinatus, cùm iterum domum reuersus fuisset, cum multa alia in diuersis regionibus à se viriliter gesta jactabundus prædicabat, tum verò id maximè, quòd Rhodi omnes in certamine saliendi superâsset: Eiusdem rei Rhodios qui affuerant, testes esse. Ad quem vnus assistentium respondens, inquit; O homo, si verum istud est, quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodus, ecce hîc certamen saliendi.

Hæc indicat fabula, quòd, vbi vera testimonia adsunt, nihil opus est verbis.

De viro Apollinem tentante.

VIr quidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus: habénsque passerculum sub pallio, quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas, interrogabat eum dicens, Quod habeo in dextrâ, viuítne an

mortuum

mortuum est? prolaturus passerculum vivum, si ille mortuum respondisset: rursus prolaturus mortuum, si vivum respondisset: Occidisset enim statim sub palliо clam priusquam proferret. At Deus subdolam callidi atem hominis intelligens, dixit: O consultor, utrum manis facere (penes te namque arbitrium est) facito, & sive vivum sive mortuum, quod in manibus habes proferto.

Hæc fabula innuit, mentem divinam nihil neque latere neque fallere.

De Piscatore & Cinaride.

PIscator quidam, demissis in mare retibus, extulit cinaridem pusilli corporis, quæ sic piscatorem obsecrabat; Noli me in præsenti à tam capere pusillam, & minutam: sine abire, & crescere, ut postea sic adulta commodi maiore potiaris. Cui piscator inquit: ego vero amens sim, si lucrum, quod inter manus habeo, licet exiguum, prætermittam, spe futuri boni, quantumlibet magni.

Hæc fabula innuit, stolidum esse, qui propter spem maioris, rem & præsentem & certam (licet paruam) non amplectatur.

De Equo & Asino.

VIr quidam habebat equum, & asinum. In itinere autem faciendo, inquit asinus equo; Si me salvũ vis, leua me parte oneris mei. Equo illius verbis non obsequente, asinus sub onere cadens moritur. Tunc dominus iumentorum, omnes quas portabat asinus sarcinas, simũlque corium, quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus & gemens, cum clamore inquit; Væ mihi iumentorum infœliciſſimo, quid mihi misero malieuenit? Nam recusans partem, nunc totum onus porto, insuper & illius corium.

Hæc fabula innuit, maiores debere in laboribus participes esse minoribus, vt vtrique sint incolumes.

De Viro & Satyro.

Vir

VIr quidam cum Satyro amicitiam inierat; qui cum edendi gratiâ sederent, exortâ cœli tempestate ac frigore, vir manus ad os admouens anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus, interrogabat, quamobrem id faceret: ille inquit, calore oris algentes manus refocillo. Panlóque post calidiori edulio allato, cùm vir iterum ad os manum cum edulio admouens, calorem cibi tenui aspiratione refrigeraret, interrogat Satyrus quamobrem id faceret: Respondente autem viro, vt refrigerem edulium: atqui ego, inquit Satyrus, tecum posthac amicitiam non exercebo, qui ex vno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Hæc innuit fabula, deuitandam eius amicitiam esse, cuius anceps vita est, & non simplex sermo.

De Vulpe & Pardo.

VVlpes & pardus de pulchritudine altercabantur: & Pardo suam pellem versicolorem extollente, vulpes cùm suam præponere non posset, inquit; At quanto ego speciosior? quæ non corpus sed animum versicolorem sortita sum.

Hæc fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in fœminam mutatâ.

FElis quædam delicium formosi erat cuiusdam adolescentis. Hanc ille, vt in fœminam mutaret, Veneremdeprecatus est. Dea, misertа cupiditatis adolescentuli, conuertit bestiam in speciosam puellam. Cuius formâ inardescens adolescentulus, Addcit illam secum domum: quibus considentibus in cubiculo, Venus volens periculum facere, nunquid illa, cum corpore, mutâsset & mores, murem immisit in medium. At illa, & eorum qui aderant,

rant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubiculo surgens, murem insequebatur, illum comedere cupiens. Tunc dea indignata, eam iterum in suam restituit naturam.

Hæc indicat fabula, scelestos homines etsi conditionem statumque mutent, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola, & Canibus.

AGricolâ quidam hyberno sydere in agro deprehensus, deficientibus cibariis, primum interfectis singulis ouibus, illarum carnibus vescebatur, mox & caprarum; postremò operariis bobus interemptis alebatur. Quod canes quum animaduertissent; inter se collocuti sunt, dicentes: At nos hinc faciamus fugam. Si enim operariis bobus dominus noster non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Hæc indicat fabula, fugiendos eos esse cauendosque, qui à familiaribus quoque manus non abstinent.

De Agricola filios suos docente.

AGricola filios suos videns quotidiè litigantes, neque in gratiam inter se reduci potuisse, iussit fasciculum virgarum sibi afferri. Aderant autem filii illic sedentes. Quæ cùm allatæ essent, colligauit omnes in vnum fasciculum, iussitq; singulos filiorum fasciculum capere atque confringere. Illis verò confringere non valentibus, soluens postea fasciculum, tradit singulis singulis eis frangendas; atque illis statim faciléque frangentibus intulit; Ita & vos filii mei, si vnanimes inuicem perstiteritis: inexpugnabiles vos hostibus, & inuictos præbebitis: Sin minus; ipsa vestra æmulatio atque seditio opportunam vos prædam inimicis faciet.

Hæc fabula innuit, æquè res humanas facere: vel concordiâ incrementum, vel discordiâ iacturam.

De Muliere, & Gallinâ.

Mulier

MVlier quædam vidua habebat gallinam, quotidie singula oua parientem. Sperans mulier autem pro singulis bina oua parituram, si plus tribuisset escarum, opiparè educabat. Gallina verò pinguior effecta, ne vnum quidem ouum parturire poterat.

Hæc fabula indicat, quòd homines, propter luxum & copiam rerum marcescentes, ab instituto retardantur.

De Homine, quem canis momorderat.

ADmorsus à cane quidam, circuibat singulos, corrogans curationem, nactúsque est quendam, qui cognitâ mali qualitate, inquit; Si tu quidem ô homo conualescere vis, sume crustulum panis madefactum in sanguine vulneris, & porrige cani, qui te momordit, comedendum. Cui ille deinceps inquit: Ego me herculè si istuc fecero, dignus sim, qui ab omnibus huius vrbis canibus præmordear.

Hæc fabula indicat, improbos homines, quum maxima beneficia acceperint, tum maximè ad malefacta animati.

De duobus amicis, & Vrso.

DVobus amicis, vnà iter facientibus, fit vrsus obuiam: quorum vnus perterritus in arborem scandens latuit: alter verò quum se imparem vrso fore, & si pugnare vellet superatum iri intelligeret, procidens simulabat se mortuum. Vrsus autem adueniens aures & occipitium olfaciebat: illo qui stratus iacebat, vsquequaque continente respirationem: ita mortuum esse credens vrsus, abiit. Aiunt enim vrsum non sæuire in cadauera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, descendens, interrogat amicum, quidnam ad aurem vrsus secum esset locutus. Cui amicus inquit: Admonuit me, ne posthac cum huiusmodi amicis iter faciam.

Hæc fabula innuit, deuitandos eos amicos qui periculoso in tempore

ab auxilio præstando reuocant pedem.

De Adolescentibus & Coquo.

DVo adolescentes opsonium à coquo mercati communiter erant. Cæterùm quum coquus quibusdam negotiis domesticis intenderat vacarétque, alter adolescentum partem opsonij in alterius manus immisit. Conuertente se coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirente; qui carnem sustulerat, iurabat se non habere: qui verò habebat, jurabat se non abstulisse. Quibus coquus, intellectâ adolescentum astutiâ, inquit: Etsi me latet fur, tamen eum, quem jurâstis, Deum non latebit.

Hæc fabula innuit, quòd, si quid homines celamus, Deum nequaquam celare poterimus, qui solus omnia prospicit, & omnia videt.

De Arundine & Oleâ.

DIsceptabant arundo & olea de constantiâ, de fortitudine, & de firmitate. Olea quidem probra arundini ingerebat, vt fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans. Nam cùm ventus vehemens ingruisset, arundo agitabatur, reflectebatúrque: olea verò, quum violentiâ ventorum reluctari vellet, confracta est.

Hæc fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores esse iis qui non cedunt.

De Tubicine.

ERat tubicen quidam, qui in militiâ signum caneret: Is interceptus ab hostibus, adeos qui circumstebant, proclamabat; Nolite me, ô viri, innocuum insontémq; occidere. Nullum enim vnquam ego occîdi. Quippe nihil aliud, quàm hanc tubam habeo. Ad quem illi vicissim cum clamore respondérunt: Tu verò hoc ipso màgis trucidaberis, quòd quum ipse dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc

Hæc fabula innuit, quòd præter cæteros peccant, qui malis & improbis principibus persuadent ad iniquè agendum.

De Aucupe, & Viperâ.

AVceps quidam sumptis aucupatoriis retibus ad venandum processit, visoq; palumbo in cacumine arboris sedente, cõpositas artificiosè arundines cum retibus ad auem clanculùm admouebat; sperans illam se venari posse. Quod cùm egit, in altum intuens, jacentem viperam pedibus pressit: quæ exasperata dolore, hominem momordit. At ille iam deficiens, me miserum, inquit! qui dum alterum venari volo, ipse ab altero captus pereo.

Hæc fabula innuit, fraudulentos homines insidias suas occultare: sæpe tamen ab aliis sustinere.

De Castore virilia sibi amputante.

CAstor præter cæteros quadrupedes in aquâ durare dicitur, eiusq; genitalia ad artem medicam sanè vtilia esse. Vbi videt indagantibus hominibus se captum iri (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipse sibi genitalia præscindit, atque in sequentes proijcens, hoc modo incolumis euadit.

Hæc fabula indicat, huius exemplo prudentes debere, pro adipiscendâ salute nullam rationem habere fortunarum.

De Thynno, & Delphino.

THynnus, quum Delphinum insequentem præcipiti cursu fugeret, & iamiam capiendus esset, in anfractum quendam se intersit. Delphinus quoque ad alterum similem impetu ipso allisus est: ad quem Thynnus respiciens, eúmq; expirantem videns, inquit; Iam mihi mors non est molesta, videnti eum, qui mihi causa mortis est, mecum morientem.

Hæc fabula indicat, æquo animo ferre homines calamitates, cùm eos propter quos in calamitate sunt, calamitosos aspiciant.

De Cane, & Lanio.

CAnis quidam insiliens macellum, lanio in aliquâ re occupato, arrepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius conuersus fugientem aspiciens, inquit; O canis, vbicunque fueris te obseruabo. Non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Hæc fabula indicat, iacturam semper esse hominibus doctrinam.

De Vaticinatore quodam.

VAticinator quidam in forò sedens, sermocinabatur: Cui quidam denunciat fores domus eius effractas esse, omniaq́ direpta, quæ in domo fuissent. Ad quem nuncium vaticinator gemens properansque cursu, se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, ô tu, inquit, qui aliena negotia te diuinaturum promittis, certè tua ipse non diuinâsti.

Hæc fabula ad eos spectat, qui res suas non rectè administrantes, alienis quæ nihil ad eos pertinent, prouidere & consulere conantur.

De Ægroto, & Medico.

ÆGrotus quidam à medico interrogatus, quonam modo se habuisset; præter modum respondit in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus, istud, inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo haberet; respondit, algoribus correptus, diu vexatus sum: & id quoque, medicus inquit, bonum est. Tertiò, quum ab eodem medico interrogaretur, respondit: Profluuio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Posteà autem à familiari quodam interrogatus: quomodo habes; ô amice respondit, etiam benè habeo, sed morior.

Hæc fabula indicat, arguendos assentatores.

De Asino, & Lupo.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectóque lupo ait, O lupe, en præ cruciatu morior futurus

esca

esca aut tua, aut vulturum, aut cornorum. Vnum modò abs te munus flagito; Educ priùs de pede aculeum, vt moriar saltem sine cruciatu. Tum lupus summis dentibus aculeum mordicùs deprendens, eduxit. Asinus verò, doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit; fractíſque illius fronte, naribus & dentibus, aufugit: lupo seipſum accuſante, ac meritò sibi id euenisse dicente, quòd qui didicerat esse lanius iumentorum, nunc illorum volebat esse Chirurgus.

Hæc indicat fabula, quòd qui sua artificia deserunt, transferentes se ad alia ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Aucupe, & Merulâ.

AVceps tetenderat volucribus retia: quod eminùs intuente merulâ, percontabatur hominem quid negotij ageret. Ille respondit, se condere vrbem, abiitque longius, & sese abdidit. Merula verò illius verbis fidem habens, & accedens ad escam iuxta retia appositam, capta est: accurrente aucupe, inquit, ô homo si tu quidem talem vrbem condis, haud multos inuenies incolas.

Hæc fabula innuit, eo maximè modo rem priuatam & publicam destrui, cùm præsides sæuitatem exercent.

De Viatore, & Perâ inuentâ.

VIator longum ingressus iter, si quid inuenisset, eius dimidium Ioui se oblaturum vouit. Inuentâ autem posteà in itinere perâ palmularum amygdalarúmque plenâ, comedit omnes palmulas amygdalásque. Sed harum nucleos, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens; Habes Iupiter, quod tibi vouerã: Quod enim inueni eius & interiora, & exteriora tibi offero.

Hæc fabula innuit, auarum, propter pecuniæ cupiditatem etiam Dijs moliri fallacias.

De Puero, & Matre.

PVerquidam, in scholâ condiscipuli furatus tabellam alphabetariam, attulit matri suæ: à quâ non castigatus quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore, cœpit furari maiora. Tandem à magistratu deprehensus, ducebatur ad supplicium. Matre verò sequente ac vociferante, rogauit ille satellites vt paulisper cum eâ ad aurẽ loqui permitterent: quibus permittentibus, & matre festinabundâ, aurem ad os filii admouente, ille auriculam matris dentibus amorsam euulsit. Cùm mater, cæteríque eum increparent: non modò vt furem, sed etiam vt in parentem suam impium; inquit, Hæc, mihi, vt perderer, causa extitit. Si enim me ob tabellam alphabetariam furatam castigâsset, nequaquam ad vlteriora progressus, nunc ad supplicium duceret.

Hæc fabula indicat, quòd qui inter initia peccandi non coercentur, ad grauiora flagitia euadunt.

De pastore artem nauticam exercente.

PAstor in loco marítimo gregem pascebat: quicum viderat mare tranquillum, incessit cupido nauigationem faciendi ad mercatum. Itaq; venundatis ouibus, emptísque palmularum sarcinis, nauigabat. Obortâ autem vehementi tempestate, & naui mergi periclitante, omne pondus nauis in mare deiecit, vixque euasit exonerata naui. Paucis post diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim sanè tranquillum) respondens inquit, palmulas iterum vult, quantum intelligo: ideoq; immotam esse ostendit.

Hæc indicat fabula, eruditiores effici homines damno atque periculo.

De filio cujusdam senis & leone.

FIlium senior quidam habebat vnicum generosi animi, & venaticorum canum amatorem: hunc per quietem vide-

viderat à leone trucidari. Territus, ne fortè ſomnium hoc aliquando ſequeretur euentus, extruxit domum quandã politiſſimam, & laquearibus ab feneſtris amœniſſimam: Illuc inducens filium, aſſiduus illi cuſtos inhærebat. Depinxerat enim in domo ac delectationem filii omne animalium genus: in quibus & leonem. Adoleſcens hæc inſpiciens, eò amplius moleſtiæ contrahebat. Quadam autem vice propiùs ſtans leoni, inquit: O truculentiſſima fera, propter inane ſomnium patris mei, in hac domo aſſervor, velut in carcere: quid tibi faciam? Et hæc dicens, manum parieti incuſſit, oculum leoni eruere volens; & in clauo, qui illic latebat, offendit. Quâ ex percuſſione manus emarcuit ſucreuitq; ſanies, ac febris ſubſecuta eſt, breuíq; tempore adoleſcens eſt mortuus. Ita leo adoleſcentem occidit, nihil adiuuante patris ſophiſmate.

Hæc fabula innuit, quæ ventura ſunt, deuitare poſſe neminem.

De caluo crines externos gerente pro natiuis.

CAluus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce ſibi validior ventus illos de capite ſuſtulit: riſus ſtatim magnus à circumſtantibus excitabatur, & ille mutuo riſu ad illos inquit: Quid mirum, ſi crines qui non erant mei, à me receſſerunt? Illi quoque receſſerunt, qui mecum fuerant nati.

Hæc indicat fabula, nos non debere mœrere ob amiſſas opes. Quod enim naſcentes à naturâ non accipimus, non poteſt nobiſcum perpetuò manere.

FINIS.

ÆSOPI FABVLATORIS CLARIſ. apologi, à Græco Latini facti, per Rinicium.

ARGV-

ARGVMENTVM.

ÆSopus fabulator clarissimus, natione quidem Phrygius, fortunâ verò seruus, fuit colore niger, ac facie supra modum deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, dea hospitalitatis in somnis sibi assistens, largita est loquelam (nam ab initio blatero fuit) sapientiámque ac variarum fabularum inuentionem: quæ porrò fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere ea, quæ hominum sunt actiones. Quas ita ante oculos ponit, quòd audientium animos inducat ad virtutem: nec vlli sunt hominum mores quos in brutis fingendo ipse non aperiat. Has igitur fabulas si quis ritè gustauerit, quam viam sequi, quámque vitare debeat, in priuatis publicísque negotiis, facilè comperiat. Nam imprimis fabulam narrat, tum, quid fabula significat compendiosiùs exponit, atque ordinem alphabeti in Græco secutus, qui in Latino sermone seruari non potest, hinc sumit initium.

De Aquilâ & Vulpe.

AQuila, & vulpes, conflatâ inter se amicitiâ, in proximo habitare constituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conuersatione fore putantes. Igitur aquila nidum altâ super arbore instituit: Vulpes verò arborem propè inter dumeta catulos collocat. Vnâ igitur dierum cùm vulpes latibulum egressa, pastum catulis quæreret, aquila & ipsa cibi indiga, in latibulum deuolans, vulpis catulos arripuit, ac pullis suis comestum præbuit. Vulpes reuertens, cognita filiorum morte atroci, valdè tristata est: & cùm aquilam vlcisci non posset, quia quadrupes, existens volucrem persequi nequibat (quod vnum miseris

miseris ac impotentibus datur) aquilam execratur, ac mala sibi imprecatur: tantum in odium violata vertitur amicitia. Contingit igitur illis diebus ruri caprum immolari, cuius frustum vnà cum carbonibus accensis aquila arripiens sustulit ad nidum: sed vento vehementiùs spirante, nidus, qui ex fœno ac materiâ exili aridáque confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam sentientes cùm volare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confestim illos arripiens in aquila conspectu deuorat.

Fabula significat, quod qui amicitiam violant, quamuis eorum, quos læserint, vltionem declinent. Dei supplicium non tamen effugient.

De Aquilâ & Coruo.

Aquila celsâ ex rupe deuolans, agnum ex ouium grege arripuit: quam rem cùm coruus conspicatur, æmulatione motus, vehementi cum strepitu ac stridore, deuolat in arietem, atque vngues in arietis vellus ita implicat, quòd inde etiam motu alarum se explicare non possit. Hunc pastor, cùm ita implicitum videt, accurrens coruum comprehendit, atque alarum pennis incisis, pueris suis pro ludibrio dedit. Verùm enim cùm quispiam coruum rogaret, quenam volucris esset, coruus ait: prius quidem quoad animum, aquila fui; nunc verò me coruum esse certè cognosco.

Fabula significat, quod qui supra vires quippiam audet, hoc solum efficit, quod in aduersa sæpius incidit, ac se vulgo ridiculum exhibit.

De Aquila, & Scabrone.

Aquila leporem persequebatur: lepus, consilii inops, quem tempus obtulit, scabronem videns, ab eo auxilium imploranit: cui scabro pollicitus est tutelam ac custodiam suam. Deinde, cum aquilam propinquantem scabro conspicatur, eam precàtur ne suum eripiat sibi seruum: Aquila, scabronis paruitatem contemnens, co-

ram

ram eo leporem exedit. Verum ſcabro ſuæ iniuriæ memor, vbi aquila nidificaret, obſeruat. Ecce aquila oua parit, ſcabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atq; oua deuoluens humi deiicit. Aquila iacturâ onorum mœrore concita, euolat ad Iouem (eſt enim ales Deo illi ſacrata) ac locum ad pariendum ſibi tantum dari precatur. Iupiter illi concedit, vt cùm tempus adeſt, eius in ſinu pariat oua. Hoc ſcabro præuidens globum è ſtercore confecit, atq; ſurſum euolans, in Iouis ſinum demiſit: Iupiter volens e ſinu globum excutere, oua aquilæ ſimul excuſſit. Ex tunc aiunt aquilam nunquam parere, quo tempore ſcarabones exiſtunt.

Fabula ſignificat, quòd nullus porrò contemnendus: quoniam nemo eſt qui iniuriam accipiat, quin cum tempus datur ſe vlciſci quærat.

De Philomelâ & Accipitre.

PHilomela, cùm alt â quercu ſederet, more ſuo ſola canebat. Eam accipiter cibum quærit ans cum intueretur, repentè aduolat, illámque rapit: ac philomela cùm ſe interitum ſibi videt, accipitrem precatur, vt ſe miſſam faciat, quoniam ad explendum eius ventrem ipſa ſatis minimè ſit; ſed pro ſaturitate ſuâ vt ad maiores aues ſe vertat, opus profectò fore. Eam accipiter torùe conſpiciens ait; ſtultus equidem nimiùm eſſem ſi quem manibus teneo cibum, illum dimitto amplioris ſpe paſtus.

Fabula ſignificat, quòd qui omittunt id, quod manus tenent, rerum maiorum ſpe: conſilio inopes, ac ratione nimium ſunt.

De Vulpe, & Trago.

VVlpes & tragus ſitientes in quendam puteum deſcenderunt: verùm enim poſt potum, cùm egreſſum conſpiceret hircus, vulpes ei comiter ait; Bono ſis animo: nam quid ſaluti noſtræ opus ſit probè aximaduerti: etenim rectus ſtabis, ac pedibus anterioribus, cornibúſque

lúsque muro adhærebis: tuas ego scapulas, cornuaq́; conscendens, cùm egressa puteum fuero, te per manus comprehendens, hinc desuper traham. Huic caper promptè deseruiuit. Vulpes suo exultans egressu, circa os putei capro illudebat. At dum caper illam incusat sibi pacta haud seruâsse, ei facetè vulpecula inquit; Si eâ, caper, sapientiâ præditus esses, quo pilorum ornatu istæc tua barba referta est, non priùs in puteum descendisses quàm egressum pensiculatè vidisses.

Fabula significat, quod homines consilio præditi, rerum finem priùs inspicient, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe & Leone.

VVlpes, quæ nunquam viderat leonem, cùm illi fortè obuiâsset, adeò pertimuit, vt mortem penè obiret. Rursum illum cum aspexisset, pertimuit; sed minimè vt primùm. Eum tertiò cùm intueretur, propè accedens, fuit ausa coràm disserere.

Fabula significat, quòd rerum terribilia, vsus & consuetudo domestica facit.

De Cato & Gallo.

CAtus cùm gallum cepisset, atq́; causam quæreret, quî eum comedere posset, illum criminari cœpit quòd esset animal turbulentum, qui noctu clamitando haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quòd id ageret ad eorum voluptatem, cùm ad opera facienda illos excitaret. Rursum catus ait; Impius es ac supra modum scelestus, qui agis continuè contra naturam, cùm nec à matre nec à sororibus te abstineas; sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus item defendebat, quod dominæ suæ quæstus gratia id quoque ageret. Enimuero ex huiusmodi coitu gallinæ pariunt oua. Tunc inquit catus, excusationibus licèt abundes.

ego

ego tamen ieiunare haud intendo.

Fabula significat, quòd qui prauus existit naturâ, cum semel delinquere animo proposuit, quamuis causæ desit prætextus, à prauitate tamen non desistit.

De Vulpe sine caudâ.

VVlpes, vt è laqueo euaderet, abscisa caudâ, cùm è pudore vitam sibi mortem putaret, excogitauit alia dolo inducere vulpes, vt sub communis commodi specie sibi singulæ caudam abscinderent, & sic suum dedecus leuaret. Itaq; ad vnum vulpibus congregatis suadet, vt caudam sibi abscindant; differens caudam non modò dedecori vulpibus esse, sed oneri graui atq; inepto. E vulpibus vna ei facetè respondit, Heus soror, si res ista tibi soli conducit, hoc itidem aliis consulere haud æquum est.

Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie, suum commodum consulendo prospiciunt.

De Piscatore, & Smaride Pisciculo.

PIscator, qui mari rete tetendit, eo smaridem cepit pisciculum, qui parua adhuc ætate piscatorem orabat, vt dum grandis esset, atque maiorem quæstum ex eo assequi posset, ei vitam donaret: huic piscator lepidè respondit: Ego quidem mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstus.

Fabula significat, quòd certa pro incertis, quamuis in eis magna insit spes, stultum esset dimittere.

De Vulpe, & Rubo.

VVlpes cùm sepem quandam ascenderet, vt periculum vitaret, quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam sentibus perfodit: & cùm graniter saucia foret, gemens, inquit ad rubum; Vt me iuuares cùm ad te confugerim, tu deterius me perdidisti. Cui rubus: Errâsti vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putâsti, quo cætera capere consueuisti.

Fabula

Fabula significat, quòd stultum est implorare auxilium ab illis, quibus naturâ datum est obesse, potiùs quàm aliis prodesse.

De Vulpe, & Crocodilo.

VVlpes & crocodilus de nobilitate contendebant. Cum crocodilus multa pro se adduceret, & supra modum se iactaret de splendore progenitorum suorum, vulpes ei subridens ait; Heus amice, & si hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clarè apparet, quòd multis iam annis tuorum splendore fuisti denudatus.

Fabula significat, quòd homines mendaces res ipsa potissimum refellit.

De Vulpe, & Venatoribus.

VVlpes venatores effugiens, ac per viam currendo tam defessa, hominem casu reperit lignarium: quem rogat, vt se quoquo loco abscondat. Ille tectorium ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam se abscondit. Adsunt venatores: lignarium, si vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem se vidisse negat: manu verò, vbi vulpes latebat, locum ostendit. Verùm enim venatores re haud percepta statim abeunt. Vulpes, vt illos abiisse prospicit, tectorio egrediens, taciterè recedit. Lignarius vulpem criminatur, quòd cùm salutem fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc vulpes, se conuertens, illi taciterè ait; Heus amice, si manuum opera, ac mores verbo similes habuisses, meritas tibi persolverem gratias.

Fabula significat, quòd homo nequam, etsi bona polliceatur, mala tamen & improba præstat.

De Gallis, & Perdice.

GAllos quamplures cùm quis domi haberet, quam emerat, perdicem illis compascere permisit. Sed cum galli illam infestarent, rostrisque percuterent, perdix eâ iniuriâ vehementer perdoluit: putans, quia aduena, nec ex eo genere esset, eas sibi inferri iniurias. Gallos deinde

cùm

cùm aduicem certantes conſpiceret perdix, amotâ animi perturbatione, ait: De cætero quidem haud triſtabor, poſteaquam inter eos odioſa certamina cerno.

Fabula ſignificat, quòd homines ſapientiâ præditi, moderato animo ſerunt injurias ab illis vel maximè ſibi illatas, qui nec ſibi, nec ſuis parcere ſciunt.

De Vulpe & Laruâ.

VVlpes cithariœdi domum ingreſſa, dum, quæ domi parata ſunt, ſagaciter explorat, larvæ caput reperit, arte induſtriosâ compoſitum: quod manibus capiens, ait: O quale ſine cerebro caput!

Fabula ſignificat, quòd non omnes corpore decori, eandem animo habent pulchritudinem.

De homine, & Ligneo deo.

HOmo quidam deum ligneum domi habens, eum orabat, vt boni quippiam ſibi tribueret: ſed quanto magis orabat, eò res domi anguſtior erat. Demùm ille, concitus irâ, deum cruribus capit, & caput parieti percutit. Exciſo igitur capite multum auri exiliit, quod homo colligens ait: Perverſus nimium es atque perfidus, qui dum in honore te habui, nihil equidem profuiſti, percuſſus verò & verberatus, boni plurimum contuliſti.

Fabula ſignificat, quòd homo nequam ſi quando prodeſt, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

VIr quidam cùm cœnam opiparam parâſſet, amicum quendam domum vocavit; eum quoque canis cuneum alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingreſſus, cùm tantum dapium videret apparatum, lætus ſecum ipſe ait, Hodiè porrò ita me explebo, quòd die craſtino comedere non indigebo: Hiſq; dictis, motu caudæ applaudit. Coquus verò conſpiciens, tacitus per caudam cepit: atque illum ſæpiùs rotans, per feneſtram projecit: ille attonitus, humo aſſurgens,

assurgens, dum clamando aufugit, cæteri canes sibi occurrunt, atq; rogant quàm o-iparè cœnauerit. At ille languens ait, Ita potu & dapibus me expleui, quòd quum exinerim, viam non vidi.

Fabula significat, quòd quibus rebus quis delitturus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquilâ & Homine.

AQuilam homo quidam cùm cepisset, pennis alarum ei euulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuò munit: tum aquila volans leporem capit, fertq; illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes, homini ait: Noli hanc aquilam, vti priùs, hospitio habere, ne ceu leporem te æquè venetur. Tum homo aquila item pennas euulsit.

Fabula significat, quòd bene facientes sunt quidem remunerandi: improbi verò omni studio vitandi.

De viro Agricola.

HOmo quidam agricultor existens, quum finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperet q; filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocauit, atq; inquit, Filii, ego è vitâ decedo, bona mea in vineâ consita sunt omnia. Illi post patris obitum putantes in vineâ thesaurum rerum reperire, assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus, vineam funditus effodiunt, nullum q; thesaurum inueniunt. Verùm enim vinea, quum probè effossa foret, longè plures solito fructus produxit, atque illos diuites fecit.

Fabula significat, quòd labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario & Lotore.

CArbonarius lotorem quendam rogauit, vt quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rem aliàs expertus, ait, Id conducibile haud mihi esset. Nam quæ albificarem, ea omnia

carbonum favillis ipſe maculares.

Fabula indicat, quòd res naturâ diſſimiles ſtare ſimul commodè non poſſunt.

De Vulpe eſuriente.

VVlpes ingenti fame concita, quum quodam in tectorio carnis fruſtum ac panem repoſitum perſpiceret, tectorium ipſum intranit, atque tantum comedit, quòd ad ingentem tumorem ventrem diſtendit: & cùm ex nimiâ ventris tumefactione inde egredi nequiret, tumens gemebat. Ejus gemitum vulpes alia tranſiens illac cùm audiret, illuc accedit, rogatque quídnam gemeret: deinde cauſam gemitus edocta, lepidè ait, Iſtîc manendum eſt vſque dum eò tenuis efficiaris, quanta eras cùm intrâsti: nam eo pacto facilè egrediêris.

Fabula indicat, quòd nihil eſt tam durum, quod tempus non diſſoluat.

De Piſcatore quodam.

PIſcator quidam piſcandi inexpertus, tibiis ac reti aſſumptis, juxta maris littus accedit, atq; ſaxo quodã ſuperexiſtens, imprimis tubicinare cœpit, putans, cantu ſe piſces facilè eſſe capturum: verùm cantu quum nullum conſequeretur effectũ, depoſitis tibiis, rete in mare dimittit, ac piſces cepit perplures. Sed quum ex reti piſces extraheret, atq; eos ſaltantes perſpiceret, non inſulsè ait, O improba animalia! dum ad tibiam cecini ſaltare noluiſtis: nunc quia canere ceſſo, ſaltitis datis aſſiduè.

Fabula indicat, quòd omnia probè fiunt, quæ fiunt tempore ſuo.

De Piſcatoribus quibuſdam.

PIſcatores piſcatum profecti, diúque piſcando defeſſi, fame pratereà & mœrore, quòd nihil cepiſſent, confecti, cùm abire decernunt, ecce, piſcis quidam, alium fugiens ſe inſequentem, in naviculam ſaltat. Illum piſcatores admodum lati comprehendunt, ac in urbem reverſi, grandi

grandi pretio vendunt.

Fabulâ indicat, quòd frequentiùs fortuna id exhibet, quod ars efficere non poteſt.

De Viro inope & infirmo.

HOmo quidam pauper, quum ægrotaret, diis vouit, quòd ſi ab eo morbo liberaretur, boues centum immolaret. Quod dij experiri volentes, ſanitatem illi facilè reddunt. Liber igitur à morbo, quum boues, quia pauper, non haberet: oſſa boum centum collegit, eaq; ſuper altare deponens, lepidè inquit, Ecce, quod vovi votum vobis, nunc perſoluo. At dii illum vlciſci volentes, in ſomniis ſibi aſſiſtunt, atque inquiunt, Ad maris littus pergito; ibi enim in loco ſemoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, ſomnii memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaque eos rogabat, vt ſe miſſum façerent, quoniam mille auri talenta perſolueret eis.

Fabula indicat, quòd homo mendax deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VVlpes cum pardo de pulchritudine contendebat: cùm varias corporis notas pardus ſibi duceret decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longè formoſior ſum indicanda, quæ non corpus, ſed animum variis notis habeo notatum.

Fabula indicat, quòd decor mentis eſt potior omni corporis ornatu.

De Piſcatoribus quibuſdam.

PIſcatores quidam mari rete trahebant: quòd quum graue eſſe ſentirent, lætitiâ geſtiunt, putantes multos piſces habere irretitos. Sed vt rete in terram traxerunt, piſces quidem paucos, ſaxum verò ingens reti ineſſe quum perſpiciunt, longè triſtantur. Quidam ex illis, natu jam grandis, non inurbanè ſociis inquit, Animis eſtote quietis: quippe lætitiæ ſoror eſt mœſtitia. Oportet enim

casus prospicere futuros, illósque vt leuius quis ferat, persuadere sibi esse euenturos.

Fabula significat, quòd qui reminiscitur sortis humanæ, in aduersis minimè frangitur.

De Ranis regem petentibus.

RAnæ, mœrentes quòd sine rege forent, Ioni supplicatum oratores mittunt, vt regem sibi daret. Iupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cùm in stagnum cecidit, ejus sonus supra modum terruit ranas. Quæ cùm lignum esse nouerunt, rursus Ioui supplicatum mittunt, vt regem viuum haud mortuum sibi dedat. Iupiter stultis earum precibus metum, hydrum illis dedit in regem. Is indies cùm ranas deuoraret, tertiò Iouem ranæ precantur, vt regem sæuum atq; immanem ab eis amoueret. Tunc Iupiter inquit: Quem tot precibus regem exorâstis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula significat, quòd sæpè ea precamur, quæ impetrâsse postea nos pœnitet.

De Catâ in fœminam mutatâ.

CAta quædam speciosi cuiusmodi adolescentis amore capta, Venerem orauit, vt eam in hominem mutaret. Venus, illius misérta, in formam hominis eam mutauit; quam cùm longè speciosa esset, amator domum subitò adduxit. Sed cùm in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutata facie mutâsset & mores, in medium constituit murem: quem cùm illa prospexit, oblita formæ, & amoris sui, murem vt caperet persecuta est. Quæ super re Venus indignata, denuo eam in priorem cata formam mutauit.

Fabula significat, quòd homo nequam, licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De

De Sene mortem vocante.

Senex quidam lignorum fascem super humeros ex nemore portans, cùm longâ viâ defessus esset, fasce humi depositò mortem vocauit. Ecce mors aduenit, causámq; quamobrem se vocauerat, rogat. Tunc senex, vt hunc lignorum fascem super humeros imponeres, ait.

Fabula significat, quòd quisquis vitæ cupidior est, licèt mille subjiciatur periculis, mortem tamen semper deuitat.

De Muliere & Medico.

Mvlier anus cùm ophthalmiam pateretur, medicum ad se curandum accersit, certum pretium sibi dare promittens, si eo morbo curaretur; si verò non liberaretur, nihil ei debere pacta est. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clam exportabat. Mulier igitur ophthalmiâ curata, cùm nihil suarum rerum domi esse perspiceret, medico mercedem pactam petenti, soluere denegat. Quamobrem vocata in judicium, pactum quidem non denegat; sed se curatam ophthalmiâ esse, id verò pernegat: aiens, Cùm cæca eram, domum multâ supellectile refertam videbam: nunc cùm video, vt medicus ait, nihil rerum domi esse perspicio.

Fabula declarat, quòd homines, auaritiæ dediti, sibimet sæpiùs contradicunt.

De Agricolâ & Canibus.

Agricola quidã magnitudine hyemis in suburbanis se locauit. Sed cùm alimonia sibi deficeret, capris & ouibus primùm vesci cœpit. Quum verò indies magis sæuiret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cùm animaduerterent canes, inuicem verba faciunt: Quid hîc stamus, inquiunt? cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putamúsne enim nobis parcere vitam, qui alimoniæ gratiâ bones jugulauit?

Fabula significat, quòd eos fugere debemus, qui in chariſſimos crudeliter ſe gerunt.

De Agricol & filiis.

AGricola quidam quamplures habuit filios, continuâ ſeditione diſcordes, ac ejus admonitiones perpetuò negligentes. Cùm fortè vna domi omnes ſederent, ruſſit pater virgarum faſcem coràm depertari, atque natos cœpit hortari, vt integrum faſcem diſrumperent. Quum igitur faſcem cum totis viribus frangere non poſſent, genitor præcepit vt ſoluto faſce, ſingulatim frangerent virgas. Quum quiſq́ facilè hoc perficeret, tunc facto ſilentio, pater aiebat; Si quando animis idem ſenſeritis, nati mihi chariſſimi, nec ab inimicis ſuperari poteritis: ſed ſi inter vos ſeditiones ſeruabitis, qui volet, is facilè vos perdet.

Fabula ſignificat, quòd fortior eſt vnio quam ſeditio, quæ eſt imbecillis.

De Muliere & Gallinâ.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet parturiebat ouum: putauit mulier more ingenij humani (quod ſitis habendi ſemper ſollicitat) gallinam illam die bis paruram, ſi plus ſpeltæ tradere ſoleat. At gallina pluri alimoniâ pinguior facta, id vnum deſiit parere ouum. Sic mulier, ex quo magis lucrum quærebat, id cœpit augendi cupiditate amiſit.

Fabula ſignificat, quòd plurium cupiditate rerum, præſens quandoque deperditur quæſtus.

De Homine à Cane morſo.

HOmo quidam, cùm eum canis momordiſſet, ſummo cum ſtudio ſciſcitabatur, à quo ſanari poſſet. Quidam ſibi ohuiam factus, atq́ de medico rogatus, ait; Si vis (amice) fieri ſanus, non eſt tibi opus medico. Nam ſi canis qui te momordit, à vulnere linguâ ſanguinem tergit, iſtâ curâ nihil potius reperiri poteſt. Alter arridens, venuſtiſſime

ſtiſſimè inquit, Si huiuſmodi vtar remedio, indies magis ac magis à cani us mordebor.

Fabula ſignificat quòd ab hominibus nequam, incommoda pro commodis, & mala pro beneficiis retribui ſolent.

De duobus amicis & Vrsâ.

AMici duo, dum rus viarent, vrſa ei obuiam occurrit: quâ proſpectâ, alter eorum territus, vt ſe ſaluaret, continuò arborem aſcendit: alter, cùm vrſa viribus ſe poſſe obſiſtere dubitaret, vti mortuus humi jacuit reſupinus, retinens flatum atq; anhelitũ. Cùm nec ore, aut naſo reſpiraret, vrſa eum exanimatũ exiſtimans, abiit: Dicunt enim à cadauere vrſas omnino abſtinere. Alter deinde ex arbore deſcendens, quid in aurem ſibi diceret vrſa, ſocium rogauit. Ille vrbano ſermone reſpondit: Admonitus ſum ab vrsâ, vt cum huiuſmodi amicis non proficiſcar amplius.

Fabula ſignificat, quòd eorum amicitia colenda non eſt, qui, dum eſt opus, amicis ſubſidia denegant.

De Adoleſcentibus duobus & Coquo.

ADoleſcentuli duo aquis ſumptibus carnes coëmerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter innouum carnes eas clanculum accepit, ac ſocio tradidit. Coquo deinde carnes queritanti, qui acceperat, ſe haud habere iurat: qui verò habebat, ſe non accepiſſe iurabat: Coquus percepto inuentum dolo, ait; Etſi fallor equidem à vobis, per quem verò iuratis, res iſta non latebit Deum.

Fabula indicat, nullum ſcelus poſſe latere Deum.

De duobus inimicis.

DVo quidam, gladiatorio animo inter ſe amicitias habentes, vna naui navigabant. Et cùm alter eodem in loco ſtare cum altero non pateretur, vnus in pup-

pi, alter in prorâ consedit. Ortâ autem tempestate, quum nauis periclitaretur, qui in prorâ sedebat, rogat nauis gubernatorem, quæ pars nauis submergi priùs deberet: & cùm gubernator puppim dixisset; ait ille, Mors mihi modò molesta minimè est, si inimicum meum priùs mori perspicio.

Fabula significat, quòd inimicus, vt amicum perdat, seipsum perdere sæpius eligit.

De Cannâ & Oliuâ.

QVarum esset fortior, durior & magis resistens, canna & oliua inuicem contendebant. Oliua calamo humilitatem objiciebat, eò quòd ventis facilè cederet. Huic dicto vnum arundo haud reddidit verbum. Paulò post turbine vehementi aspirans ventus, radicitùs euulsit olivam totis viribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinans, salutem facilè est assequuta.

Fabula significat, quòd potentioribus sine controuersiâ mos est in tempore gerendus.

De Vitula & Boue.

VItula cùm bouem arantem perspiceret, illum præ se quæ nihil agebat, contempsit. Sed cùm immolationis affuit dies, bos quidem missus; vitula autem vt immolaretur retenta est. Quam rem bos quum conspicatur, subridens ait, Heus vitula, ideò non laboras, vt immolaveris.

Fabula significat, quòd otiosis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero & Fortuna.

CVm puer quidam juxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedens, illum excitauit, inquiens, Surge, & hinc ocyus abi: quippe in puteum si caderes, non tuam inscientiam, sed me fortunam omnes accusarent.

Fabula significat, quòd frequens in periculum culpâ nostrâ incurrimus, deinde abs re fortunam accusamus.

De

De Muribus & Cato.

DOmo quapiam quod perplures forent mures, catus præsentiens, illuc accessit, atq; nunc vnum nunc alium capiens, complures interimendo comedit. Verùm mures quum se indies consumi perspicerent, ad vnum coactum, inquiunt secum, De catero inferiùs non esse descendendum, si nolumus perditum iri omnes, sed hîc superiùs manendum, quò catus ascendere non potest. At catus, consilio murum percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus pedibus se ad palum suspendit, qui fixus parieti erat. E muribus quispiam deorsum acutè perspiciens, vt catum cognouit, haud infacetè ait, Heus amice, etsi te felem esse certò scirem, deorsum minimè descenderem.

Fabula significat, quòd vir prudens, semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non amplius fidit.

De Simiâ & Vulpe.

APud Brutorum animalium consilium, simia ita appositè saltavit, quòd omnium ferè consensu rex statim fuit creatus. At vulpes inuidens ei, vbi viderat carnes laqueo in foueâ sitas, illuc simiam vt duxit, inquit ad eam, Hîc thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges: quare quum tuus ex lege sit, tute ipsa capias illum. Simia vulpis suasu illuc temerè accedens, vt se captam laqueo sensit, vulpem acriter accusat, quæ dolo se deceperat. Ei vulpes haud illepidè ait, Heus stulta, quæ, quum fortuna te extulisset, dominari cæteris jam te putabas dignam.

Fabula significat, quòd qui temerè aliquid aggreditur, temerè in aduersa incidit, ac vulgo ridiculus est.

De Ceruo & Leone.

CErnus vehementi situ cùm vexaretur, ad fontẽ profisciscitur: dùmq; potat, suam in aquâ perspiciens umbram,

bram, valdè lætatus est magnitudine cornuum, & ramositate; deinde pedes, & crura perspiciens, nimium tristatus est. Hæc dum animo vertit, ecce, leo apparet, ac ceruum persequitur. At ceruus fugam arripiens, leonem per campos longè anteibat: (Dicunt enim, ceruorum vires consistere in pedibus, ac leonis in animo stare robur:) quousq; igitur leo per campos secutus est ceruum, eum assequi non potuit: casu verò contigit, ceruum nemus intrare, vbi cornibus ad ramos implicitis, cùm fugere non posset, à leone captus, quum se moriturum videret: Heu me miserum, inquit, qui cornibus gauisus, ipsis cornibus pereo.

Fabula significat, quòd quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De Agricolâ & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, vt grues & anseres venaretur, qui sata sua continuè depascebant. At simul cum illis venatus est pelargum, qui pede tentus, rogat agricolam, vt eum soluat missúmq; faciat, cùm non sit grus, nec specie anser, sed pelargus auium piissimus, qui parentibus semper deseruit, nec illos in senectâ deserit vnquam. At agricola subridens ait, Quæ dicis, haud me fugiunt. Nam qui sis probè teneo. Sed cum his simul captus cùm sis, cum his quoque simul es moriendus.

Fabula significat, quòd qui cum improbis quopiam deprenditur crimine, pari pœnâ plectitur cum illis.

De Agno & Lupo.

AGnus, in domo bene clausâ existens, cùm lupum ad se venientem perspicit, illum conuitiis & maledictis persequitur. At lupus inquit ei: Non tu, sed locus inaccessibilis mihi conuitia dicit.

Fabula significat, quòd locus & tempus faciunt timidos persæpe audaces.

De Ioue & Coruo.

Iupiter

IVpiter, volatilibus regem creare volens, diem concilii Lanibus indixit, vt quæ ſpecioſior eſſet, rex ſibi conſtitueretur. Quam rem præſentiens cornus, ac ſuæ deformitatis conſcius, pennis aliorum hinc inde collectis, ſe decoranit, ac ſpecioſiſſimum omnium ſe reddidit. Adeſt dies præfinitus, veniunt ad concilium aues. Iupiter cornum, ob pulchritudinẽ, quẽ regem auibus creare vellet, id aues indignè ferẽtes, quaq; ſuas à corno extrahunt pennas. At cornus, alienis pennis quẽ eſſet exutus, cornus, vt erat, demũ remãſit.

Fabula ſignificat, quòd qui de rebus pendet alienis, illis amiſſis, quiſnam ille ſit, cuique liquidò patet.

De Tubicine quodam.

TVbicen quidam tubæ ſonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hoſtibus deinde per inſidias captus, miſerandâ voce clamabat, Ne abs re hoc fruſtrà occîdere me velitis: ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud poſſideo. Qui eum victum ducebant, hujuſmodi verba contra reddiderunt: Hanc ob rem morte dignior es judicandus, quòd cum hoſtibus manum conferre debitas, alios ſonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula ſignificat, quòd grauiori pœnâ ſunt judicandi, qui cùm ipſi iniuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

FAber quidam canem habebat, qui dum ipſe ferrum cudebat, continuè dormiebat: quum verò manducabat, canis ſtatim ſurgebat, & quæ ſub menſâ erant dejecta, ſeu oſſa, & alia huiuſmodi, ſine morâ corrodebat. Quam rem animadvertens faber, ait ad canem, Heus miſer quid faciam neſcio, qui dum ferrum cudo, continuè dormis, & ſegnitie tenêris: rurſus quum dentes moveo, ſtatim ſurgis, & caudam mihi applaudis.

Fabula ſignificat, quòd ſocordes & ſomnolenti, qui ex aliorum vivunt laboribus

laboribus, graui censura sunt coercendi.

De Mulâ quadam.

MVla quadam, nimio hordeo pinguis effecta, nimiâ pinguedine lasciuiebat, secum inquiens: Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parùm post contigit, quòd oportuit mulam quantum potuit currere: sed cùm cursu cessauit, Heu me miseram, inquit, quæ me equi filiam esse putabam; At nunc memini mihi patrem non fuisse.

Fabula significat, quòd stulti in prosperis seipsos dediscunt: sed in aduersis suos persæpè recognoscunt errores.

De Thynno & Delphino.

THynnus, quũ eum Delphinus persequeretur, magno elatus impetu, ac stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur: eundémq; in scopulũ à fluctu eodem delphinus, dum se putat capere thynnum, ipse quóque defertur. Thynnus conuersus, quum delphinũ expirantem animam perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodũ non est, ex qua mortis authorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quòd quiuis aduersa leuius fert, cùm aduersitatum authores eadem aduersitate opprimi perspicit.

De Medico quodam.

MEdicus quidam, quũ quem curaret ægrotum, eum mori contingeret, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se vino abstinuisset, & clysteriis vsus fuisset, eũ mori non contigisset. Ex his qui aderant, quispiam medico haud infacetè ait: Heus medice, ista consilia, quum prodesse quibant, dicenda fuerãt; non nunc, quũ nihil valeãt prodesse.

Fabula significat, quod vbi haud prodest consilium, id eo tempore dare, est sanè amicum deludere.

De Aucupe & Turdo.

AVceps aucupatum calamis, viscóque tetendit, & quum turdum canere arboris desuper ramum aspexit,

pexit, vt eam caperet, calamos erexit. At inter ambulandum, pede altero viperam calcauit: morsúsque ab eâ, quum jam ob venenum se deficere præsenſit, Heu me miserum, ingemuit, qui, dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus.

Fabula significat, quòd quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De Castore.

CAstor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit: eius testes variis medelis vtiles esse dicuntur. Itaq; cùm quispiam eum sequitur, seu persecutionis causam non ignorans, pedum velocitati fidens, quantum potest fugit vsquequo ad locum, ne videatur, saluus deueniat: atque ibi testes excidens, in venatores, cùm sibi appropinquant, projicit, isto pacto à venatoribus se eripit.

Fabula significat, quòd sapiens, vt à periculis se eripiat, nihil intentatum deserit.

De Puero oues pascente.

PVer quidam, quum oues eminentiori in loco depasceret, sæpius clamabat, Heu, O, à lupis mihi succurrite. Qui circùm aderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Quum pluries puer id ioci causâ feciſſet, ecce, quum lupus pro certo adesſet, puer vt sibi succurratur, seriò clamat. Agricolæ id verum non esse putantes, cum minimè occurrerent, lupus oues facilè perdidit.

Hæc fabula significat, quòd qui cognoscitur mentiri, ei veritatem dicenti posteà non creditur.

De Coruo & Vulpe.

COrnus, quum carnium fruſtum rapuiſſet, arborem quandam superſedit. Vulpes eum ſuſpiciens, atque carnes sibi cupiens, illum arte aggreditur. Stans igitur

sub

ſub arbore cornum laudare cœpit, aiens: O quàm magna auis eſt hæc! quàm ſpecioſa, quàm venatrix, quàm formoſa! Hanc decuit eſſe auium regem. Nam omnia regia ſupra alias ſibi ſunt aues, ſi modò vocem haberet. His laudibus cornus inflatus, & dici mutus, haud valens pati vlteriùs, dum magna voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas cùm vulpes rapuiſſet, converſa inquit ad cornum; Heus cornue, omnia decora tenes, modò mente haud careres.

Fabula indicat, quòd qui adulatoribus nimiùm credunt, hi, quæ non putant, in aduerſa ſæpiùs incidunt.

De Cane & Lupo.

CAnis quum ante aulam dormiret, lupus ſuperueniens eum, ſtatim cepit: & quum ipſum occîdere vellet, canis ne eum occîderet, rogauit, inquiens; Here mi lupe, nunc me occîdere voli. Nam vt vides, tenuis ſum, & gracilis, & macilentus. Sed herus meus nuptias in proximo facturus eſt, vbi ſi parum me expectas, ego opiparè manducans, atq; pinguior factus, ero tibi vtilior. Lupus his verbis fidem habens, canem dimiſit. Pauces poſt dies lupus accedens, quum canem domi dormientem reperit, ſtans ante aulam, canem rogat, vt ſibi promiſſa præſtet. Et canis haud ruſticè inquit, Heus, lupe, ſi ante aulam de cætero me repereris haud amplius nuptias expectes.

Fabula indicat, quòd ſapiens, cùm vitat periculum, ab illo poſteà continè cavet.

De Corvo ægroto.

COrvus quum ægrotaret, matrem rogavit, vt pro ſuâ ſanitate deos precaretur; inquiens, Mater, noli plorare, ſed deos potiùs precare, vt ſanitatẽ mihi reſtituant. Ei mater cui ò reſpondit; Quem deorum tibi fore propitium

um putas, quum nullus sit, è cujus aris sacra non rapueris?

Fabula significat, quòd qui in prosperitate quemvis offendit, in aduersis amicum sibi reperiet neminem.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, quum sub aquâ umbram prospexit, putauit alium esse cauem qui plus carnium deferebat. Itaque quas ipse ferebat, eas carnes sub aquas ire demisit, & vt umbram caperet, se mouet, sed carnes & umbram, quæ sanè nihil erant, simul perdidit.

Fabula significat, quòd cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus, ea sæpenumerò perdimus.

De Leone & Ranâ.

LEo, quum ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retrò vertit, parúmq; stans, ranam è stagno exeuntem videt: quam indignabundus statim pedibus calcauit, aiens, Nullum amplius, vt te perspiciat, animal clamore monebis.

Fabula significat, quòd apud verbosos nihil præter linguam reperitur.

De Leone sene.

LEo quum senuisset, nec victũ sibi quærere posset, viam machinatus est, quî alimenta haud sibi desint. Ingressus igitur spelunc ã, graviter agrotare jacens se simulabat. Animalia, illum verè agrotare putantia, visitandi gratiâ ad eum accedebant: quæ leo capiens, singulatim manducabat. Quum multa animalia jam occîdisset, vulpes, leonis cognitâ arte, aditum speluncæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exteriùs stans rogat. Et leo blandè respondens, ait: Vulpes filia, cur non intrò ingrederis ad me? Ei vulpes non illepidè ait: Quoniam, here mi, animalium ingredientium perplura equidem vestigia cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Fabula

Fabula significat, quòd homo prudens, qui pericula imminentia prouidet, illa facilè deuitat.

De Leone & Tauro.

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cùm propè accessit, eum vocauit ad cœnam, inquiens, Amice, ouem occîdi, hodiè mecum si placet cœnabis. Taurus leoni morem gerens, vt discubuerint, cùm multos lebetes, nec non magnos, & plures obeliscos paratos conspiceret, & ouem nullam adesse, è vestigio abiit: quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret rogauit. Et taurus haud inurbanè respondit, Non de nihilo equidem abeo, cùm instrumenta non ad ouem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quòd homines prudentes minimè laxeant improborum artes.

De Leone, Asino, & Vulpe.

LEo, asinus, & vulpes, conflatâ inter se societate, venatum exeunt: cúmq; multam prædam cepissent, leo asino mandat, vt prædam diuidat. Asinus, cùm eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi sociis dedit. Quam partionem leo indignè ferens, ac dentibus frendens, à diuisione deposuit eum, mandauítque vulpi, vt prædam ipsa partiretur. At vulpes, illas tres partes in vnam colligens, ac prædæ nihil sibi seorsim relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait, Quis te partiri docuit? Inquit extempore vulpes, Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quòd aliorum pericula homines faciant cautiores.

De Leone, cujusdam rustici filiam amante.

LEo cujusdam rustici filiam amabat. Illam cùm habere cuperet, patrem virginis rogauit, vt sibi nubere ipsam assentiret. Et rusticus ait, nullo pacto se assensurum

rum, quòd filia beſtiæ nubat. Cùm leo torùe aſpiceret, ac dentibus frenderet, ruſticus mutato conſilio ait: ſe cupere ei filiam nubere, modò dentes & vngulas priùs cadat, euellátque; quoniam virgo illis rebus longè terreretur. Leo, id poſtquam præ nimio amore fecit, ruſticum adiens, filiam ſibi dari poſtulat. At ruſticus, leonem cùm vngulis & dentibus perſpicit inermem, arrepto fuſte, illum frequens pulſando proſequitur.

Fabula ſignificat, qui inimicis ſe committit, de facili perit.

De Lænâ, & Vulpe.

LÆena, cùm à vulpe ſæpè exprobaretur, quod quolibet partu vnum duntaxat pareret catulum, ait: Vnum ſanè, at pol leonem.

Fabula ſignificat, quòd pulchritudo haud in copiâ rerum, ſed in virtute conſiſtit.

De Lupo, & Grue.

LUpus in gutture oſſe retento, cùm longè cruciaretur, grui pretium obtulit, ſi illud è gutture extraheret. Grus, roſtro cùm os è gutture extraxit, pretium ſibi promiſſum expoſtulat: ei Lupus ſubridens, ſimúlque acuens dentes, ait: Satis pretii tibi eſſe debet, quòd ex lupi ore caput ſine læſione eduxeris.

Fabula ſignificat, quod apud improbos gratitudo non parua habetur, ſi pro obſequio quis detrimentum non recepit.

De Lupo, & Agno.

LUpus, cùm agnum inueniſſet errantem, eum non cepit fortiſſimâ manu: ſed cauſam quæſiuit, quo iure, vel iniuriâ eum comederet. Igitur agno verba huiuſmodi fecit: Tu mihi abundè iam diu intuliſti iniurias. Agnus gemendo ait: quomodo id fieri potuit, cùm nuperrimè venirem ad lucem? Lupus denuò ait: Agrum mihi paſcendo deuaſtáſti. Agnus inquit: cum dentibus etiam careã,

id facere nequiui. Lupus rursum ait: ex meo quoq; fonte bibisti. Et inquit agnus: Quo pacto id fieri potuit, quum aquam ex utero nondum biberem, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demùm irâ concitus ait: Licet tua soluere nequeam argumenta, cœnare tamen opiparè intendo; agnúmq; cepit, ac illum manducauit.

Fabula significat, quòd apud improbos ratio & veritas locum non habeat.

De duobus Gallis inter se certantibus.

DVo Galli inter se uri certabant. Qui Gallinarum prior dux erat, cùm ab altero superatus esset, pra verecundiâ se abscondit: alter verò victoriâ elatus, domus tectũ statim superuolans, vehementi alarum plausu, cantúque significat se riualem suum pugnando superâsse, & de aduersario ferre trophæum. Dum hæc & huiusmodi jactabundus voce crocitat, ecce, aquila cibi indiga, ex alto deuolans gallum vnguibus rapit, ac pullis suis alimoniam contulit. Quamrem, qui victus fuerat gallus perspicieus, ceu ex hoste triumphans, in publicum venit, ac solus gallinis liberè potitur.

Fabula significat, quòd qui prosperis nimiùm fidit, in aduersa sæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

FOro vrbis medio quidam vates cuiuis sortem aperiebat futuram: quamobrem magnâ hominum frequentiâ stipatus, dum vni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatas: quo audito, domum curriculò dum abit, quidam ei obuiàm factus ridiculè ait; Dum alios, quid esset futurum, monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti?

Fabula significat, quòd homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire negligunt.

De

De Formicâ, & Columbâ.

Formica ſitiens, in fontem deſcendit: vbi dum bibere vult, in aquam cecidit. Columba quædam arborem fonti imminentem ſuperſidens, cùm formicam aquis obrui conſpiceret, ramulum ex arbore roſtro continuò frangit; & ſine morâ dejicit in fontem: ad quem formica ſe applicans, ex aquis in tutum ſe recepit. Obiter auceps quidam aduenit, & vt columbam venatur, calamos erigit. Formica id percipiens pedem alterum momordit aucupis: eo dolore auceps concitus, calamos dimittit; quorum ſtrepitu columba territa, ex arbore aufugiens, vitæ periculum euaſit.

Fabula ſignificat, cùm bruta in beneficos grata ſunt, eò magis eſſe debent, qui participes ſunt rationis.

De Vitulo, & Ceruâ.

Vitulus Ceruæ aliquando ait, cùm magnitudine ſis maior canibus, & pedum celeritate curſu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cuius rei gratiâ (mater) tantopere canes reformidas? Ei cerua inquit, ſubridens: Quoniam fili, licet quæ dicis, omnia poſſideam, canum latratum ferre non poſſum, ſed præ timore fugam ſtatim arripio.

Fabula ſignificat, quòd qui naturâ timidi ſunt, apud eos vt audeant nulla valet hortatio.

De Ape, & Ioue.

Apes, quæ ceræ mater exiſtit, quondam accedens vt diis ſacra faceret, Ioui donum obtulit mellis: quâ oblatione Iupiter latus, iuſſit ſibi concedi quicquid ipſa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illuſtriſſime Deus deorum, ancillæ tuæ concedere velis, vt quicunque ad alueoria prorapiendo melle acceſſerit, is ſimul ac pupugero eum, continuò moriatur. Quâ rogatione Iupiter

ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait; Satis tibi sit, quòd quicunque alueraria prorapiendo melle acceſſerit, ſi eum pugugeris, & in punctura ſtimulum dimiſeris, continuò ipſa moriaris, tibiq; vita ſit ipſe ſtimulus.

Fabula ſignificat, quòd inimicis quandóque mala precamur, quæ in nos ſæpius vertuntur.

De Muſcâ.

MVſca, quæ in ollam carnium decederat, cùm ſe in brodio ſuffocari ſenſit, ſecum ipſe ait: ecce tantum bibi, tantum comedi, tantum melani, quòd iure ſatura mori poſſum.

Fabula ſignificat, quòd prudentis eſt, id potenti animo ferre, quod vitari minimè poteſt.

De Adoleſcente quodam, & Hirundine.

ADoleſcens luxurioſus, cùm bona patris conſumpſiſſet, ſoláque veſtis remanſit, viſâ ante tempus hirundine, æſtatem jam adeſſe exiſtimans, ipſam quoque vendidit veſtem. Sed hyeme denuo ortâ cùm immenſo cruciaretur frigore, viſâ rurſum hirundine, quæ & ipſa frigore obibat, ait: O peſſima avis, quæ me & te pariter perdidiſti.

Fabula ſignificat, quòd quæ ſuo tempore non fiunt, ea diu ſtare nequeunt.

De Ægroto & Medico.

AEger à medico rogatus, quo pacto ſe habuiſſet, pluſquam eſſet opus, ſe ſudâſſe reſpondit. Id bonum fuiſſe medicus ait. Secundò rogatus ab eodem, quomodò ſe haberet, inquit ægrotus, ſe vehementi frigore fuiſſe comprehenſum: id ad ſalutem fore medicus quoq; ait. Tertiò ab eodem interrogatus, quo pacto ſe habuiſſet; inquit ægrotus, ſe cum difficultate digerere potuiſſe. Rurſus

medicus

medicus ait, id ad ſalutem optimum fuiſſe. Deinde ex domeſticis cum quidam ægrotum interrogaret, quomodo valeret, illi æger ait: Signa ad ſalutem, vt medicus ait, perplura, & optima ſunt, illis tamen diſpereo ſignis.

Fabula ſignificat, quòd qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præſtare quiſquam debet.

De lignatore quodam.

Lignator quidam dum juxta flumen deo Mercurio dicatum ligna caderet, ſecuris caſu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehenſus, iuxta fluminis ripã gemens cõſidebat. Mercurius miſericordiâ motus, lignario apparuit, ſuíque fletu cauſam roganit: quam ſimulac didicit, ſecurim auream adferens, vtrùm quam perdiderat, illa eſſet, roganit. Ad eam pauper ſuam eſſe neganit. Secundò, Mercurius alteram detulit argenteam: quam cum pauper ille ſuam quoque eſſe negaret, poſtremò Mercurius ligneam ſuſtulit. Illam ſuam eſſe cum pauper aſſentiret; Mercurius cognoſcens illum eſſe hominem verum inſtúmq; omnes ei dono dedit. Accedens igitur ad ſocios lignarius, quid ſibi acciderat, aperit ad ſocios id experiri volens, cùm ad flumen acceſſiſſet, ſecurim in aquam deiecit, deinde flens in ripâ conſedit. Cuius Mercurius fletu cauſam edoctus, ſecurim auream afferens, ſi quam perdiderat, illáne eſſet, roganit. Quam cùm ſuam aſſereret; Mercurius cognit â eius imprudentiâ, ac mendacio, nec auream, nec ſuam tradidit.

Fabula ſignificat, quòd quantò Deus propitior eſt probis, tò improbis exiſtit infeſtior.

De Aſino, & Ioue.

Asinus olitori cuidam ſerviens, cùm parùm comederet, & multùm laboraret, Iouem exoranit, vt alium

dominum ſibi mitteret. Itaque Iupiter mandat, vt figulo veneat. Apud quem aſinus cùm laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas & huiuſmodi, ſecundò louem precatur, vt alteri deſeruiat domino. Iupiter iterũ mandat, vt coriario venundetur. Cui aſinus multo labore, & panco cibo ſeruiens, heu me miſerũ (ingemitu ait) qui dominos omittens meliores, ad deteriorem perueni: apud quem vt video, corium meum etiam poſt mortem cruciabitur.

Fabula ſignificat, quòd priores dominos tunc ſerui deſiderant, cùm deteriores experiuntur.

De Leporibus, & Ranis.

LEpores in vnum ſimul conuenerunt: vbi cùm de miſeriâ ipſorum innatâ dolerent, gemerentq; quòd vita eis, quàm cæteris animalibus data eſſet miſerior (quoniã homines, aquilæ, & canes ad mortem eos vſq; perſequerentur) decernunt melius ſibi fore ſemel mori, quàm in vitâ tam miſerâ diutius permanere. Hoc capto conſilio, vt ſe in ſtagnum præcipitent, dum ocyùs tenderent; ranæ quæ ſuper ſtagni ripâ aſtabant, vt ſtrepitum audiunt, in ſtagnum deſiliunt, ſæque aquis ſubmergunt. Quam rem cum lepus qui præibat conſpicatur, reliquis ait; ſtate. Nam nobis ſententia mutanda eſt. Quippe, vt liquidò videtis, animalia quàm nos magis timida reperiuntur.

Fabula ſignificat, quòd cùm miſer miſeriorem aſpicit, ſuam æquiùs miſeriam ferat.

De Aſino, & Equo.

AAſinus cùm equũ alimoniâ, & otio diligenti curâ abundare perſpiceret, eum longè beatum eſſe cõmendabat, ſeq; nimium infelicem dicebat: qui, cùm multum laboret, ad ſaturitatem de paleis haud haberet. At cùm tempus belli aduenit, miles armatus equum aſcendit

dit, ac cum medios decurrit in hostes, equus mucrone percussus, cadit humi prostratus. Quem asinus perspiciens, ingemuit, eiúsq; misertus, sui animi sententiam mutauit.

Fabula significat, quòd cum paupertate, quæ mater est quietis, quis conuenire debet potiùs, quàm locupletioribus inuidere.

De Asino, & Lupo.

Asinus quidam pede altero sentem calcauit, claudúsque factus, cum lupum ad se venientem conspiceret, nec fugere posset, miserabili voce inquit: Hem lupe, demorior equidē è dolore: sed ex quo opus est, vt tibi & coruis futurus sim cibus, obsecro quatenus tua benignitate sentem è pede velis extrahere, vt munere tuo extremum sine dolore obeam diem. Dum sentem dentibus lupus euellit, asinus eum calce percussit. Lupus deinde naso, fronte, ac dentibus perfractis, heu me miserum exclamat; iure hoc patior (deplorandóque reiterat) qui cum essem coquus, medicus esse volui.

Fabula significat, quòd quam quisque nouit, in eâ se exerceat arte.

De Muliere, & Gallinâ.

Mulier quædam gallinam habebat, quæ aureacontinuò oua pariebat. Putans igitur totam intus auream esse, illam occidit. Sed cùm aliis gallinis esse similem reperit, vbi diuitem fere putauit, quem primò quæstum habebat, eum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quòd plus habendi cupiditate, id sæpè perdimus, quod habemus in manibus, lucrum

De Ranâ, & Vulpe.

Rana, in palude existens, cæteris animalibus clamando cùm profiteretur se medicam esse, pharmacorumq; peritam, ei vulpes venustissimè ait: Quî alios curaueris, cùm claudicantem curare te nescias?

Fabula significat, quòd alios docere quis non potest id, quod haud didicerit.

De Serpente, & Agricola.

SErpens, ante Agricolæ cuiusdam domum latebras habens, cum ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, quòd morsu ex illo puer repentè obiit. Hac recognitâ, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore consitus, acceptâ securi, serpentem vt occideret, persequitur: vibránsq; securim, vt serpentem percuteret, extremum caudæ eius cecidit. Deinde volens pacem cum serpente conficere, acceptis farinâ, aquâ, sale, & melle, ad reconciliandum inter se amicitiam vocat serpentem. At serpens sub petrâ latens, sibilando ait; Frustrà laboras, bone vir. Nam inter nos amicitia fieri non potest: quippe dum me sine caudâ aspexero, & tu tui filij sepulchrum, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quòd cum iniuriarum recens vel maximè existat memoria, odia tolli minimè queunt.

De Gallinâ, & vulpe.

VVlpes gallinarum tugurium ingressa, cum Gallinam nido agrotantem aspexit, eam rogauit, quomodo valeret. Cui gallina promptè respondit, meliusculè me haberem, si hinc abires, soror.

Fabula significat, quòd inimicorum præsentia animum est molesta.

De Viatore.

VIator quidam, cum multam viam viâsset, votum Mercurio vouit, quòd si quid reperiret, eius rei medium sibi offerret. Fortè igitur adinuenit peram amygdalis dactylísque refertam: & cum putaret id esse argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos, & carnes dactylorum ipse comedit. Deinde templum Mercurij ingressus, atque aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum: Votum Mercuri, nunc persoluo tibi: Nam

Nam quas equidem res adinueni, earum tibi offero medium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula significat, quòd homines auaritia deorum efficit contemptores.

De Leone, & Homine.

Leo & homo, cum semel simul viam viarent, ac inter viandum, se quisque verbis commendaret, ecce lapidea accurrunt columna, in quibus erat incisum, quòd homo suffocauit leonem. Quam sculpturam homo leoni ostendens, ait: hîc videre licet, quantò homines leonibus ac feris omnibus præstantiores sunt, ac robustiores: Ei leo promptè respondens, inquit: si apud leones essent ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures à leonibus homines, quàm ab hominibus leones suffocari sculptos videres.

Fabula significat, quòd homines jactabundi fingunt fecisse, quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam.

Vlpes cùm racemos vuarum plenos jam ac maturescentes perspiceret; cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, quâ illos comprehendere posset. Sed cùm omnem viam frustrà tentâsset, nec desiderio suo satisfacere quiuisset, mœstitiam vertens in gaudium, ait: Racemi illi adhuc nimiùm sunt acerbi.

Fabula significat, quòd prudentis est fingere se nolle, quæ se consequi non posse agnoscit.

De Puero, & Scorpione.

Puer quidam ruri venabatur locustas, & cum scorpionem capere vellet, scorpio simplicitatem ejus cognitâ, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis totus perire.

Fabula significat, quòd qui in vtramque partem cogitat, is quæ sequi & vitare debeat probè tenet.

De Venatore, & Perdice.

Venator

VEnator quidam, cùm quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens huiusmodi verba fecit ad eum. Heus perdicum auceps, si me missam feceris, ac vitam donaueris, alias perplures conducam tibi perdices. Ei auceps appositè respondet: nunc ego te magis occidi dignam iudico, quòd amicos per insidias perdere polliceris.

Fabula significat, quòd qui sibi charos perdere dolo quærit, is præceps in periculum incidit.

De Lepore, & Testudine.

TEstudo, cùm eius pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum; Si periculum in cursu fecerit, quòd quã tu velocior sim, liquidò cognosces. Cui lepus ait: Te profectò fugit, quid mei valeant pedes: sed iudicem eligamus, qui cursum & terminũ nobis definiat. Igitur eligunt vulpem, brutorem omnium sagacissimam, quæ & locum, & cursus terminum constituit. Testudo omni segnitie ac negligentiâ semotâ, iter arripiens, haud quieuit donec ad terminum peruenit: lepus verò pedibus fidens, vbi paulùm quieuit, somno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit: ibiq; cùm testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Fabula significat, quod studio & diligentiâ, non corporis viribus, res vel maximæ conficientur.

De Salice, & Securi.

SEcuris cum salicem caderet, ex eâ ipsa cuncos fecit, quibus salicẽ facilius scinderet. Quam rem præsentiens salix, gemens einlanſq; ait: non tantum de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantum de cuneis qui fiunt ex corpore meo.

Fabula significat, quòd in aduersis, non veri amici infestiores amicis, quàm inimici, sæpius reddantur.

De

De Puero quodam, & Matre.

PVer quidam è ludo literario librum socio clam auferens, suæ matri tradidit illum: quem mater cùm libenter accepisset, nec filium castigâsset, rursus puer alij vestem clam abstulit atq; matri quoque detulit. Quam cùm mater etiam libenter accepisset, puer castigatione careret, cùm plura in diem, ac maiora accrescentibus annis furaretur, demum publicè captus, ceu furti reus, per quæstores publicè damnatus est mortis. Sed cùm ad locum institiæ duceretur, eúmque mater gemibunda sequeretur, impetratâ veniâ vt matri ad aurem vnum loqui verbum liceret, ad eum conuersus, atque os auri matris adhibens, vti quippiam secreti dicturus, aurem dentibus sibi abscidit. Mater verò præ dolore exclamans, mala sibi imprecatur. Tunc qui eum ducebant, eum supra modum criminabantur, non solum furti, sed quòd tam impius fuerit in matrem. Ille absq; rubore inquit ad eos; Nemini vestrûm sit mirum quòd aurem matris dentibus abscidi: Ipsa enim huius meæ perditionis auctor est & causa. Quippe si me castigâsset, cùm ei librum detuli, quem socio è scholis primùm clam abstuli, omissis, præ timore verberum, furtis, ad hoc in præsentiâ genus turpissimæ mortis non peruenissem.

Fabula significat, quòd qui in delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior in diem efficitur.

De Pastore, & Mari.

PAstor quidam iuxta littus maris pecudes pascens, cum mare ipsum semel placidum aspiceret, nauigandi studio captus, oues pro dactylis commutauit: quibus naui impositis, cùm in altum jam nauigaret, & in tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in naui sunt, ea

omnia

omnia proiecit, atque in portum vix se recepit. Deinde cùm oues pasceret, ac rursum mare jam tranquillum videret, suo consocio ipsam maris tranquillitatem commendanti, ridiculè ait: Mare iterùm dactylos cupit.

Fabula significat, quòd vsus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De Punica, & Malo, arboribus.

PVnica & malus arbores de pulchritudine contendebant. Cùm diu inter se variis & acerbis contentionibus certâssent, rubus ex proximâ sepe huiusmodi contentiones accipiens, accessit ad eas, atque inquit; Satis jam satis certatum inter vos est: quiescite admodum & contentionibus finem imponite.

Fabula significat, quòd minores majorum lites sæpenumero componant.

De Talpâ, & Matre.

TAlpa cæcum animal naturâ est. Hæc aliquando matri ait, ingentem sentio odorem. Parùm post rursum ait, excelsam aspicio fornacem. Tertiò item ait, malleorum sonitus audio fabrilium. Ei mater comiter ait: Heus filia, tu vti percipio non solùm oculis, sed naso, & auribus orba existis.

Fabula significat, quòd homines jactabundi, cum magna profitentur, tunc vel maximè in minimis red arguunt.

De Vespis, Perdicibus, & Agricola.

VEspæ semel, & perdices, siti concitæ, cùm simul conuenissent, ad rusticum quendam tendunt, potum ab eo petentes; atq; pollicentes, quòd sibi pro aquâ largas referrent gratias. Quippe perdices vineam sibi eo fœdere promitttunt, quòd plenos vites producant racemos. Vespæ verò se vineam circumeundo custodire, ac fures inde amouere largè offerunt. Quibus agricola inquit; Duos habeo boues, qui cùm nihil promittant, eandem hanc operam

ram nihil minùs præstant. Itaque satius est mihi illis, quàm vobis aquam exhibere.

Fabula significat, non esse illis subueniendum, qui vani & inutiles sunt.

De Ioue.

CVm Iupiter nuptias celebraret, cuncta animalia sibi munera obtulerunt, quaque pro viribus suis. Verùm enim serpens rosam legit, illam ore tenens Ioui obtulit. At Iupiter vt eam aspexit, palam inquit, ab omnibus dona libenter equidem accipio: verùm à serpente id haudquaquam facio.

Fabula significat, improborum munera non esse sine dolis, quibus prudens sibi persuadere debet.

De Simiâ.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad vnum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissimè nutrit: alterum verò odit, negligítque. Contigit autem, quòd qui in deliciis habebatur, à simiâ in somnis fuit suffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam vsque ætatem, ceu matris delicia, fuit educatus.

Fabula significat, quòd hominum prudentiam fortuna proculdubio superat.

De Pulice.

PVlex cùm quendam morsu aliquando stimulâsset, captúsque rogaretur, quisnam esset, qui membra sibi depasceret, ait se ex eo animalium genere esse, quibus à naturâ datum esset, vt eo pacto vitam viuant: nec eum occidere velit, cum multum mali facere ipse sibi nequeat. At homo ille subridens, inquit ad eum, eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multùm, nec parum, abs re quempiam ladere licet.

Fabula significat, quòd malorum, licet parùm vel multùm delinquant, misereri haud oporter.

De Pulice, & Homine.

Pulex

PVlex suo solito more saltans, super hominis pedem resedit, illúmque morsu acriter pupugit. Quâ punctione homo irâ grauiter concitus, pulicem cepit, & vnguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exiliens, mortem vitauit. Tum homo exclamans, ait: O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula significat, quòd non in mininis, sed in magnis arduisque rebus à diis auxilium quis implorare debet.

De Formicis, & Cicadâ.

HYemis erat medium, cum formicæ sparsim triticum apricabant. Quod cicada aspiciens, cùm inediâ conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimoniâ vt sibi concederent, orauit. At cùm formicæ eam rogarent quidnam æstate fecerit, num segnis & otiosa eo tempore steterit? Illa cicada ait, Neque segnis aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborem via viantibus leuabam. Quâ re audità formicæ subridentes inquiunt; Si æstate cecinisti, vt viantes delectares, nunc salta, ne frigore conficiaris.

Fabula significat, quòd qui quæ facienda sunt, suo tempore non facit, is in angustias (quando non putat) incidit.

De Viro, & Vxoribus.

TEmpus erat veris, quo quidam in deliciis educatus, cùm nec iuuenis, nec senex esset (semicanus enim erat capillis) duas simul duxit vxores; vnam quidem natu grandem, alteram verò iuniorem. Cum omnes eandem habitarent domum, vxor anus vt virum in amorem sui totum pelliceret, quotidie viri caput pertrectans, nigros sibi auellebat capillos. Pari studio iunior, vt ab anus consuetudine illam amoueret, albos euellebat capillos: postremò ita illum depilârunt, vt caluum ac ridiculum, non sine summo opprobrio, virum reddiderunt.

Fabula

Fabula significat, quòd nulla melior senibus salus existit, quàm fœminis carere, & maximè iunioribus, nisi penitùs obrui se velint.

ALIÆ ITEM ALIQVOT ÆSOPI Fabulæ, è Græco in Latinum versæ, *incerto interprete.*

Impossibilia promittens.

VIr pauper agratans, & malè affectus, cùm à medicis desperatus esset, deos rogabat, pollicens, si sanitatem sibi rursus restituissent, centum boues ipsis oblaturum esse in sacrificium. Vxore autem eius audiente: Et vbi tibi hæc, si conualueris? ille ait: putas enim surgere me hinc, vt dii hæc à me repetant?

Fabula significat, multos facilè polliceri, quæ re comprobare non sperent.

Ranæ.

RAnæ duæ in palude pascebantur, æstate autem siccatâ palude, illâ derelictâ quærebant aliam: caterùm profundum inuenerunt puteum. Quo viso, altera alteri inquit, descendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa respondens, ait: Si igitur & hîc aqua aruerit, quomodo ascendemus?

Fabula declarat, non oportere inconsideratè res aggredi.

Canis & Gallus.

CAnis & Gallus initâ societate iter faciebant. Vesperâ autem superueniente, gallus conscensâ arbore dormiebat, at canis ad radicem arboris excauata. Cùm gallus vt assolet, noctu cantâsset, vulpes vt audiuit accurrit, & stans inferiùs, vt ad se descenderet, rogabat, quòd cuperet commendabile adeò cantu animal complecti. Cùm autem is dixisset, vt ianitorem priùs, excitaret ad radicem dormientem, vt cùm ille apparuisset, descen-

deret:

deret: & illâ quærente vt ipſum vocaret, canis ſtatim proſiliens eam dilacerauit.

Fabula ſignificat, prudentes homines inimicos inſultantes ad fortiores aſtu mittere.

Leo, & Vrſus.

LEo & vrſus ſimul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant. Graviter igitur à ſeipſis affecti, vt ex multâ pugnâ etiam vertigine corriperentur, defatigati jacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, vbi proſtratos eos vidit, & hinnulum in medio jacentem, hunc per vtróſque percurrendo, rapuit, fugiénſq; abiuit. At illi videbant quidem ipſam: ſed quia non poterant ſurgere, noſ miſeros dicebant, quia vulpi laboranimus.

Fabula ſignificat, aliis laborantibus, alios lucrari.

Veſpertilio, & Rubus, & Mergus.

VEſpertilio, & rubus, & mergus, initâ ſocietate, mercatoriam decreuerunt vitam agere. Itaque veſpertilio argentum mutuata proiecit in medium: rubus veſtem ſecum accepit; mergus tertius, es: & nauigauerunt. Tempeſtate autem vehementi obortâ, & naui euerſâ, omnibus perditis, ipſi in terram euaſerunt. Ex illo igitur mergus littoribus ſemper aſſidet num quopiam es ejiciat mare. Veſpertilio verò, creditores timens, interdiu non apparet, noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium veſti inhæret, ſicubi ſuam cognoſcat quærendo.

Fabula ſignificat, in ea quibus incumbimus, in poſterum recidere.

Pauo, & Monedula.

AVibus creaturis regẽ, pauo orabat, vt ſe ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autẽ eum omnibus, monedulâ ſuſcepto ſermone ait: Sed ſi te regnante, aquila nos perſequi aggreſſa fuerit, quomodò nobis opem feres?

Fabula

Fabula significat, principes non modò propter pulchritudinem, sed ob fortitudinem, & prudentiam eligi oportere.

Singularis animal, & Vulpes.

Singularis agrestis, super quadam sedens arbore dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare nullâ proposità necessitate dentes acueret, ait: Non absque hoc facio: nam si me periculum invaserit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potius paratis uti.

Fabula significat, adversus periculum præparatum esse oportere.

Cassitá.

Cassita laqueo capta plorans dicebat: Hei mihi misere & infœlici volucri, non aurum surripui cuiusquam, non argentum, non aliud quicquam pretiosum. Granum autem tritici parvum, mortis mihi causa fuit.

Fabula in eos tendit, qui ob inutile lucrum, magnum subeunt periculum.

Hinnulus.

Hinnulus aliquandò cervo ait: Pater, tu & maior & celerior canibus, & cornua præterea ingentia gestas ad vindictam, cur nam igitur sic eos times? Et ille ridens ait: Vera quidem hæc, inquit, fili: unum verò scio, quod cùm canis latratum audivero, statim ad fugam nescio quomodo efferor.

Fabula significat, naturâ timidos, nullâ admonitione fortificari.

Auarus.

Avarus quidam cùm omnia sua bona vendidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodam infodit, unà defosso illic & animo suo & mente, atque quotidiè eundo, ipsum videbat. Id autem ex operariis quidam observando cognovit, & refossam glebam abstulit: Post hæc & ille profectus, & vacuum locum videns, lugere cœpit, & capillos evellere. Hunc cùm quidam vidisset sic plorantem, & causam audivisset, Ne sic, ait, ô tu tristare:

ſtare: neque enim habens aurum habebas. Lapidem igitur, pro auro acceptum, recondè, & puta tibi aurum eſſe; eundem enim tibi vſum præſtabit: nam, vt videò, neque cùm aurum erat, vtebare.

Fabula ſignificat, nihil eſſe poſſeſſionem, niſi vſus adfuerit.

Anſeres, & Grues.

ANſeres & grues in eodem prato paſcebantur. Venatoribus autem viſis, grues, quòd eſſent leues, ſtatim euolauerunt: anſeres verò ob onus corporum cùm manſiſſent, capti fuerunt.

Fabula ſignificat, & in expugnatione vrbis, inopes facilè fugere, diuites autem ſeruire captos.

Teſtudo, & Aquila.

TEſtudo orabat aquilam, vt ſe volare doceret. Eâ autem admonente procul hoc à naturâ ipſius eſſe, illa magis precibus inſtabat. Accepit igitur ipſam vnguibus, & in altum ſuſtulit: inde demiſit; hæc autem in petras cecidit, & contrita eſt.

Fabula ſignificat, multos, quia in contentionibus prudentiores non audiuerunt, ſeipſos læſiſſe.

Cerua.

CErua altero obcæcata oculo, in littore paſcebatur, ſanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum verò ad mare, vnde nihil ſuſpicabatur. Præternauigantes autem quidam & hoc coniectantes, ipſam ſagittârunt: hæc autem ſeipſam lugebat, quòd vnde timuerat, nihil paſſa foret: quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula ſignificat, ſæpe quæ nobis noxia videntur, vtilia fieri: quæ verò vtilia, noxia.

Cerua, & Leo.

CErua venatores fugiens, in ſpeluncam ingreſſa eſt. In Leonem autem ibi cum incidiſſet, ab eo compre-

henſa

bensa est, moriens autem dicebat: Hei mihi, homines fugiens, in ferarum immitissimum incidi.

Fabula significat, multos homines, dum parua fugiunt pericula, in magna incurrere.

Cerua & Vitis.

CErua venatores fugiens vite delituit. Cùm pretereiissent autem parumper illi, cerua prorsus iam latêre arbitrata, vitis folia pasci incepit. Illis verò agitatis, venatores conuersi, & quod erat verum arbitrati, animal aliquod sub foliis occultari, sagittis confecerunt ceruam. Hec autem moriens talia dicebat: Iusta passa sum: non enim offendere oportebat, quæ me seruârat.

Fabula significat, qui ininriâ benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Asinus, & Leo.

CVm asino gallus aliquando pascebatur. Leone autem aggresso asinum, gallus exclamauit, & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. At asinus ratus propter se fugere, aggressus est statim leonem. Vt verò procul hunc persecutus est, quò non amplius galli perueniebat vox, conuersus leo deuorauit. Hic verò moriens clamabat: Me miserum & dementem: ex pugnacibus enim non natus parentibus, cuius gratiâ in aciem irrui?

Fabula significat, plerosque homines, inimicos, qui se de industriâ humiliârunt aggredi, atque ita ab illis occidi.

Olitor & Canis.

OLitoris canis in puteum decidit: olitor autem ipsum illinc extracturus, descendit & ipse in puteum. Ratus autem canis accessisse, vt se inferiùs magis obrueret, conuersus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reuersus: Iusta, inquit, patior: nam cur vnquam sui interfectorem seruare studui?

Fabula in iniustos, & ingratos.

Sus, &

Sus & canis mutuò conuiciabantur. Et sus iurabat per Venerem, procul dubio dentibus discissurum canem. Canis verò ad hæc dissimulanter dixit: Bene per Venerem nobis iuras: significas enim ab ipsâ vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes degustantem nullo pacto in sacellum admittit. Ei sus: Propter hoc igitur magis præ se fert dea amare me: nam occidentem, aut alio quouis modo ladentem me, omninò auersatur: tu tamen mali oles, & viua & mortua.

Fabula significat, prudentes oratores, quæ ab inimicis obiiciuntur, artificiosè in laudem conuertere.

Sus, & Canis.

Sus & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis se fœcundam esse maximè pedestrium omnium. Et sus occurrens ad hæc inquit: Sed cùm hæc dicis, scio cæcos te catulos parere.

Fabula significat, non in celeritate res, sed in perfectione iudicari.

Serpens, & Cancer.

Serpens vnà cum cancro viuebat, init à cum eo societate. Itaq; cancer simplex moribus, vt & ille astutiam mutaret, admonebat: hic autem minimè obediebat. Cùm obseruâsset igitur cancer ipsum dormientem, & pro viribus compressisset, occidit. At serpenti post mortem extenso, ille ait: Sic oportebat antehàc rectum & simplicem esse: neque enim hanc pœnam dedisses.

Fabula significat, qui cum dolo amicos adeunt, ipsos offendi potiùs.

Pastor, & Lupus.

Pastor nuper natum lupi catulum reperit, ac sustulit, vnáque cum canibus nutriuit. At cum adoleuisset, si quando lupus ouem rapuisset, cum canibus & ipse persequebatur. Cùm canes verò aliquando non possent assequi lupum, atque ideo reuerterentur, ille sequebatur. vt

cùm

cùm ipsum assecutus esset, particeps foret venationis vt lupus: inde redibat. Is autem lupus extrà non rapuisset ouem, ipse clam occidens, vnà cum canibus comedebat: donec pastor eum conjectâsset, & intellexisset rem, de arbore ipsum suspendit, & occidit.

Fabula significat, naturam prauam bonos mores non nutrire.

Leo & Lupus.

LEo, cùm consenuisset, egrotabat jacens in antro. Accesserant autem visitatura regem, præter vulpem cætera animalia. Lupus igitur captâ occasione accusabat apud leonem vulpem, quasi nihili facientem suum omnium dominum, & propterea neque ad visitationem profectam. Interim affuit vulpes, & vltima audiuit lupi verba: Leo igitur contra eam infremuit. Sed defensionis tempore petito: Et quis, inquit, eorum qui conuenerunt tantùm profuit, quantùm ego, qua in omnem partem circuiui, & medicamentum pro te à medico quæsiui, & didici? Cùm autem leo statim, vt medicamentum diceret, imperâsset, illa inquit: Si lupo viuente excoriato, ipsius calidam pellem induueris. Et lupo iacente vulpes ridens ait; Sic non oportet dominum ad malenolentiam mouere, sed benenolentiam.

Fabula significat, eum qui quotidiè machinatur, in seipsum laqueum vertere.

Mulier.

MVlier quædam virum ebrium habebat: ipsum autem à morbo liberatura, tale quid commenta est. Aggrauatum enim ipsum ab ebrietate cùm obseruâsset, & mortui instar insensatum, in humeros eleuatum, in sepulchretum allatum deposuit, & abiuit. Cùm verò ipsum iam sobrium esse coniectata est, profecta januam pulsauit sepulchreti. Ille autem cùm diceret, Quis

eſt qui pulſat ianuam? vxor reſpondit: Mortuis cibaria ferens ego adſum. Et ille: Non mihi comeſſe, ſed bibere, & optime affer: triſtem enim me reddis, cùm cibi non potus meminiſti. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi miſera, inquit: nam neque aſtu profui. Tu enim vir non ſolùm non emendatus es, ſed peior quoque te ipſo euaſiſti: inhabitum tibi deductus eſt morbus.

Fabula ſignificat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem, conſuetudo inuadit.

Cygnus.

VIr dives anſerem ſimul, & cygnum nutriebat; non ad eadem tamen; ſed alterum cantus, alterum menſæ gratiâ. Cùm autem oporteret anſerem pati ea, quorum cauſa nutriebat, nox erat, ac diſcernere, tempus non permiſit vtrumq; : cygnus autem pro anſere abductus, cantat cantum quondam mortis exordium: & cantu ſignificat naturam, mortem verò effugit ſuauitate canendi.

Fabula ſignificat, ſæpe muſicen differre mortem.

Æthiops.

ÆThiopem quidam emit, talem ei colorem ineſſe ratus, negligentiâ ejus, qui priùs habuit: ac aſſumpto in domum, omnes ei adhibuit abſterſiones, omnibus lanacris tentauit mundare: at colorem quidem tranſmutare non potuit, ſed morbum dolor parauit.

Fabula ſignificat, manere naturas, vt à principio prouenerunt.

Hirundo, & Cornix.

HIrundo & cornix de pulchritudine contendebant: Reſpondens autem cornix ei dixit: Sed tua pulchritudo vere tempore floret, meum verò corpus etiam hyeme durat.

Fabula ſignificat, durationem corporis decore meliorem eſſe.

Butalis.

BVtalis à feneſtrâ quadam pendebat. Veſpertilio autem

tem

tem profecta rogauit causam, quare die fileret, nocte caneret. Cum autem id ea non incassùm hoc facere dixisset, (nam die canendo olim capta fuerat, & propterea ex illo prudens euasit) vespertilio ait: sed non nunc te canere oportet, cum nulla vtilitas: sed antequam capereris.

Fabula significat, infortuniis inutilem esse pœnitentiam.

Cochleæ.

RVstici filius assabat cochleas. Cùm autem audiret eas stridentes, ait: O pessima animantes, domibus vestris incensis vos canitis.

Fabula significat, omne intempestiuè factum, vituperabile.

Mulier, & ancilla.

MVlier vidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His verò assiduè defatigatis labore, visum est oportere domesticum occídere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Euenit autem ipsis, hoc facto, vt in grauiora inciderunt mala: nam hera, ignorans gallorum horam, intempestiuas eas excitabat.

Fabula significat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica.

MVlier venefica diuinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseuerabat, & lucrum inde facere. Quidam igitur accusauerunt eam impietatis, & conuicerunt, & damnatum ducebant ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait; Tu quæ deorum iras auertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?

Fabula significat, multos magna promittentes, ne parua quidem facere posse

Agricola.

AGricola quidam fodiendo, aurum reperit, quotidiè igitur terram, vt ab eâ beneficio affectus, corona-

bat. Huic autem fortuna adstans inquit; Hem tu, cui terram ea munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditaturæ te? Nam si tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, scio te tunc me fortunam accusaturum.

Fabula significat, oportere benefactorem cognoscere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

DVo quidam vnà iter faciebant: & cùm alter securim reperisset, alter, qui non inuenit, admonebat ipsum ne diceret inueni, sed inuenimus. Paulò post autem cùm aggrederentur ipsos, qui securim perdiderant: qui eam habebat, persequentibus illis, ei qui vnà iter faciebat, dixit: Periimus. Hic autem ait: perii dic, non periimus: etenim & tunc, cùm securim inueniſti, inueni dixiſti, non inuenimus.

Fabula significat, qui non fuerunt participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos esse amicos.

Ranæ duæ.

DVæ ranæ vicinæ sibi erant: pascebantur autem altera in profundo stagno, & procul à viâ, altera in viâ parum aquæ habente. Verùm, cum quæ in stagno alteram admoneret, vt ad se migraret, vt tutiore cibo frueretur, illa non parùit, dicens firmissima teneri hujusce loci consuetudine: quousque obrigit currum prætereuntem ipsam confringere.

Fabula significat, homines quoque prava aggredientes citius mori, quàm mutentur in melius.

Apiarius.

IN mellarium ingressus quidam domino absente, fauum abstulit. Hic autem reuersus, vt alueolos vidit inanes, stans, quod in his erat perscrutabatur. Apes autem è pastu redeuntes, vt deprehenderunt ipsum, aculeis percutiebant, pessimèque tractabant. Hic autem ad eas:

O

O pessima animantes, furatum vestros fauos illæsum dimisistis, me verò satagentem vestri percutitis?

Fabula significat, sic homines quosdam ob ignorantiam inimicos non cauere, amicos autem vt insidiatores repellere.

Alcedo.

ALcedo auis est solitaria, semper in mari vitam degens: hanc dicitur hominum venationes cauentem, in scopulis maritimis nidificare. Caterum aliquando paritura pullos fecit. Egressâ autem eâ ad pabulum, accidit mare à vehementi concitatum vento, eleuari supra nidum, atque hoc submerso pullos perdere. Hac verò reuersa, re cognitâ ait: Me miseram, quæ terram vt insidiatricem cauens ad hoc confugi, quod mihi longè est infidius.

Fabula significat, homines etiam quosdam ab inimicis cauendo, ignaros in multo grauiores inimicis amicos incidere.

Piscator.

PIscator in fluuio quodam piscabatur. Extensis autem retibus, & fluxu comprehenso, vtrinque, funi alligato lapide, aquam verberabat, vt pisces fugientes incautè in retia inciderent. Cum quidam verò ex iis, qui circa locum habitabant, id facere videret, increpabat, quòd fluuium turbaret, & claram aquam non sineret bibere: & is respondit: Sed nisi sic fluuius perturbetur, me oportebit esurientem mori.

Fabula significat, ciuitatum etiam rectores tunc maximè operari, cùm patrias in seditionem induxerint.

Simius & Delphis.

MOris cum esset nauigantibus, Melitenses catulos & simios adducere in solamen nauigationis, quidam habebat secum simium. Cum autem peruenissent ad Sunium Atticæ promontorium, tempestatem vehementem fieri contigit: naui autem euersâ, & omnibus natantibus,

natabat

natabat & ſimius. Delphis quiſpiam ipſum conſpicatus, & hominem eſſe ratus, digreſſus leuabat, ad terram perferens. Vt verò in Pireo fuit Athenienſium nauali, rogauit ſimium, an genere eſſet Athenienſis. Cùm autem hic diceret, & claris hîc eſſe parentibus: rogauit an & Pireum ſciret. Ratus autem ſimius de homine eum dicere, ait: & valdè amicum eſſe ei, & familiarem. At Delphis tanto mendacio indignatus, ſubmergens ipſum occîdit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes, exiſtimant ſe decipere.

Muſcæ.

IN tellà quadam melle effuſo, muſcæ aduolantes comedebant: implicitis autem earum pedibus, euolare non poterant: cùm verò ſuffocarentur, dicebant; Miſeræ nos, quia ob modicum cibum perimus.

Fabula ſignificat, multis gulam, multorum malorum eſſe cauſam.

Mercurius, & Statuarius.

MErcurius ſcire volens, quanti apud homines eſſet, iuit in ſtatuarii domum transformatus in hominem, & visâ ſtatuâ Ionis, rogabat, quanti quis ipſam emere poſſet. Hic autem cùm dixiſſet, drachmâ, riſit. Et quanti Iunonis, ait? Cùm dixiſſet pluris: visâ & ſuâ ipſius ſtatuâ, ac opinatus cùm nuncius ſit deorum, & lucroſus, maximam de ſe apud homines haberi rationem, rogauit de ſe. Statuarius verò ait: Si hæc emeris, & hanc additamentum do.

Fabula in virum glorioſum, qui nullius apud alios eſt pretii.

Mercurius, & Tireſias.

MErcurius volens Tireſiæ vaticinium, an verum eſſet cognoſcere, furatus ipſius boues ex rure, venit ad ipſum in vrbem, ſimilis factus homini, & ad ipſum diuertit. Boum autem amiſſione renunciatâ Tireſia,

neſia, ille aſſumpto Mercurio exiuit, augurium aliquod de ſure conſideraturus. Et hic iubet dicere ſibi quamnam auem viderit. Mercurius autem primò vidiſſe aquilam, à ſiniſtris ad dextram volantem, dixit. Hic non ad ſe id eſſe cùm dixiſſet, ſecundo cornicem ſuper arbore quadam ſedentem vidit, & modò ſuperius aſpicientem, modò ad terram declinatam, vati refert. Et is recognitâ ait: Sed hæc cornix inrat & cœlum, & terram, ſi tu velis, meas me recepturum boues.

Hoc ſermone vti quiſpiam poterit aduerſus virum furacem.

Canes.

HAbens quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domum ſeruare. Caterùm ſi quando venaticus caperet aliquid, qui domum cuſtodiebat, particeps vnà cum eo erat cœna. Aegrè ferente autem venatico, & illi obijciente, quòd ipſe quotidiè laboraret, ille nihil faciens ſuis nutriretur laboribus, reſpondens ipſe ait: non me, ſed herum reprehende, qui non laborare me docuit, ſed labores alienos comeſſe.

Fabula ſignificat, adoleſcentes qui nihil ſciunt, haud eſſe reprehendendos cùm eos parentes ſic educauerunt.

Maritus & vxor.

HAbens quidam vxorem, quæ domeſticis omnibus inimica erat, voluit ſcire an etiam erga paternos domeſticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili pretextu ad ſuum patrem ipſam miſit. Paucis verò poſt diebus eâ reuerſâ, rogauit quomodo aduerſus illos habuiſſet. Hæc verò cùm dixiſſet: Bubulci & paſtores me ſuſpectabant. Ad eam ait: ſed ô vxor, ſi eos odiſti qui manè greges agunt, ſerò autem redeunt, quid ſpectare oportet in iis, quibuſcum toto conuerſaris die?

Fabula

Fabula significat, sic sæpè ex paruis magna, & ex manifestis incerta cognosci.

Hœdus & Lupus.

HOedus derelictus à grege, persequente lupo, conuersus ad eum dixit: O lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, ne ininiundè moriar, cane tibiâ primùm vt saltem. Lupo autem canente tibiâ, atqua hœdo saltante, canes cùm audiuissent, lupum persecuti sunt. Hic conuersus hœdo inquit: Meritò hæc mihi fiunt: oportebat enim me, coquus cùm sim, tibicinem non agere.

Fabula significat, qui ea quibus naturâ apti sunt, negligunt, quæ verò aliorum sunt exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer, & Vulpes.

CAncer è mari cum ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens vt vidit, accessit, ac eum rapuit. Ille deuorandus, ait: sed ego condigna patior, qui marinus cum sim, terrestris esse volui.

Fabula significat, homines, etiam qui propriis derelictis exercitiis, & quæ nihil conueniunt, aggrediuntur, meritò infortunatos esse.

Citharœdus.

CItharœdus rudis, in domo calce incrustat â familiariter, vt solebat, canens, & contrà resonante in se voce, existimabat valdè canorus esse: verùm elatus super hoc cogitauit, & theatro sese committere oportere. Profectò verò ad se ostendendum, cùm malè admodum caneret, lapidibus ipsum explosum abegerunt.

Fabula significat, sic ex Rhetoribus quosdam, qui in scholis putant esse aliquid, cum ad respublicam se conferunt, nullius pretii esse.

Fures.

FVres in domũ quandam ingressi, nihil inuenerunt nisi gallum, atq; hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus rogabat, vt se dimitterent, dicens vtilem esse hominibus, noctu eos ad opera excitando. Hi verò dixerunt;

Sed

Sed propter hoc, tanto magis occidêris: illos enim excitando, furari nos non sinis.

Fabula significat, ea maximè prauis esse aduersa, quæ bonis sunt beneficio.

Cornix & Coruus.

COrnix coruo inuidens, quòd is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idque crederetur vti futura prædicens, conspicata viatores quosdam prætereuntes, sedit super arborem quandam, stánsque valdè crocitauit. Illis verò ad vocem conuersis & admiratis, re cognitâ, quidam inquit; Abeamus hens nos: cornix enim est, quæ crocitauit, & augurium non habet.

Fabula significat, eodem modo, & homines præstantioribus certantes, præterquam quod non ad æqua perueniunt, risu quoque dignos esse.

Cornix & Canis.

COrnix Minervæ sacrificans canem inuitauit ad epulas. Ille verò ad eam dixit: Quid frustra sacrificia absumis? Dea enim adeò te odit, vt ex peculiaribus quoque tibi auguriis fidem sustulerit. Cui Cornix, ob id magis ei sacrifico, vt reconciliêtur mihi.

Fabula significat, plerosque ob lucrum non vereri inimicos beneficiis prosequi.

Coruus, & Serpens.

COruus cibi indigens, vt serpentem in aprico, quodam loco dormientem vidit, hunc denolando rapuit. Hic cùm se vertisset, atque momordisset ipsum, coruus moriturus dixit: Me miserum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo.

Fabula in virum, qui ob thesaurorum inuentionem de salute periclitatur.

Monedula & Columbæ.

MOnedula in columbario quodam columbis visis bene nutritis, dealbauit sese, inísque, vt & ipsa

eodem

eodem cibo impertiretur. Hæ verò, donec tacebat, rate eũ esse columbam, admiserunt: sed cum aliquando oblita, vocem emisisset, tunc eius cognitâ naturâ, expulerunt percutiendo: eaq; priuata eo cibo, rediit ad monedulas rursum: & illæ, ob colorem, cùm ipsam non noscerent, à suo cibo abeierunt, vt duorum appetens, neutro potiretur.

Fabula significat, oportere & nos nostris contentos esse, considerantes auaritiam, præterquam quod nihil iuuet, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

Monedula.

MOnedulam cùm quis cepisset, & pedem alligâsset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo victum inter homines, vbi paruumper libertatem nacta est, fugit, in suúmque nidum se contulit. Circumuoluto verò ramis vinculo euolare haud valens, cum moritura esset secum loquebatur; Me miseram, quæ apud homines non ferendo seruitutem, incautè meâ me vitâ priuaui.

Fabula significat, nonnunquam quosdam, cum se à mediocribus student periculis liberare, in maiora incidere.

Mercurius.

IVpiter Mercurio iussit, vt artificibus omnibus mendacii medicamentum misceret: hic eo trito, & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cùm verò solo relicto sutore, multum superesset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit; atque hinc contigit artifices omnes mentiri, maximè verò omnium sutores.

Fabula in mendaces artifices.

Iupiter.

IVpiter, formatis hominibus, omneis illis affectus indidit; solùm indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens vndenam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum iussit: His verò primùm indignè ferens, contradicebat: vehementiùs verò eo instante ait: sed ego sanè

his

his ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sin ingrediatur, ipse exibo quàm primùm. Ex hoc sanè euenit, omnia scorta inuerecunda esse.

Fabula significat, captos amore inuerecundos esse.

Iupiter.

IVpiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: solâ verò testudine tardè profectâ, admirans causam tarditatis, rogauit eam quamobrem ipsa ad cœnam non accesserat. Cùm hæc dixisset, domus chara, domus optima: iratus ipsi, damnauit vt domum baiulans circumferret.

Fabula significat, plerosque homines eligere, parcè potiùs apud se viuere, quàm apud alios lautè.

Lupus, & Ouis.

LVpus à canibus morsus, & male affectus, abiectus iacebat. Cibi verò indigens, visâ oue, rogabat vt potum ex præterfluente flumine sibi adferret: si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inueniam. Illa re cognitâ ait: Sed si ego potum do tibi, tu vt cibo me vtêris.

Fabula in virum maleficum, per simulationem insidiantem.

Lepores.

LEpores olim belligerantes cum aquilis, inuocârunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt: Vobis auxiliaremur, nisi sciremus qui vos estis, & cum quibus præliamini.

Fabula significat, eos, qui cum præstantioribus certant, suam salutem contemnere.

Formica.

QVæ nunc formica, homo olim fuit: hic agriculturæ assiduè incumbens, non erat propriis laboribus contentus, sed & vicinorum fructus surripiebat. Iupiter autem indignatus huius auaritiâ, transmutauit eum in

hoc

hoc animal, quæ formica appellatur. Verùm cùm mutâsset formam, non & affectum mutauit: nam vsq; nunc arua circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Fabula significat, naturâ prauos, etsi maximè, speciem transmutauerint, mores non mutare.

Vespertilio & Mustela.

VEspertilio in terram cùm cecidisset, à mustelâ capta est: & cùm occidenda foret, pro salute rogabat. Hæc vero dicente non posse ipsam dimittere, quòd naturâ volucribus omnibus inimica foret: aut, non auem sed murem esse, & sic dimissa est. Postremò autem cùm iterum cecidisset, & ab aliâ capta mustelâ, ne voraretur, orabat. Hac autem dicente, cunctis inimicam esse muribus: hæc non mus, sed vespertilio sum dicebat, & rursus dimissa est: atq; ita euenit bis mutato nomine salutem consecutam fuisse.

Fabula significat, neque nos in eisdem semper esse oportere, consideantes eos, qui ad tempus mutantur, plerumque pericula effingere.

De Viatore.

VIatores secundùm littus quoddam iter facientes, inuerunt in speculam quandam, & ibi conspicati sarmenta procul natantia, nauem esse magnam existimârunt, quamobrem expectauerunt, tanquàm apulsura ea esset. Cùm verò à vento lata sarmenta propiùs forent, non nauim amplius sed scapham videre videbantur. Aduectis autem illis, cùm sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt: Vt nos igitur frustrà quod nihil est, expectabamus?

Fabula significat, nonnullos homines qui ex improuiso terribiles esse videntur, cùm periculum feceris, nullius esse pretii inueniri.

Asinus syluestris.

ASinus syluestris asino viso domestico in loco quodam aprico, profectus ad ipsum, beatum dicebat, & corporis habitudine & cibi perceptione: Deinde verò cùm vidisset

vidisset eum ferentem onera, & agasonem retrò sequentem, & baculis ipsum percutientem, ait: Ast ego non amplius beatum te existimabo: video enim non sine magnis malis habere te fœlicitatem.

Fabula significat, non esse æmulanda lucra, in quibus insunt pericula, & miseriæ.

Asini.

Asini olim, propterea quòd assiduè onera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Iouem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens, id non fieri, ait, tunc eos liberatum iri laboribus, cùm mingendo fluuium fecerint. At illi eum verum dicere existimantes, ex illo & nunc vsq; vbi aliorum vrinam viderint asinorum, illic & ipsi circumstando mingunt.

Fabula significat, vnicuique, quod fatale est, incurabile esse.

Asinus, & Vulpes.

Asinus indutus pelle Leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Cæterùm visâ vulpe, tentauit & hanc perterrefacere. Hac autem (casu enim ipsius vocem audiuerat) ad ipsum ait; Compertum habeto, quòd & ego timuissem, nisi rudentem audiuissem.

Fabula significat, nonnullos indoctos, qui iis, qui extra sunt, aliqui esse videntur, ex suâ linguacitate redargui.

Asinus & Ranæ.

Asinus ligna ferens, pertransibat paludem quandam. Lapsus autem, vt decidit, nec surgere posset, lamentabatur ac suspirabat. Ranæ autem, quæ erant in palude, auditis suspiriis, Heus tu, dixerunt, & quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos, fuisses, cùm quia paululùm cecidisti, sic lamenteris?

Hoc sermone vtiquispiam poterit in virum segnem, qui ob minimos quosque labores tristatur, cùm ipse maioribus facilè resistat.

Asinus, & Coruus.

Asinus vlcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corvo autem insidente sibi, & vlcus percutiente, asinus rudebat ac saltabat: sed agasone procul stante, ac ridente, lupus præteriens, ipsum vidit, & dixit, Miseri nos, quos si tantùm viderit, persequitur, huic autem & arridet.

Fabula significat, maleficos homines, si tantùm appareant, dignosci.

Asinus & Vulpes.

Asinus & vulpes initâ inter se societate, exierunt ad venationem: Leo verò cùm occurrisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad leonem, traditurum ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Quicùm dimissurum eam dixisset, illa, adducto asino in casses quosdam vt incideret, fecit. Sed leo videns illum fugere minimè posse, primùm vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula significat, eos qui sociis insidiantur, & seipsos nescios perdere.

Gallina & Hirundo.

Gallina serpentis ouis inuentis diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cum eam vidisset, ait: O demens, quid hæc nutris? quæ cum excreuerint, à te primâ iniuriam auspicabuntur.

Fabula significat, implacabilem esse prauitatem, licèt associatur maximis beneficiis.

Camelus.

CVm primum visa est Camelus, homines perterriti, & magnitudinem admirati fugiebant. Vbi verò procedente tempore cognouerunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eò vsq; vt eam accederent. At intellecto paulò post bellua non inesse bilem, eò contemptiùs ière, vt frena ei imponerent, & pueris agendam traderent.

Fabula significat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens

Serpens.

SErpens à multis hominibus pessundatus, Iouem postulauit. Iupiter autem ad eum dixit: Si qui prior conculcauit, pupugisset, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset.

Fabula significat, eos qui priùs inuadentibus resistunt, aliis formidolosos fieri.

Columba.

COlumba siti correpta, vt vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum tale, atque multo elata impetu, insciâ in tabulam offendit, vsque adeo, vt & pennis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur.

Fabula significat, nonnullos homines ob vehementes alacritates inconsultò res aggredientes, iniicere sese in periculum.

Columba, & cornix.

COlumba in columbario quodam nutrita, fœcunditate superbiebat. Cornix verò ea audita ait, Horu tu, desine hac re gloriari: nam quò plures paris, eò plus mœroris accumulas.

Fabula significat, ex famulis quoque, eos esse infœliciſſimos, qui in seruitute multos filios faciunt.

Diues.

DIues duas habens filias, alteram mortuâ præficas conduxit. Cùm verò altera filia dixisset: vt nos miseræ, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ verò non necessariæ sic vehementer plangunt. Mater ait: Ne mirare filia, si hæ ita lamententur, nam nummorum gratiâ id agunt.

Fabula significat, nonnullos homines ob auaritiam non vereri alienis calamitatibus quæstum facere.

Pastor.

PAstor actis in quercetum quoddam ouibus, stratâ

ſub quercu veſte aſcendit, & fructum decutiebat. Oues verò inter edendum glandes, veſtia & veſtes vnà deuorarunt. At cùm paſtor deſcendiſſet, & quod erat actũ vidit: O peſſima, ait, animalia, vos cæteris vellera ac veſtes prabetis: à me verò, qui vos vntrio, & veſtem ſurripitis.

Fabula ſignificat, plerosque homines ob dementiam eos, qui nihil attinent, beneficio afficere, in domeſticos mala operari.

Bubulcus.

BVbulcus armentum taurorum paſcens, amiſit vitulum, luſtrando omnem ſolitudinem, indagando moram traxit. Vbi inuenire nihil potuit, precatus eſt Iouem, ſi furem, qui vitulum cepit, oſtenderit, hœdum in ſacrificium oblaturum. Cæterùm proficiſcens in quercetum quoddam, inuenit, à leone deuorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, elevatis manibus ſuis in cœlum, ait: O domine Iupiter, promiſeram tibi hœdum me daturum eſſe, ſi furem inuenirem; nunc taurum tibi recipio ſacrificaturum, ſi huius manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quippiam amiſerint, precantur vt inueniant: cum inuenerint, quærunt effugere.

Aquila.

SVper petrâ aquila ſedebat leporem captura; hanc autem quidam percuſſit ſagittâ, quæ intra ipſam ingreſſa eſt, ſed crena cum pennis ante oculos ſtabat: quam cum vidiſſet: Et hoc mihi altera mœſtitia, quod propriis pennis inteream.

Fabula ſignificat, durum eſſe, cùm quis à ſuis pericula patiatur.

Vermis & Vulpes.

QVi ſub cœno celabatur vermis, ſuper terram egreſſus dicebat omnibus animalibus: Medicus ſum medicamina docti, qualis eſt Paon deorum medicus. Et quomodo ait vulpes, alios curans, te ipſum clandũ non curas?

Fabula ſignificat, niſi præſtò experientia fuerit, omne verbum inane eſſe.

Gallina

Gallina auripera.

GAllinum quis habuit ova aurea parientem, rutus intra ipsam auri massam inesse, occisam aliis gallinis similem reperit. Hic multum sperans inuenire diuitiarum, & exiguis illis priuatus est.

Fabula significat, oportere contentum esse præsentibus, & fugere inexplebilitatem.

Lupus & Vetula.

LVpus esuriens circuibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audiuit lugentem puerulum, eig, dicentem anum: Desine plorare: sin minus, hac hora tradam te Lupo. Rursus igitur lupus seriò loqui aniculam, expectabat ad multam horam. Sed cum aduenisset vesperi, audit rursus anum blandientem puerulo, ac dicentem: Si venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis lupus eundo dicebat: In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula in homines, quorum facta verbis non respondent.

De Culice, & Leone.

CVlex ad leonem accedens, ait: neque timeo te, nec fortior me es. Minus mihi adesse virium ideò existimas, quòd lacertes unguibus, & dentibus mordeas? hoc & fœmina cum viro pugnans facit. Ego verò longè sum te fortior. Si verò vis, veniamus ad pugnam. Et cum tuba cecinisset, culex inhæsit mordens circa nares, ipsius leonis genas: leo autem propriis unguibus dilaniauit seipsum, donec indignatus est. Culex autem victo leone cum sonuisset tuba, & epinicium cecinisset, euolauit. Aranea verò vinculo implicitus cum deploraretur, lamentabatur quòd cum maximis pugnans, à vili animali aranea occideretur.

Fabulæ in eos, qui prosternunt magnos, & à paruis prosternuntur.

FINIS.

SALES, SIVE FACETIÆ MVLtum iucundæ, Selectæ ex libello Poggii Florentini, Oratoris eloquentissimi.

De Pigritiâ Adolescentis.

BOnatius adolescens facetus, è familia Galiscorum, dum essemus Constantiæ, admodum tardè surgebat è lecto. Cum socii eam tarditatem culparent, quidue tam diu in lecto ageret, percontarentur, subridens respondit, Litigantes, disceptantésque ausculto. Adsunt enim manè mihi è vestigio, cum expergiscor, duæ habitu muliebri; Solicitudo videlicet, & Pigritia. Quarum altera surgere hortatur, & aliquid operis agere, neque diem in lecto terere: altera priorem increpans, quiescendum offert, & propter frigoris vim, in calore lecti permanendum, indulgendumque corporis quieti, neque semper laboribus vacandum. Prior insuper rationes suas tuetur: ita vt quum diutius disputent atque altercentur, ego tanquam æquus iudex, in nullam partem declinans, audio disputantes, expectans quoad sint sententiâ concordes. Hoc fit vt surgam tardius, expectans litigii finem.

De Gallo & Vulpe.

ESuriens quondam vulpes, ad decipiendas Gallinas, quæ gallo duce arborem excelsiorem, quo sibi aditus non erat, ascenderunt, ad gallum blandè accessit: quem comiter cum salutâsset, quid in excelso agis, inquit? Numquid non audisti noua hæc recentia tam salutaria nobis? Nequaquam, gallus cum respondisset; Atqui prænuncia huc accessi, ait, ad communicandum tecum alacritatem. Animalium omnium concilium celebratum est, in quo pacem perpetuam omnium inter se firmârunt, ita vt omni sublato timore, nulli ab altero insidiæ aut iniuriæ fieri amplius queant: sed pace, & concordiâ omnes fruantur: licet abire vnicuique vel soli, quò velit, securè. Discendito igitur, & hunc festum agamus diem. Agnitâ vulpis fallaciâ, gallus, Bonum, inquit, adfers nuncium, & mihi gratum, & simul collum altius protendens, prospecturóque longius, & admiranti similis in pedes se erexit. Tum quidnam aspicis, vulpes cum dixisset;

Duos,

Duos, inquit, magno cursu, ore patulo aduentantes canes. Tum tremebunda vulpes, Valeto, inquit. Mihi fuga expedit, antequam illi aduenient, & simul cœpit abire. Huic gallus: Quonam fugis, aut quid times, ait? Siquidem pace constitutâ nihil timendum. Debito, inquit vulpes, an canes isti audierint decretum pacis. *Hoc pacto dolo elusus est dolus.*

De Muliere obstinatâ, quæ virum pediculosum vocauit.

MVlier quædam è nostris, admodum viro contraria, semper verbis eius obiurgando refragabatur, perstans in eo quod cœperat, ita vt superior esse vellet: Habitâ semel cum viro graui altercatione, maritum pediculosum vocauit. Ille vt verbum illud retractaret, vxorem, verberibus contundebat, pugnis cedens ac calcibus. Quo magis cædebatur, eo plus illa pediculosum appellabat. Vir tandem verberando lassus, vt vxoris pertinaciam superaret, per funem in aquæ puteum demisit, suffocaturum se dicens, nisi verbis eiusmodi abstineret. Instantius perseuerabat etiam in aquâ mentum vsque constituta, verbum illud continuans. Tum vir ne amplius loqui posset, in puteum demersit, tentans si eam mortis periculo à verborum pertinaciâ posset auertere. At illa loquendi facultate ademptâ, etiam dum suffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat. Nam manibus super caput erectis, atque vnguibus vtriusque pollicis coniunctis saltem quo potuit gestu, viro pediculos obiiciebat. Vnguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occidi consueuerant.

De eo qui vxorem in flumine peremptam quærebat.

ALter vxorem, quæ in flumine perierat, quærens, aduersus aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, cum deorsum, secundum aquæ cursum illam quæri admoneret: Nequaquam hoc modo reperitur, inquit. Ita enim dum vixit difficilis ac morosa fuit, reliquarúmque moribus contraria, vt nunquam nisi contrario & aduerso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote, qui caniculum sepeliuit.

ERat sacerdos rusticanus in Thuscia admodum opulentus. Hic caniculum sibi charum, cum mortuus esset, sepeliuit in cœmeterio. Senserat hoc episcopus, & in eius pecuniam animum intendens, sacerdotem, veluti maximi criminis reum, ad se puniendum vocat. Sacerdos, qui animum episcopi satis nouerat,

quinquaginta aureos secum deferens, ad episcopum deuenit. Qui sepulturam canis grauiter accusans, iussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax, O pater, inquit, si nosceres prudentiam caniculi, non mirareris, si sepulturam inter homines meruit. Fuit enim plusquam ingenio humano tum in vitâ, tum præcipuè in morte. Quidnam hoc est, ait episcopus? Testamentum, inquit sacerdos, in fine vitæ condens, sciénsque egestatem tuam, tibi quinquaginta aureos ex testamento reliqui, quos mecum detuli. Tum episcopus testamentum, & sepulturam comprobans, acceptâ pecuniâ sacerdotem absoluit.

De Milite, qui vxorem habuit litigiosam.

HAbebat Florentinus eques admodum nobilis, vxorem litigiosam, ac peruersam, quæ quotidie ad religiosum confessorem, vel (vt aiunt) deuotum suum querelas viri, & vitia deferebat. Hic equitem reprehendebat, obiurgabátque. Aliquando verbis admonitus vxoris, & vt pacem inter eos poneret, rogauit virum ad confessionem peccatorum: quâ factâ, non dubitabat conuenturam inter eos concordiam. Pariit eques. Et cum religiosus eum sua peccata explicare iussisset: Nequaquam est opus, inquit. Quicquid enim vnquam commisi, & multo piura etiam ab vxore sæpius tibi recitata extiterunt.

Facetissimum de sene quodam, qui asinum portauit super se.

DIcebatur inter secretarios pontificis, eos qui ad vulgi opinionem viuerent, miserrimâ premi seruitute: cùm nequaquam possibile esset, cùm diuersa sentirent, placere omnibus, diuersis diuersa probantibus. Tum quidem ad eam sententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemaniâ scriptam factamque vidisset. Senem ait fuisse, qui cum adolescentulo filio, præcedente absque onere asello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiscebatur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes senem culpârunt, quòd asellum nihil ferentem, neque pater, neque filius ascendisset, sed vacuum onere sinerent: cum alter senectute, alter ætate tenerâ vehiculo egeret. Tum senex adolescentem asino imposuit, ipse pedibus iter faciens. Hoc alii conspicientes, inculpârunt stultitiam senis, quòd adolescente, qui validior esset, super asinum posito, ipse ætate confectus, pedes asellum sequeretur.

tur. Is mutato consilio, atque adolescente depositò, ipse asinum ascendit. Paululum verò progressus, audiuit alios se culpantes quòd paruulum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquam seruum post se traheret, ipse asello (qui pater erat) insidens. His verbis permotus, filium secum asello superimposuit, hoc pacto iter sequens. Interrogatus inde ab aliis, an suus esset asellus, cum annuisset, castigatus est verbis, quòd eius tanquam alius, nullam curam haberet, minimè aptum ad tantum onus, cum satis vnus asserendum esse debuisset. Hîc homo perturbatus tot sententiis, cum neque vacuo asello, neque ambobus, neque alteri superimpositis absque calumniâ progredi posset, tandem asellum pedibus iunctis ligauit, atque baculo suspensum, suo filiique collo superimpositum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter nouitatem spectaculi ad risum effusis, ac stultitiam amborum, maximè verò patris, increpantibus, indignatus ille, supra ripam fluminis consistens, ligatum asinum in flumen deiecit, atque ita amisso asino domum rediit. Ita bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini satisfaciens, asellum perdidit.

De homine qui in somnis aurum reperiebat.

AMicus quidam noster aurum à se repertum noctu per somnum referebat in cœtu. Tum quidam: Vide, ne tibi accidit, ait, quod meo vicino, cui aurum in stercus cecidit. Cum somnium narrari posceremus; vicinus, inquit, noster somniauit, ductum se à dæmone in agrum ad aurum effodiendum, & cum multum reperisset, non licet (inquit dæmon) nunc auferre, sed signa locum, vt cognosci à te solo queat. Cum alter quo signaculo vteretur, peteret: Caca hic, inquit dæmon. Nam hoc maximè modo nullus hîc esse aurum suspicabitur, & tibi soli res nota erit. Annuit vir: Et statim expergefactus, sensit in lecto ventrem admodum laxâsse. Inter fœtorem & stercus cùm surrexisset, domo exiturus, capiti capitium vltimò imposuit; in quo catus eâ nocte stercus fecerat: iniquo fœtore permotus, inquinatum caput, & cæsariem lauit. Ita aureum somnium in merdam redîit.

De diuisione hominis, porcum occidere volentis.

MOs erat in oppido quodam Piceni, vt qui hyeme porcum occidisset, vicinam ad cœnam inuitaret. Quidam, quo pacto eam impensam vitaret, compatrem consulit. Die (inquit

quit ille) eras porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et simul nihil tale illo verente, quidam clam porcum nocte furto surripuit. Mane conspiciens sibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, altâ voce querebatur, porcum sibi furto surreptum. Tum alter: Rectè compater mi, sapis, inquit. Ita enim te docui locuturum. Cum ille sæpius, & per deos omnes juraret id verum esse: Bene agis, respondebat, & secundum consilium meum. Cum ille juramento iteraret: Hoc modo te loqui debere antea monui, respondebat, & sanum consilium dedi tibi. Tandem elusus abiit.

De vulpe à rustico in paleâ absconditâ.

VN Vlpes olim fugiens in venatione canes, diuertit ad rusticum, qui in area triticum terebat, rogans vt à canibus tueretur: & simul pollicita est, nunquam se eius pullos gallinaceos læsuram: Annuit rusticus conditioni, & sumptis paleis furculâ vulpem texit. Aduenit vnus, & item alter ex venatoribus, vulpem quærens: rogabant autem rusticum, nunquid vulpem fugientem vidisset, & iter eius? Ille verbis vulpem per certam viam defugisse, vultu verò & oculis latere sub paleis innuebat. Illi potius ad verba, quàm ad nutum respicientes, abiêrunt. Tum rusticus, detectâ vulpe, serua, inquit, modò promissa. Nam verbis meis euasisti, cum dicerem te abiisse: At illa, quæ sibi timens per rimam inter paleas rusticum contemplabatur diligenter: Verba tua, inquit, bona fuere, sed actus satis mali. *Dictum in eos qui vnum verbis, aliud re agunt.*

De Florentino, qui equum emerat.

NOtus mihi Florentinus, Romæ empturus necessariò equum, pactus est cum venditore, qui 25. aureos, pretium carius æquo, postulabat, se 15. daturum in præsentiâ, reliquorum verò se debitorem ejus esse velle annuit. Venditor postridie quum residuum posceret, solutionem recusans, seruabo conuenta, emptor inquit. Pepegimus quidem vt debitor tuus sim futurus; si autem tibi satisfecero, non sum debitor tuus amplius futurus.

De Ægyptio hortato ad fidem.

HOrtatus est Christianus quendam infidelem Ægyptium, quocum sibi diutina vitæ consuetudo fuerat, cum is in Italiam venisset, vt semel interesset in ecclesiâ dum missa solennis celebraretur. Assentitur ille, & missæ interfuit cum Christianis. Rogatus

tus deinde in cœtu, quid sibi de ceremoniis & solennitate officii videretur? Respondit, omnia rectè & ex ordine præter vnum sibi videri. Nullam enim charitatem in eâ missâ esse seruatam: cum vnus solùm reliquis esurientibus, comedisset, ac bibisset; nullâ portione cibi ac potus reliquis impensâ.

Facetum hominis dictum, asinum erudire promittentis.

TYrannus ad exhauriendum bona subditi, qui se multa facturum jactitabat, sub graui pœnâ præcepit, vt asinum literas doceret. Ille impossibile ait fore, nisi multum tempore sibi in erudiendo asino concederetur. Petere quantum vellet iussus, decennium impetrauit. Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impossibilem suscepisset. Ille amicos solatus, Nihil timeo, inquit. Nam interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis offendit, salutare esse, rem difficilem in longum protrahi, atque differri.

De Sacerdote, Epiphaniæ, an vir esset, vel fœmina, ignorante.

SOcius quidam de festo Epiphaniâ narrauit mihi stultitiam sacerdotis contribuli sui. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nuncians Epiphaniæ celebritatem futurum, Cras ait, summâ deuotione venietemini Epiphaniam: maximum est enim & præcipuum festum. Nescio an vir fuerit an fœmina. Sed quisquis extiterit, à nobis est summo timore hic dies custodiendus.

De Cantilenâ tabernario placitâ.

VIator quidam esuriens, cum diuertisset ad cauponulam, ventrem cibo potúque farsiuit. Petenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se satis esse facturum. Tabernarius non cantu, sed pretio sibi opus esse respondit. Cui alter, si eam cantionem dicam, quæ placeat tibi, num eâ pro pecuniâ contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere, & an ea placeret, interrogauit? Cum abnuisset caupo, vnam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satisfieri ille testatus est. Hîc viator: dicam ergo nunc, inquit, eam quæ tibi sit placitura: & arrepto marsupio dissoluenti similis, cœpit cantionem, quâ viatores vti consueuerunt: *Metti mano alla borsa, & paga l'hoste.* Hoc est, mitte manum ad bursam, & satisfac hospiti. Hoc dicto, nunquid illa sibi placeret, rogat. Placet hæc, inquit hospes:

tam

tum viator: Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cautio placuit tibi. Ita absque solutione discessit.

De sancti Antonii fratre, & laico ac Lupo.

REligiosus ex his quæstuariis, qui pro sancto Antonio eleemosynam petunt, agricolæ, ad dandum sibi nescio quid frumenti persuasit eâ pollicitatione, affereret, res omnes suas, & oues præsertim, per eum annum saluas atque incolumes fore. Huiusmodi rusticus promissis fidens, cùm oues licentiùs vagari permisisset, lupus plures ex eis comedit. Quâ ex re indignatus villicus, cum altero anno quæstuarius pro frumento rediret, negauit se quidquam daturum, & simul questus est inanes suas fuisse pollicitationes. Sciscitatus causam, respondit, ab lupo oues suas raptas; Lupus, inquit alter? Oho, mala est bestia, & absque fide. Caue tibi ab eâ. Non enim sanctum Antonium tantùm, sed ipsum Christum, si posset, falleret.

Stultum est his fidere, quorum exercitium in fraudando consumitur.

Ridenda de paucitate amicorum Dei, responsio.

AD ægrum quendam ciuem nostrum perfacetum, qui grauiori morbo diutius torquebatur, accessit religiosus hortandi gratiâ. Quem verò inter cætera consolationis verba dixisset: solere Deum, quos diligeret, hoc pacto castigare, & incommodis afficere: Non mirum est (inquit ægrotus) si tam paucos amicos habet: habiturus, si ita tractaret eos, etiam pauciores.

De Iudæo nonnullorum suasu Christiano facto.

IVdæum quum multi hortarentur ad Christi fidem, ægrè ille bona sua dimittebat. Suadebant complures vt ea daret pauperibus, quoniam secundum Euangelicam sententiam, quæ esset verissima, centuplum esset acceptaturus. Persuasus tandem, ad fidem conuersus est, distributis inter pauperes, egenos, & mendicos, bonis: Inde per mensem ferè hospitio exceptus est honorificè à diuersis Christianis. Quem ei omnes blandirentur & laudarent factum, ille tamen qui precariò viueret, expectabat centupli promissionem. Et cùm multos satietas cibandi hominis cepisset, iámque rarus inuitator reperiretur, cœpit homo admodum egere, ita vt ei necesse esset diuertere ad hospitale quoddam: in quo morbo correptus ad extremum vitæ deuenit, cum sanguis per posteriora effluere et. Desperans itaque salutem, & simul pol-

licitationi

ficitationi diffisus centupli, ex anxietate quadam aërem quærens, egressus est lectulo ad secessum ventris in pratulum propinquum. Vbi cum constituisset quæsitis post egestionem ad tergendum anum herbis, inuenit inuolutum linteum refertum lapidibus pretiosis: quare ditior factus adhibitis medicis conualuit: atque domo emptâ & possessionibus, vixit postmodùm in summâ rerum opulentiâ. Cum ergo diceretur ab omnibus: Ecce, nonne verum prædiximus tibi, Deum centuplum redditurum, Reddidit, inquit ille: sed tamen vt prius vsque ad interitum sanguinem cacarem, permisit.

Dictum contra eos qui tardi in beneficio dando, & reddendo existunt.

De medico qui insanos curabat.

PLures colloquebantur de superuacuâ curâ (ne dicam stultitiam) eorum, qui canes ac accipitres ad aucupium alunt. Tum Paulus Florentinus: Rectè hos, inquit, risit stultus Mediolanensis. Quum narrari fabulam poscceremus: Fuit, inquit, olim ciuis Mediolani, dementium & insanorum medicus, qui ad se delatos infra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio hujusmodi, Habebat domi aream, & in eâ lacunam aquæ fœtidæ atque obscœnæ, in quâ nudos ad palum ligauit eos, qui insani adducebantur, alios vsque ad genua, alios inguine tenus, nonnullos profundius, pro insaniæ modo, ac eos tam diu aquâ atque inediâ macerabat, quoad viderentur sani. Allatus est inter cæteros quidam, quem vsque ad femur in aquam posuit, qui post quindecim dies cœpit resipiscere, ac curatorem rogare, vt ex aquâ reduceretur. Ille hominem exemit à cruciatu, eâ tamen conditione, ne aream egrederetur. Quum diebus aliquot parüisset, vt vniuersam domum perambularet, at exteriorem ianuam non egrederetur, permisit: reliquis sociis, qui plures erant, in aquâ relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans verò aliquando super ostium (neque enim egredi audebat timore lacunæ) aduenientem equestrem iuuenem cum accipitre & duobus canibus, ex his qui sagaces dicuntur, ad se vocauit rei motus nouitate. Neque enim quæ ante insaniam viderat, tenebat memoriâ. Quum accessisset iuuenis: Heus tu (inquit ille) ausculta, oro me paucis, ac si liber, respende. Hoc quo veheris, quid est, & quâobrem illum tenes? Equus inquit, & aucupii gratiâ. Tum deinceps, verùm hoc quod

manu

manu geſtas quid vocatur, & in quâ re illâ vteris? Accipiter, reſpondit, & aucupio aptus querquedularum, & perdicum. Tum alter: Hi qui te comitantur, qui ſunt, age, & quid proſunt tibi? Canis, ait, & aucupio accommodati, ad inueſtigandas aues. Hæ autem aues, quarum capiendarum causâ tot res paras, cuius pretii ſunt, ſi in vnum conferas totius anni capturam? Parum quid neſcio, quum reſpondiſſet, & quòd ſex aureos non excederent: Subdit homo: Quænam eſt equi, canúmque, & accipitris impenſa? Quinquaginta aureorum affirmauit. Tum admiratus ſtultitiam equeſtris iuuenis; Ho, ho, inquit, abi hinc ocyus, oro, atque adeo auola, antequam medicus domum redeat: nam ſi te hîc compererit, veluti inſaniſſimum omnium qui viuant, in lacunam ſuam conijciet, curandum cum cæteris mente captis, atque vltra omnes, vſque ad mentum in aquam ſummam collocabit. *Oſtendit aucupij porrò ſtudium ſummam eſſe amentiam, niſi aliquando & ob opulentiæ, & exercitij gratiâ fiat.*

Facetiſſimum conſilium Minacij ad ruſticum.

RVſticus cum caſtaneam arborem ad excutiendos fructus aſcendiſſet, decidens ex eâ, coſtam effregit pectoris. Hunc ad conſulendum acceſſit Minacius quidam, homo perfacetus: qui inter loquendum daturum ſe illi normam dixit, quâ ſeruatâ nunquam ex arbore caderet: Vellem hîc antea, inquit æger, conſuliſſes: attamen in futurum poterit prodeſſe. Tum Minacius: fac ſemper, inquit, ne ſis celerior in deſcenſu quàm in aſcenſu: ſed eâ quâ aſcendis tarditate, deſcendas: hoc pacto nunquam præcipitem te agas.

Eiuſdem Minacii luſoris reſponſio.

IDem Minacius cum aliquando nummulos, & veſtes inſuper ad taxillos luciſſet (egen enim erat) flens ad oſtiolum tabernæ cuiuſdam ſedebat. Videns mœrentem flentémque amicus: quidnam eſt tibi, inquit? Nihil, Minacius ait. Curnam ergo, ſi nihil habes, ploras? Hoc ſolum quòd nihil habeo, inquit. Admiratus ille, quare ergo, ſi nihil habes plores, ait; ob hanc ipſam cauſam reſpondit, quoniam nihil eſt mihi. Alter nihil cauſæ cur ploraret, intelligebat: alter nihil ſibi reliquum ſupereſſe à ludo plorabat.

De

De paupere monoculo, qui frumentum empturus erat.

TEmpore, quo Florentiæ ſumma aliquando erat annonæ caritas, acceſſit pauper luſcus ad forum, quædam ſextaria frumenti (vt dicebat) empturus. Rogauit hunc in foro percontantem pretium quidam alter ſuperueniens, quanti ſextarium frumenti venderetur: hominis oculo, inquit, conſtat: deſignans his verbis annonæ caritatem. Hæc audiens ſcitulus, qui aderat, puer: Cur tu ergo, ait, tam grandem ſaccum portâſti, quum non amplius quàm vnum ſextarium poſſis emere?

Fabula Mancini.

MAncinus vir ruſticus oppidanus meus, frumento ad Figignum caſtrum aſellis vehendo exercebatur, quos ille complures ad vecturam ſumebat. Cùm ille ſemel à mercatu rediens, feſſus è viâ, aſcendiſſet Aſinum quendam præſtantiorem: computatis in viâ aſinis qui præibant, domo appropinquans, eóque quo vehebatur, minimè annumerato, viſum eſt ei vnum deeſſe. Turbatus igitur, ac reliquis aſinis vxori quos reſtituerit commendatis, confeſtim eodem aſino quo ferebatur ad mercatum ſeptem millibus paſſuum retrocedit: quærénſque à ſingulis obuiis, an aſinum quempiam amiſſum reperiſſent, cùm omnes negarent, domum noctu mœrens, & dolens jacturam aſini, redîit. Tandem etiam ab vxore admonitus, cùm deſcendiſſet, illum quem tanto ſtudio & dolore quæſierat, aſinum eſſe cognouit.

De illo qui aratrum ſuper humerum portauit.

ALter Pierus nomine admodum incultus, cùm vſque ad meridiem arâſſet feſſis bobus, & ipſe labore fatigatus, rediturus in oppidum, aratrum ſuper aſellum alligat: deinde aſellum præmiſſis bobus, aſcendit. Qui cùm nimio onere grauatus ſub pondere deficeret, ſenſit tandem Pierus aſellum ire non poſſe. Tum deſcendens, atque aratrum ſuper humerum ponens, rurſus aſellum aſcendit, inquiens: Nunc rectè ambulare potes: non enim tu, ſed ego aratrum fero.

FINIS.